

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 26 (2157) 1991 BIRŽELIS-JUNE 25

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

Proveržis į laisvę

Vienerių metų užteko. Lietuvą slėgė ne tiek karinė okupacija, kiek žmogaus prievartavimas, nerežiutuota vaidyba, šnipų ir išdavikų apsuptis, tragikomiški mitingai su svetimais, nepriimtinais veidais, iškeltais ant ilgų pagalių. Suiminėjimai, žiaurūs kankinimai tardymų kambariuose ir pagaliau masiniai gyventojų trėmimai į nežinią galutinai subrandino ginkluoto pasipriešinimo mintį, stiprino pagrindį, tikėjusį, kad Vokietija pajudės ir į rytus.

PRIEŠ PENKIASDEŠIMT metų birželio 22 d., 3 v. ryto, sprogo pirmosios vokiečių lėktuvų atneštos bombos Lietuvoje. Kartu sprogo ir sukauptas ryžtas, spontaniškas užsidedimas pasinaudoti proga ir vyti žiauriuosius okupantus iš savojo krašto. O tam jau buvo pasiruošta ir susiorganizuota. Lietuvos aktyvistų frontas (LAF) su iškiliaisiais jo vadais ir veikėjais — Leonu Prapuoleniu, Pilypu Naručiu, Kaziu Ambrozaičiu, dr. Juozu Vėbra, dr. Adolfu Damušiu ir visa eile kitų, — surinkęs didelius būrius apsiginklavusių savanorių, išėjo į atvirus kautynes su panikoje atsidūrusiais raudonarmiečiais. Tie visi maždaug tris dienas trukę kariniai veiksmai, mūsų pusėje pareikalavę apie keturis tūkstančius gyvybių, vyko Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ženkle. Nacinė Vokietija betgi, išstūmusi iš Lietuvos bolševikus, atskleidė savo planus, ir atstatyta nepriklausomybė, vadovaujama laikinosios vyriausybės ministerio pirm. prof. Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio, išsilaukė apie šešias savaites. Atvykus civilinė vokiečių valdžia tuo pat perėmė krašto tvarkymą, ir mūsų visų grupuočių laisvės kovotojai nuėjo į pogrindį. Ilgą laiką laiko perspektyvoje tarp dviejų okupacijų išspraudęs nepriklausomybės švystelėjimas, iš pradžių ne visų vienodai suprastas ir įvertintas, užsieniuose beveik nepastebėtas ir užmirštas, šiandien turėtų būti ramiau ir atidžiau apžvelgtas, juoba, kad įsiai nelauktai ir neįlemtai sutapo su masinėmis naujajam okupantui nepriimtinių Lietuvos piliečių, ypač žydų, žudynėmis, pradėtomis "nausiosios" Europos kūrimo vardu keršto, naikino ir žmonių rūšiavimo karštuose antplūdžiuose. O tas tautą draskantis ir tampantis abiejų karo meto okupacijų laikotarpis atgal pažvelgus, jau galėtų būti vadinamas organizuotos rezistencijos mokykla, davusia metodinę pradžią nebesibaigiančiai kovai už nepriklausomybę iki šių dienų.

PROVERŽIUOSE į laisvę didžiausiu laimėjimu tektų laikyti vis stiprėjančią tautinės vienybės giją. Būdami laisvi daug kur neįvertinome turėtos gerovės, kuri gal ne vienam rodėsi kaip savaime suprantama pastovi būklė. Ir tada užteko kritikuojančių, bet dažnai trūko nuoširdžių tautininkų bendriams darbams savanoriškai atlikti. Gal ne vienam atmintyje liko būdingas pastovumą jaučiančių, bet jau ir apie galimas permainas pasiūkančių eilinių piliečių klausimas: kieno geresnė okupacija — rusų ar vokiečių? Panašūs svarstymai dvelkė savanaušiu sieražiūriškumu, kuriame kiekviena sodyba kai kam vaidenosi kaip nepajudinama tvirtovė. Ir tik okupacinė tikrovė lengvu mostu išsklaidė pastovumą, gal ir tuoliausio politinio neutralumo mitą. Pamokos būna skaudžios, padarytos klaidos nebeatitaisomos. Tačiau jos neturėtų būti trinamos iš istorijos puslapių. Klaidos gal ir yra tam, kad atsirastų palyginimai, ryškinantys padarinius. Abiejų okupacijų varžtai buvo labai žalingi. Patirti nuostoliai ir dvasiniai lūžiai turi pagrindo teigti: 1940-tieji nebeprisikartos. Č.S.

Mirė Vilniaus arkivyskupas

A. a. arkivyskupas JULIJONAS STEPONAVIČIUS mirė 1991 m. birželio 18 d., palaidotas birželio 24 d.

Lietuvių susitikime Lomžoje su Šv. Tėvu Jonu-Paulium II 1991 m. birželio 5 d. dalyvavo ir Lietuvos vyskupai, išskyrus arkiv. J. Steponavičių, kuris jau sirgo. Birželio 10 d. jam buvo padaryta instektų operacija, bet ji nebeįsigelbėjo ligonio gyvybę — mirė birželio 18, antradienį, 9.30 v.v. Kelias dienas prieš mirtį buvo be sąmonės.

Velionis buvo pašarvotas Vilniaus arkikatedroje-bazi-

likoje, palaidotas 1991 m. birželio 24 d., arkikatedros kriptojė, dalyvaujant Šv. Tėvo atstovui pranciščiui Olandijoje arkiv. A. Bačkui, daugeliui vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų. Velionis gimė 1911 m. Vilniaus krašte — Miciūnų k., Gervėčių parapijoje. Baigęs Vytauto D. gimnaziją Vilniuje, įstojo kunigų seminarijon, kurią baigė 1936 m. teologijos magistras laipsniu ir buvo įšventintas kunigu. Darbavosi Gardine kaip mokyklų kapelionas ir prefektas iki 1939 m.; klebonavo keliuose lietuviškose parapijose; 1955 m. buvo paskirtas vyskupu pagalbininku senatvės sulaukusio Panevėžio vyskupo K. Paltaroko, o 1957 m. — Vilniaus ir Panevėžio vyskupijų apaštalinio administratoriaus. Tas pareigas jis pradėjo eiti 1958 m., po vysk. K. Paltaroko mirties.

Deja, neilgai jas teko eiti, nes okupacinė sovietų valdžia, vykdanči religijos persekiojimą Lietuvoje, ėmė reikalauti bendradarbiavimo bei jos įsakymų vykdymo. Vienas tokių įsakymų buvo uždrausti kunigams ruošti vaikus pirmajai Komunijai. Vyskupas atsisakė paklusti. Be to, sovietinei valdžiai nepatiko uolus persekiojamų kunigų bei kunigų semi-

Pirmųjų sibirinių trėmimų 50 metų sukakties minėjimo baltiečių demonstracija birželio 14 d. prie Toronto pagrindinės geležinkelio stoties. Nuotraukos viršuje iš kairės: Toronto miesto tarybos nariai — T. O'Donohue, Ch. Korwyn-Kuczynski, Kanados parlamentarė E. Anderson, demonstracijos vyriausiasis organizatorius estas L. Leivait; apačioje — demonstracijos dalyviai

PRANEŠIMAS IŠ PRANCŪZIJOS

Vatikano ženklai sovietiniam Kremlui

Prancūzijos spauda apie Šv. Tėvo kelionę į Lenkiją, jo pokalbį su Lietuvos atstovais, lenkų ir žydų laikyseną, Gorbačiovo grasinimus

Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II IV-ji kelionė į Lenkiją susilaukė ir ši sykį pasaulinio masto dėmesio, nors žymiai mažesnio nei anksčiau, kai Lenkiją valdė komunistinė vyriausybė, vadovaujama gen. Jaruzelskio. Net ir lenkų entuziazmas buvęs mažesnis. Pasijutę laisvi, lenkai mažiau dėmesio teikė savo tautiečių Karoliui Voitylai, dabartiniam popiežiui.

Prancūzų spauda pastebėjo, kad šis Šv. Tėvo vizitas buvęs suplanuotas žvelgiant į ateitį — į būsimą Rusiją bei Sov. Sąjungą, kurią rengiasi aplankyti artimoje ateityje ir su kuria Vatikanas jau yra užmezgęs diplomatinis santykius. Dėl to Jonas-Paulius II savo vizitui Lenkijoje pasirinko pasienio miestus, norėdamas pabrėžti savo solidarumą su

narijos teisių gynimas. Dėl to vysk. J. Steponavičius 1961 m. sausio 24 d. buvo suimtas ir ištremtas į Zagorę, kur išbuvo kaip tremtinys 27-rius metus, t.y. iki 1989 m. vasario mėnesio.

Pasikeitus sąlygoms, vysk. J. Steponavičius grįžo Vilniui ir kovo 10 d. Šv. Tėvas Jonas-Paulius II pakėlė arkivyskupu bei suteikė ordinaro teises. Buvo plačiai pasklidęs gandas, esą Šv. Tėvas pakėlęs jį slapto kardinolu (in pectore), bet tas gandas nepasitvirtino.

Velionis valdė Vilniaus arkivyskupiją tvirta ranka, primenančia paltarokišką laikyseną, pasižyminėja taktiška drąsa, ryžtingumu ir teisingumu. Atgimstančios Lietuvos rūpesčiai užgulė ir jo pečius, išvargintus ilgos tremties. Jam ypač rūpėjo religinis bei moralinis tautos atgimimas ir sunkus kelias į Lietuvos nepriklausomybę, slegiamą ne tik sovietų, bet ir jų tautininkų lenkų. Inf.

tikinčiaisiais Ukrainoje, Gudijoje ir Lietuvoje, kartu vengdamas suerzinti rusiškąją mešką. O tie pasienio miestai buvo Pšemyslis (Ukraina), Lomža (Lietuva), Balstogė (Gudija).

Su lietuviais

Prancūzų korespondentai ypač domėjosi popiežiaus laikysena lietuvių atžvilgiu. Bene plačiausiai apie tai rašė dienraštis "Liberation" 1991. VI.6, skirdamas tam klausimui net pagrindinę antraštę: "Popiežius nepabrėžė Lietuvos", toliau paaiškindamas, esą jis nepalietė Baltijos valstybių kovos už nepriklausomybę. "Diplomatinė išmintis yra dvišalis dalykas: popiežius vakar rytą savo kalboje lietuvių visuomenei, čia dalyvaujant, paminėjęs keliom užuominom "lietuvių tautą" ir savo norą vieną dieną nuvykti Vilniui, šiuo painiu klausimu užėmė labai atsargią poziciją. Kai Vatikanas yra pradėjęs normalinti su Maskva santykius, nutrūkusius beveik prieš šimtą metų, yra per daug rizikinga erzinti rusišką mešką, skatinant neramius savo globotinius" — rašė dienraštis.

Dienraščio korespondentas pažymėjo, kad į susitikimą su popiežiumi atvyko buvusi Lietuvos premjerė Prunskienė, viceprezidentas ir Katalikų Bendrijos pirmininkas. Po privataus priėmimo pas popiežių viceprezidentas pareiškė išgirdęs šiuos Jono-Pauliaus II žodžius: "Visos valstybės turi teisę į apsisprendimą, ypač tos, kurios yra praradusios savo nepriklausomybę". Pasak korespondento, šis pareiškimas rodo, kad Jonas-Paulius II nerizikavo, tai pareiškėti viešumoje.

Lomžos katedroje Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas esą kreipėsi į Lenkiją pagalbos, į Vatikaną — užmegzti diplomatinis santykius su

Lietuva, bet Karolis Voityla nerizikavo eiti šiuo slidžiu keliu. Jis toje puošnioje katedroje iškilmės metu esą kalbėjo apie Lietuvą — kraštą, iš kurio girdi tikėjimo bei vilties aidą, iš tautos, kuri jam esanti artima ir brangi. Tačiau kai vienas žurnalistas paklausė dalykus žinantį prelatą, "ar bilietas į Vilnių jau paruoštas", atsakė: "Pirmiausia reikia gauti bilietą į Maskvą".

Sekančiais metais Lietuvon?

Kitas prancūzų dienraštis "Le Quotidien de Paris" 1991. VI.6 paskelbė trumpesnę informaciją su antrašte "Popiežius Lietuvoje?" Joje laikraštis bando atsakyti į šį klausimą, remdamasis kardinolo V. Sladkevičiaus pareiškimu, esą popiežius išreiškė tokį ketinimą. Tai pasakęs kardinolas Lomžos katedroje susirinkusiems lietuviams. O pats popiežius pareiškė: "Lietuva, aš jau girdžiu tavo balsą, tikiuosi, kad ši kelionė į Lomžą pagreitins mano kelionę pas tavę". Tačiau vienas popiežiaus aplinkos prelatas patikslino, jog visų pirma rengiama popiežiaus kelionė į Maskvą.

Pasak to paties dienraščio, Jonas-Paulius II išreiškė savo paramą lietuvių tautos apsisprendimui per Lietuvos viceprezidentą Česlovą Stankevičių priėmimo metu. Jis atstovavęs Lietuvos prezidentui V. Landsbergiui, negalėjusiam atvykti į Lomžą dėl sovietinių provokacijų Vilniuje. O kardinolas V. Sladkevičius priėmimo metu prašęs, kad Vatikanas atnaujintų diplomatinis santykius su Lietuva nedelsiant.

Vilnius ir kiti reikalai

Minėtus įvykius "Le Monde" korespondentas vadina ženklais Sov. Sąjungai. Tie ženklai esą religinės laisvės bei taikos (Nukelta į 2-rą psl.)

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Lietuvos parlamento kreipimasis

Lietuvos respublikos aukščiausioji taryba kreipėsi į pasaulio valstybių parlamentus bei vyriausybes, kaip praneša LIC, ir prašė tarptautinėmis normomis suteikti pagrįstą statusą ir apsaugą tiems Lietuvos piliečiams, kurie pasitraukia iš Lietuvos teritorijos dėl Sov. Sąjungos karinių pajėgų persekiojimo.

Kreipimesi nurodoma, kad Lietuvos aukščiausioji taryba, 1990 m. kovo 11 d. atstaciusi Lietuvos nepriklausomybę, paskelbė, jog Sov. Sąjungos įstatymai negalioja Lietuvos respublikoje. Sov. Sąjunga neturi teisės prievarta Lietuvos piliečių imti į sovietų armiją. Nors Lietuva paskelbė nepriklausomybės atstatymą, bet laikinai negali garantuoti savo piliečių saugumo. Iki šiol sovietinės karinės pajėgos atlieka Lietuvoje "smurtinius veiksmus. Ypač brutalią agresiją sovietinė kariuomenė pavartojo prieš taikius Lietuvos piliečius š.m. sausio 11-13 d.d. Visa tai turint galvoje, remiantis tarptautiniais įstatymais ir deklaracijomis, Lietuvos vyriausybė prašo:

— Įvertinti Lietuvos respublikos piliečių, pasitraukusių į užsienį dėl Sov. Sąjungos ginkluotųjų jėgų persekiojimo, teisinį statusą, atsižvelgiant į 1951 m. SNO konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir 1967 m. SNO priimtą šios konvencijos protokolą;

— Pripažinti šiuos Lietuvos respublikos piliečius pabėgėliais nuo Sov. Sąjungos prievartos veiksmų;

— Padėti užtikrinti jų teisių ir pareigų, susijusių su šio statuso pripažinimu, įgyvendinimą.

Sovietai sunaikino muftinų postus

Birželio 18 d., kaip praneša LIC, sovietų "juodosios beretės" sudėgino vieną Vytenio muftinės postą Mažeikių rajone, taipgi užpuolė Vegerių postą Akmenės rajone, išrengė tarnautojus iš uniformų, pavogė jų dokumentus, sumušė juos ir padegė postą. Pasak Lietuvos muftinės departamento pareigūno V. Valicko, užpuolimo metodai rodo, kad užpuolėjai buvo prityrę kariškiai.

V. Landsbergis Vakarų Europoje

Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas V. Landsbergis, LIC pranešimu, su 11 asmenų delegacija birželio 19 d. atvyko į Paryžių pasitarti su valdžios ir verslo žmonių. Birželio 19 d. V. Landsbergis susitiko su Prancūzijos prezidentu F. Mitterand'u. Buvo aptarta politinė situacija Lietuvoje ir tebesitęsiantis sovietinis smurtas. Pasak V. Landsbergio, Prancūzijos prezidentas protestavęs Maskvai prieš jėgos vartojimą Lietuvoje. Birželio 20 d. susitiko su verslininkais. Numatyta buvo

dalyvauti ir kultūrinės šventės "Le Puy du Fou" oficialiame atidaryme.

Birželio 22 d. V. Landsbergis ir G. Landsbergienė lankėsi Norvegijoje, kur dalyvavo Muzikos festivalyje Tonsberge. Tarp 250 atlikėjų buvo ir Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Birželio 23 d. Kylio mieste, Vokietijoje, dalyvavo Šiaurės šalių parlamentų suvažiavime. Susitiko su krikščionių demokratų, laisvųjų demokratų partijų atstovais, o taip pat su socialdemokratų partijos pirm. B. Engholm'u ir Schleswig — Holstein'o ministru pirmininku. Birželio 23 d. su visa savo delegacija aplankė povandeninių darbų įrangos gamyklą Marselyje Prancūzijoje. Birželio 24 d. aplankė Europos parlamentą Strasboure. Sekančią dieną susitiko su Paryžiaus burmistru J. Chirac'u. Birželio 26 d. skrenda į Helsinkį, kur sekantį dieną įvyks Europos tarybos parlamentinės grupės organizuojamas Baltijos šalių ir Sov. Sąjungos parlamentarų susitikimas.

Prieš išvykdamas į Prancūziją, V. Landsbergis ir Lietuvos atstovas Maskvoje E. Bičkauskas dalyvavo pusantros valandos pokalbyje su Rusijos federacijos aukščiausiosios tarybos pirmininko pirmuoju pavaduotoju R. Khasbulatovu. Buvo tariamasi dėl Rusijos ir Lietuvos sutarties, kuri numatoma pasirašyti vasaros metu.

Baltijos užsienio reikalų ministrai Berlyne

Baltijos šalių užsienio reikalų ministrai birželio 19-20 d.d. svečių teisėmis dalyvavo Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos atidaryme Berlyne. Baltiečiai norėjo dalyvauti kaip stebėtojai. Dauguma kraštų tokiame dalyvavimui pritarė, bet, pasak JAV valstybės departamento pareigūno tvirtinimo, užprotestavo Sov. Sąjunga.

JAV valstybės departamento sekretorius J. Bakeris susitiko su baltiečių ministrais, pareiškėdamas, kad amerikiečiai norėtų, jog Baltijos kraštų užsienio reikalų ministrai galėtų mažiausiai būti stebėtojai, o ne vien įvairių delegacijų svečiai. Pokalbyje su J. Bakeriu buvo diskutuojami baltiečių derybų su Sov. Sąjunga reikalai, sovietiniai smurto veiksmai pasieniuose, ekonominė padėtis. Baltiečiai dalyvavo kaip Švedijos, Danijos ir Norvegijos delegacijų svečiai.

Kitos žinios

— Vilniaus radio pranešimu, užsienio reikalų ministeris Sausdargas pažymėjęs, kad Lietuvos nepriklausomybė jau yra remiama visų Europos valstybių.

— Lietuvoje nuo liepos pradžios bus įvesti talonai prekėms nusipirkti. Žmonėms palengvins įsigyti labiau trūkstamų prekių. J.A.

Šiame numeryje:

Proveržis į laisvę

Didžiausias laimėjimas — stiprėjanti tautinės vienybės gija

Vatikano ženklai sovietiniam Kremlui

Prancūzų spauda apie Šv. Tėvo kelionę Lenkijoje

Kai iš sovietinių kaminų kilo dūmai...

Prieš 50 metų lietuviai sukilo prieš pavergėjus

Gyventi per mirtį

Spontaniškas lietuvių tautos sukilimas 1941 metais

Lietuvai skirta gyvenimo dalis

A.a. kun. Karolio Fulsto, SJ, veikla Lietuvoje

Dainų bei muziką lydi rūpesčiai

Pokalbis su muz. Dalia Viskontiene

"Mokslas ir Lietuva"

Naujas trimėnesinis žurnalas lietuvių ir anglų kalbomis

Lietuviško tautiško kluosimas angliškai

Apie knygą "Lietuviška diaspora: nuo Karaliaučiaus iki Čikagos"

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336. Second class mail reg. nr. 00509 LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai" REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$30, pusmetinė – \$16, remėjo – \$40, garbės – \$50 (Amerikoje – JAV dol., oro paštu – \$100. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$30.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Vatikano ženklai sovietiniam...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

skelbėjai. Prie jų priklauso ir Jono-Pauliaus II veiksmams bei pareikškimai Baltstogėje.

Ten lankydamasis jis paskelbė vyskupijų pertvarkymą pagal dabartines politines sienas. Dėl to buvusios įsteigtos naujos Balstogės ir Drohičyno vyskupijos. Balstogės vyskupija apima buvusią Vilniaus arkivyskupijos dalį, o Drohičyno – Pinsko (Gudijoje) vyskupijos dalį. Šis patvarkymas reiškia, kad Vatikanas pripažįsta dabartinę Lenkijos – Sov. Sąjungos sieną, išvestą po II D. karo. Maskva jau seniai reikalavo, kad Vatikanas pripažintų dabartines politines sienas ir pagal jas tvarkytų vyskupijos ribas. Dabar tai jau ir esą padaryta.

Nors prancūzų korespondentas Henri Tinco Vilniaus arkivyskupijos problemas nemini, tačiau iš minėto Vatikano patvarkymo eina nuosekliai išvada, kad jau atėjo eilė ir Vilniaus arkivyskupijos įjungimo į tikybinių Lietuvos sąrangą, juoba, kad Lietuva teisiškai yra nepriklausoma valstybė.

Ortodoksų katedroje

Tęsdamas savo taikos politiką, Jonas-Paulius II Baltstogėje aplankė ortodoksų Šv. Nikalojaus katedrą. Lenkijoje ortodoksų yra apie 650.000. Tai daugiausia gudai ir ukrainiečiai, artimesni rusams negu lenkams. Jų santykiai su lenkais niekad nebuvo geri. Kaip tikybinių ir tautinių mažumom joms tenka kentėti nuo lenkų. Šv. Tėvas, kalbėdamas pamaldų metu minėjo katedroje, pareiškė: "Nuolankiai turime pripažinti, kad praeityje santykiai tarp mūsų Bendrijų nepasizymėjo broliška dvasia".

Pasak prancūzų korespondento, tai irgi Šv. Tėvo ženklas, skirtas Sov. Sąjungai.

Žydų priekaištai

Jonas-Paulius II, kalbėdamas Lenkijoje apie negimusius kūdikių žudymą, viename pamoksle pasakė, kad tokia tragedija prilygsta holokaustui, t.y. žydų naikinimui nacinės okupacijos metu.

Tasai sakiny nepatiko žydams. Prancūzų spauda tai išryškino, skelbdama jų veikėjų pasisakymus. Ir "Le Figa-

ro", ir "Le Monde" paskelbė Prancūzijos valstybės sekretorės moterų teisių reikalams Veronikos Neiertz pareiškimą, esą popiežius įžeidęs moteris ir žydų bendruomenę.

Prancūzijos žydų institucijų tarybos pirmininkas minėtą popiežiaus palyginimą laiko "nepriimtiniu". Anot jo, "reikia dar daug pastangų, kad Vatikanas suprastų, ką reiškia žydų tautai ta baisioji tragedija (holokaustas)".

Buvusių žydų tremtinių pirmininkas Henti Bulawko sakė esąs "giliai įžeistas" ir viliasi, kad popiežiaus paseks pavyzdžiu dabartinio Lenkijos prezidento Walensos, kuris prašė žydų atleidimo už nusikaltimus, įvykusius Lenkijos žemėje.

Europos žydų studentų sąjunga reikalauja viešo atsiprašymo. Esą popiežius minėtu palyginimu skatina antisemitizmo atgimimą Lenkijoje.

Savo komentarų prancūzų spauda tuo klausimu nepridėjo – paliko juos skaitytojams. O skaitytojui susidaro įspūdis, kad popiežiaus pavartotas dviejų tragedijų palyginimas yra toks nekalts, kad minėti žydų pareiškimai atrodo labai pertempti.

Gorbačiovo grasinimai

Sov. Sąjungos prezidentas M. Gorbačiovas, atvykęs Norvegijon, pasakė Nobelio laureato kalbą, kurioje apie Baltijos valstybes tiesiogiai neužsiminė, bet spaudos konferencijoje, kaip rašo "Le Monde" 1991.VI.7, pareiškė: "Politiko gyvenimas neturi nieko pavydėtino. Jis yra slegiantis ir sunkus. Ištiestas raudonas kilimas Oslo mieste neišreiškia jo kasdienybės".

Pasak minėto laikraščio, M. Gorbačiovo pečiai gyvai kilstelėjo, kai jis užsiminė apie "naują nacionalizmo bangą" kai kuriose respublikose. Jeigu tos respublikos – baltiečių ir gruzinų – ir toliau priešinsis konstituciniam keliui, "suderiamą situaciją, kurios padariniai bus labai skaudūs visiems" – pareiškė M. Gorbačiovas.

Apie būklę Lietuvoje M. Gorbačiovas pareiškė, kad ten nėra nieko "dramatiško". Esą "kariškiai ten patuliuoja, atlikdami savo užduotį. Dramatiška tai, kad Latvijoje arba Lietuvoje buvo įsteigti pasienio postai ir ten žuvo žmonių abiejose pusėse".

Jei Vatikanas siunčia Kremliui ženklus, siekiančius religinės laisvės, diplomatinį santykių stiprinimą, tai Europos Vakarų diplomatija siunčia kitokių ženklus, t.y. žadančius ekonominę paramą, kad nesubyrėtų sovietinė imperija, siekdama naujos jėgos naujoje Europos sąrangoje. G.

Kai iš sovietinių kaminų kilo dūmai...

Prieš 50 metų – 1941 m. birželio 23 d. įvyko Lietuvos sukilimas. Apie jį rašo vienas jo organizatorių PILYPAS NARUTIS

"Iš NKVD rūmų kaminų pradėjo rūkti juodi dūmai – jau degina dokumentus... – tai vienas iš pirmųjų pranešimų, kurį gavau telefonu 1941 m. birželio 23 d. apie 17 val. Lietuvių aktyvistų fronto štabe, įsikūrusiame senelių prieglaudoje Kaune, Žaliajame kalne.

Lygiai tuo pačiu metu apie 17 val. iš Kauno senamiesčio Vladas Živatkauskas (studentas, vienas iš pirmųjų žuvusių sukilime) telefonu man pranešė: "Justas Paleckis kraunasi skubiai daiktus į automobilį!..." Vadinasi, jau ir prezidentas yra panikoję – bėga, į tautą neprabilęs.

Žinoma, ir prezidentas yra žmogus su žmogiškomis silpnybėmis, su baime ir noru gyventi. Dabar jis pajuto, kad tauta yra jo prieša. Tad bėga iš baimės nuo priešų, nuo tautos, pas draugus, būtent pas tuos, kurie jį pastatė prezidentu.

Pirmasis LAF štabo posėdis

Mano ir Levo Prapuolenio lovas papurtė stiprus trenksmas. Pasikartojantis trenksmas visiškai mus išbudina. Girdime nutolstančių lėktuvų dūžimą. Sutartinai su Levu sakome: "Karas... karas..." Žvelgdami pro langą matome paliktų dūmų pėdsakus danguje ir nutolstančius lėktuvus. Tai ilgai spėliotas, pramatytas, žinomis mus įspėtas karas.

Pašokame iš lovų. Atbūdusiems namo šeimininkams pasakome, kad karas prasidėjo, sukeldami juose nerimą, bet kartu ir ramindami, kad tokiu, kaip mane ir Levą, nebereikės slapstyti.

Su Levu sutariame, kad reikia šaukti kuo skubiau Lietuvių aktyvistų fronto štabo posėdį. Reikia kelių valandų laiko, nors žinome, kad visi buvo parengtyje. Posėdį šaukiame 10 val. ryto jau pramatytose senelių prieglaudoje, Žaliajame kalne. Tai pirmasis LAF štabo visumos posėdis. Iki šiol, jau beveik ištisi metai, su kiekvienu grupės vadovu susitinkdavau tiesiogiai, slaptojo dėlei, tik vienas su vienu. Aptardavome, planuodavome, pasižadavome žiniomis. Dar jie vienas kito, kaip priklausančio LAF-TDA štabui, grupei, nežinojo, nors gal ir buvo vienas su kitu pažįstami.

Tad, šis šaukiamas posėdis buvo pirmasis LAF štabo visumos posėdis su visa save galia ir apimtimi. Pasiskirstome. Į posėdį aš kviečiau Stasiukaitį, Rudoką, Stonį, Šatą, Jucevičių, Milvydą. Levas kviečia Damušį, Vėbrą, Valiulį, Paukštį. Nekviečiu į posėdį, bet informuoju – Ambrasevičių, Ivinskį. Liepiu būti parengties stovyje: Šapalui, Morkūniui, Živatkauskui.

Galutinai aptarę smulkmenas, apie 5 v.r. išsiskiriame su Levu. Esame Aleksote, o į senelių prieglaudą dar gana to-

limas kelias – per tiltus, per Kauno miestą į Žaliakalnį. O ir dar sukvietimas kitų.

Kaunas dar miegojo, o jei kas nors ir buvo pabudęs, tai dar svarstė ir nebuvo tikras, kas čia dedasi. Nemuno uoste prie Aleksoto tilto stovinčio laivo į Kulautuvą rinkosi jaunimas su armonika – ruošėsi sekmadienio išvykai. Armonikos maršo garsai ypatingai keistai skambėjo mano ausyse, kuriose dar buvo neišdilę ir aidėjo vokiečių lėktuvų mestų bombų trenksmai ir lėktuvų dūžimas. Bet tai buvo ir tam tikra realybė, kuri buvo mums, sukilimui besiruošiantiems, tinkama. Tinkama todėl, kad visi žmonės, kompartija dar miegojo arba dar buvo paskendę sekmadienio poilsyje ir į mus skubančius mažai tekreipė dėmesį.

Kas tie, kviečiamieji į LAF posėdį?

Iš paminėtų pirmasis – Bronius Stasiukaitis. Atsargos leitenantas. Studentas medikas, antrojo kurso studentas. Aukštaitis, nuo Ramygalos, baigęs Panevėžio berniukų gimnaziją ir jau ten pasireiškęs literatu Lindės Dobilo įkurtoje meno kuopoje. Gimnazijoje įsijungė į tuo metu nelegalią, ateitininkų moksleivių veiklą, buvo moksleivių ateitininkų berniukų kuopos pirmininkas. Universitete įstojo į ateitininkų korporaciją "Gaja". Bolševikinei okupacijai prasidėjus, Stasiukaitis pirmasis į mane prabilo: "Negalime maskoliams pasiduoti be kovos!". Visa savo išmintimi įsijungė į pagrindį ir apsiėmė vienas iš sunkiausių pareigų: spauda, informacija, medicininė pagalba ir susisiekimas (sanitarinės mašinos). Suorganizavo laikraštį "Į laisvę!". Jis parūpino LAF štabui vietą senelių prieglaudoje, Žaliajame kalne, įtraukdamas į savo ratą dr. Marčiukaitį, kuris buvo tos prieglaudos direktoriumi.

Juozas Rudokas – nepalaužiamos energijos vyras. Dirbo pašte, valdininkas. Jis save laikė neutraliu, nepriklausė jokiai organizacijai. Atsargos karininkas. Labai nemėgo apie save pasakoti. Nevedęs. Kartą vieną sekmadienį užsukęs į Pažaislio gražiąją šventovę popiečio metu atradau jį vieną besimeldžiantį. Man iš šventovės išėjus, išėjo ir jis. Išsikalbėjome apie neįdomią kasdieninio gyvenimo rutiną – valgyti, dirbti ir vėl valgyti, dirbti – tai ir viskas, ką duoda komunistai, priedo – bijoti, nežinia ko. Man buvo labai įdomu patirti jo nuomonę (jis buvo 8-neriais metais už mane vyresnis), jo požiūrį. Gyvenimą jis laikė brangia kažkieko duota dovana žmogui. Tik žmonės patys sujaukia dažnai viską, sujaukia ir padaro gyvenimą kančią. Jis nieko konk-

retaus nekalbėjo, bet jaučiau, kad gyvena aukštą dvasinę moralę, mėgsta daugiau vienumą negu visuomeniškumą. Bet pakalbintas glaudžiasi ir nori išsišneketi. Jo įtraukimas į pagrindį buvo jo paties iniciatyva. Jis man sakė: okupantui negalime leisti savivaliauti, čia mūsų žemė, turime ją ginti. Atsimenu jo užsiągažavimą: "Pilypai, jūs studentai visur prieinate, daugiau žinote, kur reikės bet kokios pagalbos, sakyk!..." Jis atliko vieną svarbiausių ir didžiausių darbų sukilime. Tikriausiai jo visada vienišo okupantas nė nepastebėjo jo plečiamo tinklo. O jis apsiėmė į savo žinią perimti pastą, radiją ir susisiekimą.

Vytautas Stonis – kietos valios, užsigrūdinęs ir fiziškai, ir dvasiškai, kritiškose padėtyse nepasimetęs, kadro karininkas, leitenantas. Studijavo Veterinarijos akademijoje. Jo žinioje buvo apsauga, gynimas, parūpinimas ginklų, greitoji pagalba, žvalgyba.

Romas Šatas – studentas, gimnazijoje buvo įsijungęs į ateitininkų gretas, vadinasi, patyręs pagrindžio veikloje. VDU-te buvo įstojęs į korporaciją "Grandis". Vienas geriausių Lietuvoje radijo žinovų. Jis sukonstravo trumpų bangų, Vilniaus radijo bangomis, radijo siųstuvą. Tai jo dijas pirmasis prabilo, skelbdamas sukilimą.

Feliksas Jucevičius – karininkų korporacijos "Ramovė" narys, atsargos leitenantas. Įsipareigojo, reikalui esant, sudaryti ryšius per sieną su Vokietija ir savo žinion perimti policijos nuovadas Kauno senamiestyje.

Juozas Milvydas – skautų korporacijos "Vytis" pirmininkas, dipl. inžinierius statybininkas. Asistentas statybos katedroje VDU-te ir sudarė mūsų štabo ryšį su VDU-to profesūra patarimams ir informacijai.

Adolfas Damušis – dr. inžinierius, chemikas. Sutiko būti mūsų kandidatu į Laikinosios Lietuvos vyriausybės pramonės ministerius. Tai buvo mūsų tiesioginis ryšys su vyriausybe, kuriai ruošėme kelią. Tenka ir šį kartą pastebėti, kad pirmutinis ir svarbiausias mūsų tikslas buvo sudaryti Laikinąją Lietuvos vyriausybę prieš vokiečių armijos pasirodymą Kaune arba Vilniuje.

Juozas Vėbra – dr. inžinierius, chemikas, pulkininkas, sprogmenų laboratorijos tyrinėtojas. Jis buvo ne tik patarėjas, bet ir pagamino minas, kurios mums saugojo radijo stotį.

Jurgis Valiulis-Drunga – inžinierius, chemikas, asistentas VDU-te. Priklausė tautininkų korp. "Neolituania", turėjo savo grupes Kaune įvairioms paskirtims štabo dispozicijoje ir ryšius su policijos III-ja nuovada Kaune.

Dabar tenka kol kas trumpu sakiniu apibūdinti Levą (taip visada jį vadinau) ir save.

Leonas Prapuolenis. Jį pažinojau iš Klaipėdos "aktyvistų" laikų (aktyvistai – sąjūdis dar prieš sovietų invaziją laisvoje Lietuvoje). Tai nepalaužiamai užsispyręs už Lietuvos laisvę kovotojas ir, jei pradeda užsimojimą, neatlaidžiai tęsia iki galo. Priklausė ateitininkų korporacijai "Gintaras", ekonomistas.

Pilypas Žukauskas – tai aš. Dar prieš sovietų invaziją buvau išrinktas Studentų ateitininkų sąjungos pirmininku. Tada įvygio Raudonoji armija. Tolimesnę raidą mano pastangų lėmė pirmiausia prigimties balsas – būti ne vergu, o laisvu. Antra, ateitininkų sąjunga, universitete gausiausia studentų skaičiumi, sudarė koaliciją su varpininkais, skautais ir kitomis neutraliomis korporacijomis. Ateitininkų sąjungos pirmininkas vadovavo tai koalicijai. Ir okupacijai prasidėjus, tai studentų korporacijų koalicijai neleido iširti. Pereinant į pagrindį, prisijungė ir neolituanų korporacija. Šią Lietuvos studentų koaliciją pervedžiau į pagrindį kovai su naujuoju okupantu, planuojant sukilimą.

(Ištrauka iš ruošiamų mano atsiminimų knygos "Sukilimas prieš Hitlerį ir Staliną").

Vienas Lietuvos sukilėlių-partizanų vadų VANAGAS – Adolfas Ramanauskas, vadovavęs Pietų Lietuvos partizanams, o nuo 1951 m. – vyriausias Lietuvos partizanų vadas. Suimtas 1956 m. rudenį Kaune. Mirties bausmė įvykdyta 1957 m. gruodyje. Gimęs 1918 m. New Britain, JAV, grįžo su tėvais į Lietuvą 1921 m. ir gyveno Rudaminos vls., Bielėnų k. Baigęs gimnaziją, mokėsi Klaipėdos ped. institute ir Karo mokykloje Kaune. Dirbo Alytaus mokytojų seminarijoje. Išėjo į partizanus 1945 m.

Nuotr. iš leidinio "Sušaudytos dainos"

BRANGIAI ŽMONAI IR MAMYTEI

A+A

ELENAI TOLVAISIENEI

per anksti iškeliavus amžinybėn,

reiškiame gilią užuojautą skausmo valandoje jos vyrui STANISLOVUI, dukrelei JŪRATEI, sūnui PETRIUKUI ir kartu liūdime –

Joana Budnikienė

Silvija Radvilienė ir šeima

Chicago, IL

MIELAM DRAUGUI

A+A

BRONIUI VAICHAIČIUI

mirus, jo žmoną SOFIJĄ, dukrą DANUTĘ su šeima, sūnų RIMĄ nuoširdžiai užjaučiame –

Aldona ir Alfonsas Balčiūnai

Emilija, Mečys ir Alius su šeima

Šarauksai

Winnipeg, Man.

PADĖKA

Iškeliavus amžinybėn mano vyrui.

A+A

KLEMENSUI NAUDUZUI

palaidotam Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje, susilaukiau daug užuojautos ir pagalbos liūdesio valandose.

Ypatinga padėka kun. J. Staškui už paskutinius patarnavimus, Toronto šaulių kuopai, karsto nešėjams ir šeimininkams už paruoštus pietus, taip pat visiems prisidėjusiems bet kokiū būdu paskutiniame jam patarnavime, o man liūdesio valandose.

Liūdinti – žmona Elizabeta

PADĖKA

Iš visų kelių keleiviai grįžta
į savo gimtines namus,
Bet mes – išvielijoj!
O jis iškeltavo į amžinus namus.

A+A

Ltn. BRONIUS ŠČEPANAVIČIUS

paliko šį pasaulį 1990 metų gruodžio 21 dieną, St. Petersburg, Floridoje. Palaidotas gruodžio 28 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. J. Staškui už maldas koplyčioje, kun. V. Braukylai už gedulines pamaldas ir velionies palydėjimą į amžino poilsio vietą. Dėkojame dr. J. Vingiliui už ilgametį velionies gydymą ir rūpestingą priežiūrą, J. Poškai už įvairiausių pagalbą a.a. Broniui.

Nuoširdi padėka muz. D. Viskontienei už gražų giedojimą Mišių metu, S. Paulionienei, B. Litvinienėi, K. Batūrai, P. Sakalui už atsisveikinimo žodžius prie velionies karsto. Dėkojame visiems artimesiems, draugams, pažįstamiems atsilankiusiems koplyčioje, gausiai dalyvavusiems laidotu-vėse, užprašiusiems Mišias, atsiuntusiems gėles, aukas – "Tėviškės žiburiams" bei Vasario 16-tos gimnazijai ir užuojautas žodžiu bei raštu. Nuoširdžiai dėkojame A. Petkevičienei už didelę pagalbą gedulo metu, visiems giminėms atvykusiems iš toli atsisveikinti su velioniu, suteikusiems mums visokeriopą paramą tomis skausmo dienomis.

Dėkojame karsto nešėjams, ponioms už pyragus ir šeimininkei J. Gurklienėi už maisto paruošimą.

Dar kartą liekame visiems dėkingi –

nulūdę: žmona Zuzana Paulionytė-Ščepanavičienė, dukra Nijolė, žentas Vaidevutis, vaikaičiai – Ginta ir Gailius Draugeliai, Jurgis, Elena, Kazimieras, Augustinas, Vytautas Paulioniai su šeimomis

Lietuvos sukilimo, įvykusio 1941 metų birželio 23 d., tęsėjai – partizanai antrosios sovietų okupacijos metais prie žuvusio partizano kapo. Iš kairės: MINDAUGAS – Jonas Kalanta, VIEVERSYS – Julius Karpis, BALYS – Teofilis Valickas, NEMUNAS – Vincas Kalanta

Nuotr. iš leidinio "Sušaudytos dainos"

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neličiamas, tikslai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos – lietuviųbei išvielijoj!"

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

Kaune prie Aleksoto 1941 m. birželio 23 d. raudonarmiečių susprogdintas Vytauto Didžiojo tiltas su juo besitraukiančiais sovietų kariais. Senamiesčio pusėje matyti Vytauto bažnyčia, už jos – Jėzuitų bažnyčios bokštai, dešinėje – Kauno arkikatedra-bazilika. Aleksoto šlaite prie tilto tada žuvo keliolika Lietuvos sukilėlių. Ju tarpe buvo aviacijos lt. Jonas Dženkaitis, inž. Viktoras Lapas (dabartinio Lietuvos konsulo Kanadoje brolis), studentai Marijonas Staškevičius, Vytautas Kudakas, moksleivis Kęstutis Ciplijauskas ir kiti. Nuotrauka gauta 1948 m. iš vokiečio K. Gulingerio Wuerzburg

Gyventi per mirtį

Šūviai palydi bėgančius okupantus • Studentai ir profesoriai – visi kartu • Kaunas sukilėlių rankose • Už Lietuvos laisvę lengva numirti

Įsisiūbavus Antrojo pas. karo veiksmams ir Vokietijai sėmingai užimėnėjant vis naujas kaimynų teritorijas, buvo pagrįdta ir Lietuvai laukti išsilaisvinimo iš žiaurios stalininės okupacijos. Tam buvo ruošiamasi kai kuriuose Vokietijos centruose ir pogrindyje pačioje Lietuvoje. Visas pasiteisino prasidėjus nacių sovietų karui 1941 m. birželio 22 d. Apie spontanišką lietuvių sukilimą, prisimenant jį po 50 metų, knyga anglų kalba ruošia vienas iš to sukilimo organizatorių DR. ADOLFAS DAMUŠIS, inžinierius, un-to technikos fakulteto dekanas, plačiai žinomas ateitininkijos bei visuomenės veikėjas, laikiniosios vyriausybės pramonės ministeris, VLK vicepirmininkas vokiečių okupacijos metais, nacių suimtas ir kalintas. Čia su trumpintais spausdiname kai kurias tos ruošiamos knygos ištraukas.

RED.

Karo išvakarės

„Šeštadienį, 1941 m. birželio 21 dieną, po gana įtempto dienos darbo, ramiai poilsiaudami, leidome vakarą savo nuomajame bute Sasnausko gatvėje, Kaune, tarp Petro Vileišio aikštės ir Ukmergės plento. Kažkas lengvai pasibeldė į langą. Žvilgtelėjęs pamaciau neskustą Leono Prapuolenio veidą. Jis buvo ne tik asmeniškai artimas draugas, bet taip pat buvo vienas iš pagrindinių vadų priešovietiniame pogrindyje“, — prisimena knygos autorius.

Toliau rašo, kad NKVD (tuometinis sovietų saugumas) buvo išsifravęs Leono Prapuolenio veiklą ir norėjęs jį suimti. Naktį jam tekę praleisti autoriaus namuose. Tuo metu jau buvo žinoma apie Hitlerio atsišaukimą į karius. Iš jo galėjai suprasti, kad ruošiamasi puolimui. „Su šviesiom viltim, kad karas jau čia pat sugulėm ir giliai sumigom“, — skaitome. Jūs pažadinsite geras žydų tautybės kaimynas, stiklo fabriko direktorius. Buves šviesus sekmadienio rytas. „Karas prasidėjo!“ — šaukęs kaimynas, — „vokiečių lėktuvai puola Kauno orauostį, benzino cis-

JULIA ECKERT-MacLEAN

As the Baltics Rise to Freedom...

Dedicated to the Baltic Martyr's of Lithuania, Latvia and Estonia who on June 14, 1941 were torn from their homes, and deported, under Soviet Guard, to the frozen wastelands of Siberia... may they Rest in Peace...

My eyes are wet with weeping,
But, my heart exults in joy,
As the Baltics rise to freedom:
Their sovereignty to deploy.

And that valiant, striving spirit,
You held all these exile years,
Now gives succor to anquished hearts,
And wipes away your tears...

And destiny shall lead you
Across the Baltic Sea:
To pine-clad forests: Sandstone Cliffs;
Where loved ones wait for thee...

It shall lead you back to Amber Shores:
Where Baltic Rivers run:
To Baltic Sands: and Baltic dreams:
And good times in the sun...

And you shall go home singing
To your golden amberland,
As, "... destiny, turning towards
The Sun, leads you back..." again.

From: The Canadian friends of the Baltics – 1991

naudotas apsukrumas tą svarbią instituciją išgelbėjęs. Per radiją sukilėliams buvę duodami nurodymai stengtis gelbėti politinius kalinius, ginti gyventojus nuo besitraukiančių raudonarmiečių teroro, saugoti pastatus, tiltus, geležinkelius, o bolševikų pareigūnams pasitraukus, jų vieton numatyti patikimus, sąžiningus asmenis.

Specialių grupių veikla

Uždavinių vykdymas prasidėjęs jau sekmadienį. Į centrą, įsikūrusį un-to technologijos fakulteto patalpose, su dviem sukilėliais 4 val. atvykęs Juozas Rudokas. Jie čia gavę granatų, skirtų puolimui ir gynbai.

Jų uždavinys buvęs naikinti sovietų karinius telefonus bei telegrafo mazgus. Sėkmingi žygiai kėlė dar didesnę paniką raudonarmiečių tarpe. Kiek vėliau ši grupė infiltruotų sukilėlių pagalba perėmusi visą telefonų ir telegrafo centrų kontrolę. Jie klaidinę sovietų įstaigas, pranešimais apie vokiečių parašutininukų nusileidimą. Medicinos studentų grupė, vadovaujama Broniaus Stasiukačio, savo žinioje turėjusi greitiosios pagalbos automobilius, kurių vairuotojai buvę LAF nariai. Jie nekreipė jokio dėmesio į sovietinių įstaigų kreipimąsi, tik vežioję sužeistus sukilėlius į ligonines, medikamentus ir net ginklus.

Labai gerai veikusi ir Veterinarijos akademijos grupė Vilijampolėje. Jos uždavinys buvęs saugoti fabrikus, tiltus, svarbius pastatus nuo sunaikinimo. Jų žinioje buvusios tokios imonės kaip Maistas, Lietūkis, Valgis, Sodyba. Grupėi sėkmingai vadovavo Kazys Ambrozaitis. Buvę sudaryti ryšiai su pagrindiniu milicijos centru Vilijampolėje. Milicininkai su ginklais perėję sukilėlių pusėn. Pradėtas pavienių raudonarmiečių nuginklavimas, juos užrakinant areštinėse. Kazys Ambrozaitis šitaip tuos laikus prisimena: „Tos valandos buvo tikrai gražios, kai grupė draugų kovojė dėl kilmės tikslų, ginant savo tėvynės laisvę. Jie lietėsi pečiai su mirtimi, bet jokio pavojaus neįjuto“.

Apie 5 v.p.p. patariamą LAF grupę susirinkusi dr. Juozas Meškauskio kabinete ir pasiinformavusi apie sukilimo eigą. Ši grupė prisidėjusi prie bendrojo sukilimo plano sudarymo. Kauno LAF vadovybės nariai buvo gana jauni: pulk. dr. Juozas Vėbra 38 m., Leonas Prapuolenis 27 m., Pilypas Narutis-Zukauskas 21 m., Kazys Ambrozaitis, Bronius Stasiukaitis, abu studentiško amžiaus, dr. Adolfas Damušis 33 m. Pastarąjį sekmadienio vakare Pilypas Narutis pa-informavęs, kad dviejų nuovadų milicininkai su ginklais pereinantys į sukilėlių pusę. Reikėję jiems patalpų, informacijos ir nurodymų, kokius uždavinius vykdyti. A. Damušis pasiūlęs jo žinioje esančią statybinių medžiagų laboratoriją tech. fakultete.

Sutemus Edmundas Brinkis nepastebimai milicininkus įvedęs į jiems skirtas patalpas ir paaiškinęs apie rytdienos uždavinius. Iš ten jie pavieniui išsikirstę namo persirengti ir pasiruošti.

„Vėlai vakare kartu su dr. Juozu Vėbra ruošėme trumpą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą“, — rašo prisiminimų autorius, nes anksčiau paruoštas tekstas daugumai štabo narių nepatikęs. Naktį apie 3 val. Leonas Prapuolenis juos pakvietęs į sukilimo centrą senelių namuose. Reikėjo pasiruošti tolimesniems sukilimo veiksmams, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo ir jos vyriausybės paskelbimui. Einant Petro Vileišio aikšte, buvę sulaikyti raudonarmiečių sargybinio. „Parodėme 'oficialius' pažymėjimus, kad esame chemijos profesoriai (...), kad einame patikrinti, kaip mūsų pareigūnai budi kituose vienetuose“ — šiais žodžiais kareivis patikėjęs, juoba, kad laisvai kalbėję rusiškai. Jie buvę laimingi taip lengvai praėję pro sargybini.

Nepriklausomybės atstatymas

1941 m. birželio 23 d., 9 val. ryto keturi LAF štabo nariai — Leonas Prapuolenis, dr. Juozas Vėbra, dr. Adolfas Damušis ir lt. Lukoševičius — atvykę į radiofoną. Leonas Prapuolenis paskelbęs Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir laikinosios vyriausybės sudarymą. Tuo tarpu Pilypas Narutis ir Kazys Ambrozaitis sukilimo centre davinėję įsakymus kariniams veiksmams pradėti. Nepriklausomybės paskelbimo pranešimas per radiją, sukėlęs okupantų valdžioje dar didesnę paniką. Spontaniškas ir ginkluotas sukilėlių išėjimas prieš sovietinę valdžią ir Raudonosios armijos įgulas labai staiga pastūmėjęs karinių dalinių ir valdžios įstaigų pajudėjimą iš Kauno. Panikai didinti labai prisidėję klaidinantys telefoniniai pranešimai apie vokiečių desantininkus.

Būdingas sukilimo dalinis

Tą dieną, kai karas prasidėjęs, lietuvis karininkas Mikas Vitėnas nutaręs nubėgįti į Raudonosios armijos vieneta, kuriam jis priklausęs. Birželio 23 d. rytą jis ejęs palei metalo apdėbimo fabriką Šančiūsoje ir pastebėjęs grupę ginkluotų darbininkų ir tarnautojų. Atrodė, kad jiems reikalingas karininkas apmokytas vadas. Vitėnas pasiūlęs jiems padėti, ir jie, laimingi priėmę jo vadovavimą. Jis tuoj pat išdėstęs 15 kovotojų ant stogo, kur buvusi dviejų pedų storumo plytų siena — gera priedanga kautynėms.

Čia pat atsiradusi 8 studentų grupė, ginkluota dviem kulkosvaidžiais. Daugybė šovinių buvę pristatyta iš sukilimo centro. Tos grupės uždavinys buvęs paremti kovotojus dešiniame Nemuno krante. Vitėnas išdėstęs ginkluotus studentus atitinkamos pozicijoje. Dabar Juozapavicius prospektas, kuris buvęs pagrindinis kariuomenės judėjimo kelias, atsidūręs gerai išsidėstusių sukilėlių kontroleje. Su kiekvienu raudonarmiečių užpuolimu sukilėlių skaičius didėjęs. Pasiduodantys ir nuginkluojami kareiviai pastoviai didinę ginklų ir šaudmenų kiekį. Jauni ir neapatinę sukilėliai būdavo čia pat per valandą apmokomi. Grupės po 10-15 vyrų tuoj pat buvusios siunčiamos į pagalbą kaimyninėms grupėms.

Daugiau kaip 250 sukilėlių perėję per tą metalo apdėbimo centrą. Čia buvę paimta maždaug 200 belaisvių: jie pavalgydinti, sužeisti aptvarstyti ir aplamai gerai užlaikyti. Dauguma jų paleisti su įsakymu spausti į rytus.

Vyrai metalo apdėbimo fabrike buvę gana greitai gerai apginkluoti. Turėję net šarvuotį automobilį su sun-

kioju kulkosvaidžiu. Buvę ir sunkesnių momentų, kai raudonarmiečiai bandę nepasiduoti ir granatomis puolę sukilėlius ant stogo. Bet stipri automatų ugnis privertusi sovietus trauktis. Sukilėlių tarpe buvę taip pat sužeistų. Čia pat patirta ir nuostolių — jaunas studentas lt. Antanas Norkūnas buvęs slapuko mirtinai sužeistas; jo plieninis šalmas nebuves pakankamai stiprus.

Kiti sukilėlių daliniai

Kai kurie kovotojų vienetai veikę atskirai ir spontaniškai, kad galėtų apsaugoti miestą. Jau prieš nacių-sovietų karą buvę paruošti planai kaip ginti ir saugoti tiltus ir kitas svarbias vietas, pvz. tunelį, geležinkelio stotis bei valdžios pastatus.

Vilijampolės tiltas raudonarmiečių buvęs parengtas sprogdinimui. Lietuvis policijos valdininkas Juozas Savulionis nubėgęs prie to tilto, nukirpęs vielas ir tiltą išgelbėjęs, bet sargybinio buvęs nušautas. Dėl stiprios automatų atidaryto ugnies sovietams nepavyko sujungti nukirptų vielių. Tiltas likęs sukilėlių kontroleje.

Aleksoto tiltas buvęs ginamas grupės, kuriai vadovavęs lt. Jonas Dženkaitis. Raudonarmiečių dalinis juos puolęs. Kilusi smarki kova. Lt. J. Dženkaitis buvęs sunkiai sužeistas ir miręs ligoninėje. Dešimt tos grupės vyrų taipgi žuvę. Tiltas susprogdinimas buvęs naudingas Kaunui ir jo gyventojams, nes sovietų daliniai nebegalėję trauktis per miestą ir buvę priversti judėti kairiuoju Nemuno krantu. Raudonarmiečiai, pasiekę Napoleonoalką, atidarę artilerijos ugnį. Taikiny — Šančiai. Jie norėję kaip nors persikelti per Nemuną. Čia sukilėlių grupė pastojusi jiems kelią ir turėjusi nemažai nuostolių.

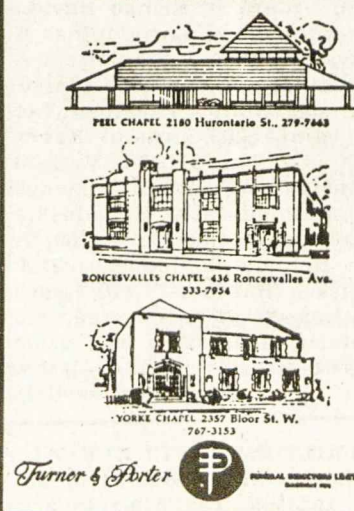
Paaukotos gyvybės

Pirmadienio popietę studentas Antanas Živatkauskas, nešęs štabo informacijas ir įsakymus kovotojams, iš pasalų buvęs nušautas. Antradienį un-to docentas J. Milvydas buvęs mirtinai sužeistas, valant Aleksoto apylinkes nuo plėšikaujančių raudonarmiečių. Iš viso maždaug 200 sukilėlių žuvę ginant Kauną. Jie likę didvyriškumo pavyzdžiais. Visoje Lietuvoje, per tas kelias sukilimo dienas žuvę apie 4000 jaunų vyrų.

Laikinosios vyriausybės ministeris pirm. prof. Juozas Ambrazavičius-Brazaitis su žuvusiais laisvės kovotojais atsisveikino 1941 m. birželio 26 d. šiais žodžiais: „Ne pirmas kartas šioje vietoje prasisiveria duobės, kad priimti kūnus tų, kurių kraujas reikalingas palaistyti tautos laisvę (...). Pajaučiam šių gilių kapų akivaizdę visos tautos pasiryžimą gyventi per mirtį“.

Snk.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Turner & Porter

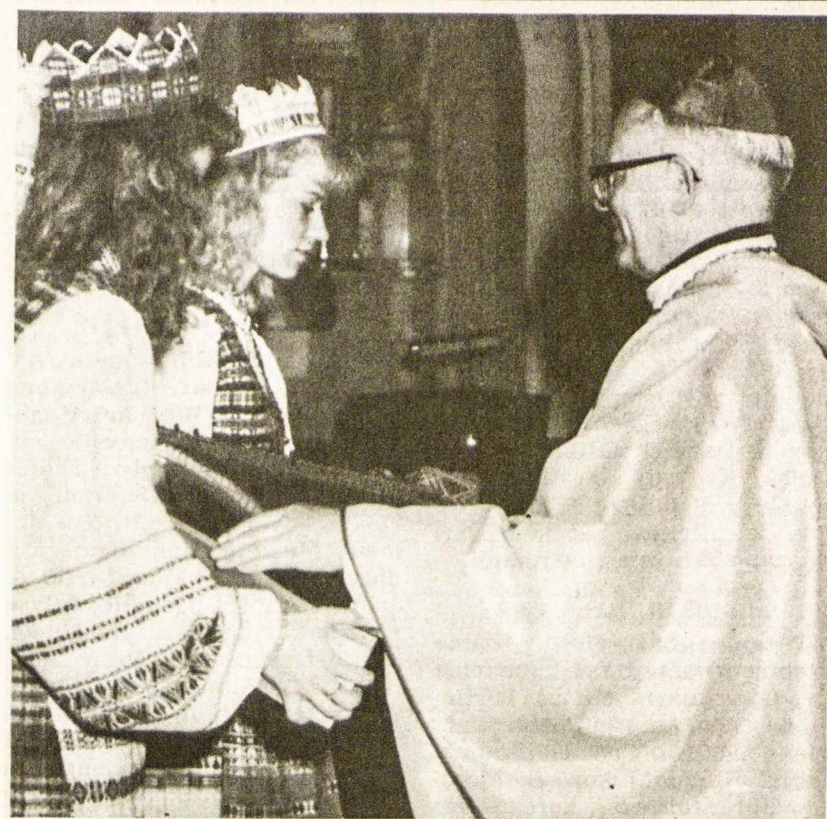
LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikoma įskleidžia informacijas įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE
Aukos arba palikimus siųskime Tautos fondui:
310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

Vilkaviškio vyskupas JUOZAS ŽEMAITIS iškilmingose Dainų šventės pamaldose gegužės 26 d. Šv. Mergelės Marijos Gimimo šventovėje Čikagoje aukų procesijoje priima kankles kaip šventės simbolį. Nuotr. J. Tamuliūčio

Lenkų spauda apie lietuvius Lomžoje

Apie lietuvių susitikimą su Šv. Tėvu Jonu-Paulium II Lomžoje 1991 m. birželio 5 d. gana daug rašė įvairių tautų spaudo, informavo didžiosios žinių agentūros, bet gal tiksliausiai to susitikimo nuotaikas bei aplinkybes perdavė lenkų laikraštis „Gazeta Wyborcza“ 1991 m. birželio 6 d. laidoje.

„Lietuva, girdžiu tavo balsą, balsą tautos, gyvenančios prie Baltijos ir diasporoje visose kontinentuose. Į tą balsą atsakau iš čia, kai esu taip arti. Tik, kad susitikimas su Lietuvos vyskupu priartina dieną, kurioje popiežiaus piligrimo kelionės maršrute bus ir Lietuva“. Šv. Tėvas Jonas-Paulius II pareiškė, kad Lietuvos episkopato pirmininkas Kauno arkivyskupas kardinolas Vincentas Sladkevičius pakvietė popiežių skėčiais metais atvykti į Vilnij.

Be serganto Vilniaus arkivyskupo Julijono Steponavičiaus į Lomžą atvyko visi Lietuvos vyskupai, kurių tarpe buvo ir „Kronikos“ leidėjas vyskupas Sigitas Tamkevičius. Ten buvo ir prelatas Alfonsas Svarinskas, Punksko lietuvių bendruomenė, vadovaujama klebono Igno Dzermeikos.

Komentuodami įvykius Lietuvoje, maldininkai sakė: „Sovietai tyčia taip padarė (apsu-po parlamentą tankais), kad mūsų prezidentas negalėtų atvykti į Lenkiją“.

Kard. V. Sladkevičius išreiškė viltį, kad artimiausiu laiku bus užmegzti diplomatiniai santykiai tarp Vatikano ir Lietuvos. Jonas-Paulius II pravedė maldą lietuvių kalba ir dailę pamokslą pasakė lietuviškai. „Prieš atvykdamas į Lietuvą, išmoksiau lietuviškai“ — pasakė Šv. Tėvas.

Jonas-Paulius II pavadino Lietuvą šventųjų, kankinių ir didvyrių tėvyne. Jis priminė šv. Kazimierą, „kurį kartu su broliais lietuviais, kaip savo globėją, šlovina ir lenkai, kuris praskaidrina abiejų kaimyninių tautų bendrą istorinę praeitį ir meta vilties spindulius“.

Į harmonišką, vaisingą abiejų tautų sugyvenimą visose srityse, visada gerbiant pripažintą tarptautinių principų gaires. Tai patarnaus šioje Europos dalyje pastoviai taikai“.

Po pamaldų Jonas-Paulius II apėjo Lomžos katedrą, kantariai laimindamas lietuvių, šventindamas jų medalikėlius ir „pavargusias“ maldaknyges. Lipdamas į automobilį, atsi-sveikindamas tarė lietuviškai: Garbė Jėzui Kristui“.

Buvusi Lietuvos premjerė Kazimiera Prunskienė, kurią Jonas-Paulius II priėmė audienčioje kartu su kardinolu V. Sladkevičiumi, verkė iš susijaudinimo: „Padėkojau Šv. Tėvui už atminimą ir meilę Lietuvai, pasakiau, kad jo laukiamo, o jis atsakė: 'sulauksite'. Popiežius mus guodė ir išreiškė viltį, kad Lietuva taikiu keliu pasieks nepriklausomybę“.

Kun, prelatas Alfonsas Svarinskas pasakė: „Dabar, kai Lietuvoje stovi sovietų tankai, susitikimas su popiežiumi mums yra didelė paguoda“.

Naujos vyskupijos

Viešėdamas Lenkijoje, Šv. Tėvas padarė svarbius administracinius pakeitimus — įsteigė Baltstogės ir Drohičyno vyskupijas. Naujai Baltstogės vyskupijai priklauso ta Vilniaus arkivyskupijos dalis, kuri dabar yra Lenkijos respublikos teritorijoje, o Drohičynui priklauso Lenkijoje esančios Pinksos vyskupijos žemės. Vilniaus arkivyskupas yra suteiktas ordinaro titulas. Dabar Baltstogėje gyvenantieji lenkai vyskupai nebegalės vadintis Vilniaus vyskupais, o ten esanti kunigų seminarija — Vilniaus seminarija. Greičiausiai Baltstogės vyskupui Edward Ksielec vietoj „Administratore Apostolico“ bus duotas ordinaro titulas. Kard. Sladkevičius, kalbėdamas apie Lietuvos — Vatikano kon-kordatą, turėjo tam pagrindo.

J.B.

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Per trumpiausią laiką išrūpinam išskvietimus ir vizas kelionėms į Lietuvą aplankyti savuosius ar važiuoti verslo reikalais. Jūsų giminėms išskvietimus atvykti į Kanadą pristatom per porą dienų. Parūpinam jiems bilietus, atvykus — draudimą ir pervežimą iš Montrealio. Patvirtinam ar pakeičiam jų grįžimo datą. Be to, (VAIRIAUSI PATARNAVIMI LIETUVOJE! Kreipkitės vakarais į Stefą ar Algį Medelius, tel. 1 - 416-434-1847. Reikalui esant, atvažiuojam į namus. Tarp liepos 12 ir 28 dienos būsime Lietuvoje. Visais reikalais prašome kreiptis prieš nurodytas datas arba po jų.

ALGIS MEDELIS

Tel. (416) 593-0600

Kennedy Travel Bureau Ltd.,
296 Queen Street West,
Toronto, Ontario M5V 2A1

KELIONĖS Į LIETUVĄ
TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

Išskrendam penktadieniais ir grįžtam sekmadieniais, nežiūrint, kaip ilgai viešėtumėt. Parūpinam išskvietimus, vizas, apsigyjom vietą (pagal pageidavimą, viešbutyje arba privačiuose butuose).

DĖMĖSIO! DĖMĖSIO!

1992 metams užsakytos 3 kelionės lankyti šventas vietas — Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Žemaitijos rajonuose. Bus lankomos šventovės, vienuolynai, kapinės, kryžkalniai ir t.t. Visur lydės lietuvis kunigas. Amerikiečiai yra kviečiami prisidėti, sutvarkysim kelionę iš visų JAV miestų.

Teiraukitės jau dabar asmeniškai pas ALGĮ ir STEFĄ MEDELIUS. Tarp liepos 12 ir 28 dienos būsiu Lietuvoje. Visais kelionių reikalais tuo laiku kreipkitės į Betty McKee.

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

TREČIA BAŽNYČIA

Klaipėdoje jau pakloti Šv. Juozapo bažnyčios pamatai. Ji statoma pagal klaipėdiečių architektų Sauliaus Plungės, Gintaro Čičiurkos ir Valdo Janulio projektą pietinėje Klaipėdos dalyje, kur auga nauji mikro-rajonai. XX š. pradžioje Klaipėdoje buvo septynios bažnyčios, dvi sinagogos ir maldos namai. Dabar katalikai turi nedidelę Kristaus Karaliaus bažnytelę ir atstatomą Marijos Tautos karalienės bažnyčią. Šv. Juozapo bažnyčia bus trečioji.

MIŠIOS KURTIESIEMS

Vytauto bažnyčioje Kaune klebonas kun. R. Mikutavičius pradėjo laikyti Mišias kurtiesiems. Jos atnašaujamos kiekvieno mėnesio paskutinį sekmdienį. Klebonui kun. R. Mikutavičiui talkina kurtiesiems skirtus ženklus mokantis vertėjas. Tikintiesiems gražinama Kauno įgulos bažnyčia, ilgus metus paversta skulptūros ir vitražo galerija. Tai suerzino kai kuriuos muzikus, nes ši bažnyčia buvo tapusi ir koncertu sale. Menininkams nepatinka Pažaislio bažnyčios ir pastatų atidavimas seselėms kazimierietėms. Ešą dabar sumažės turimas plotas parodomis rengti. Dėl lėšų stokos teko užšaldyti Kauno filharmonijos ir Kauno dramos teatro statybas.

MEDALIAI ABITURIENTAMS

Mokslu pirmūnais tapę abiturientai su brandos atestatais šiame gavo ir naujus lietuviškus medalius. Juos sukūrė dail. V. Jankūnas, pagal gravirotojų Stasio Mickaus ir jo sūnaus Arūno padarytus štampus pagamino Vilniaus "Dailės" kombinatas. Vienoje medalo pusėje yra Vyčio ženklas su įrašais: "Lietuvos respublika, kultūros ir švietimo ministerija". Medaliai yra dviejų rūšių, duodami už gerą arba labai gerą mokymąsi ir pavyzdiną elgesį. Tad kitoje medalo pusėje yra toms rūšims skirtas įrašas.

BLAIVYBĖS PAMINKLAS

Skapiškio miestelyje, dabartiniame Kupiškio rajone, 1858 m. lankėsi vysk. M. Valančius, pamokslą sakęs apie girtavimą žalą, skatinęs žmones nesisivai ginti. To pamokslu dėka buvo pastatytas vienuolikos metrų aukščio Blaivybės paminklas, kurį vysk. M. Valančius pašventino 1862 m. Šis istorinis paminklas buvo apgadintas 1944 m. ir vėliau visiškai nugriautas. Dabar jis vėl atstatytas sąjūdinių n. Mažeikytės, B. Bickaus, J. Misiūno ir O. Leknickienės iniciatyva. Lėšas aukėjo parapijiečiai ir iš Skapiškio kilę žmonės. Atstatymo projektą pagal turimas nuotraukas paruošė architektas R. Valeckas. Blaivybės paminklą atstatė buvęs tremtinys tautodailininkas B. Bickas, A. Survilas ir P. Maseilis. Paminklo pašventinimas buvo pradėtas dekanu kun. R. Gutausko atnašautomis iškilmingomis Mišiomis Skapiškio bažnyčioje. Po pamaldų apie 5.000 dalyvių turėjusi procesija su kryžiumi ir vėliavomis ėjo į miestelio aikštę prie atstatyto paminklo. Jį pašventino deka-

nas kun. R. Gutauskas, kalbėjo apylinkės viršaitis J. Žemaitis bei kiti skapiškiečiai. Spėjama, kad toks Blaivybės paminklas yra vienintelis ne tik Lietuvoje, bet ir daugelyje Europos šalių.

GENOCIDO MUZIEJUI

Jau prieš keliolika metų JAV vyriausybė nutarė Vašingtone prie Baltųjų rūmų pastatyti muziejų II D. karo genocido aukoms atminti. Statybai reikės \$160 milijonų, o dabar jau surinkta beveik 100 milijonų dolerių. Muziejų planuojama atidaryti 1993 m. balandžio 19 d. Jam įvairiose pasaulio šalyse renkama autentiška medžiaga, susijusi su tautžudyste — nuotraukos, dokumentiniai filmai, rankraščiai, buitiniai reikmenys. Gegužės 27 d. sunkvežimiu iš Vilniaus Suomijon buvo išvežta dvylika pusketvirto metro ilgio kruopščiai suvyniotų ir lentomis apsaugotų rąstų, papildančių genocidinio muziejaus Vašingtone rodinius. Miškininkai tiems rąstams Rūdninkų girioje nupjovė tris šimtmetinius Lietuvos medžius — beržą, egelę ir pušį. Šie medžiai muziejuje primins 1943 m. vokiečių pradėtą likviduoti Vilniaus žydų getą. Rūdninkų girion tada pabėgo dalis jaunų vyrų ir moterų, įsijungusių į partizaninį karą.

PAŠTO PROBLEMAS

Pagrindines pašto problemas atskleidžia "Lietuvos aide" balandžio 12 d. pakelbtas pasikalbėjimas su Lietuvos ryšių ministerijos pašto departamentu direktoriumi A. Mitrofanovu. Jis bando atsakyti į Lietuvos gyven-tojų klausimą, kodėl jų laišškai po š. m. sausio 13 d. įvykių nepasiekia adresatų užsienyje ir kodėl jie patys gauna gerokai pavėlavusius pašto siuntas. Laiškai iš Lietuvos į užsienį, pvz. į JAV, sudėti į užantspauduotą popierinį maišą, siunčiami šeremeticjevo orauostin Maskvoje. Ten taipgi susikaupia ir SSSR laišškai, siunčiami į JAV. Juos išskraidina "PAN American" bendrovės lėktuvai. Laiškai iš JAV į Maskvą atskraidinami to pačios amerikiečių bendrovės lėktuvais. Šiose siuntose Lietuvai skirti laišškai nėra atskirti nuo laišku Sovietų Sąjungai. Mat Lietuva, oficialiai nepripažinta valstybe, nėra pasaulinės pašto sąjungos narė. Gautų laišku paskirstymas Maskvoje sudaro problemą dėl ten tebeveikiančios cenzūros, kuri jau panaikinta Lietuvoje. Prasidėjus karui Persų įlankoje, ir JAV, ir Sovietų Sąjungos lėktuvai skraidino tik keleivius, neimdami pašto siuntų. Tad jų dideli kalnai tada buvo susikaupti abiejose pusėse. Dabar tų kalnų nebėra, bet Maskva laiškus persiunčia netvarkingai, ne pagal eilę. Direktorius A. Mitrofanovas taipgi primena, kad Lietuva už laišku pervežimus Sovietų Sąjungai kasmet moka 4 milijonus rublių, nors iš tikrųjų Lietuva gauna daugiau laišku negu jų išsiunčia. Tad mokestis Maskvai turėtų būti mažesnis. Siuntinius iš JAV laivai atplukdo į Leningradą. Vilniui jie atvežami traukiniu. Tikrina tik muitininkai Vilniuje.

V. Kst.

Londono L. Eimanto vardo lituanistinės mokyklos choras su savo vadovu muziku A. Petrašiūnu

Hamilton, Ontario

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIMAS įvyko birželio 14 d. Tų skaudžių dienų prisiminimui ant geležinkelio bėgių buvo padėta 50 raudonų rožių. Demonstracijoje 4.30 v.p.p. dalyvavo apie 200 žmonių, dauguma pasipuošusių tautiniais drabužiais ir nešini vėliavomis. Visa tai atraipe po darbo namo skubancijų žmonių dėmesį.

Padėję rožes ant geležinkelio bėgių, netoli miesto savivaldybės, dalyviai išklaušė Sheila Copps praitaiktą kalbą ir po to nužygiavo į miesto centre esančią Gore Park aikštę, kur K. Deksnys perskaitė pabaltiečių tautos komunistų padarytus genocido nuostolius.

Klebonas kun. J. Liauba, OFM, sukalbėjo maldą, o miesto burmistras B. Morrow ir miesto tarybos atstovas P. Hinkley savo kalbose pareiškė užuojautą ir pasibaisėjimą komunistų darbais. Padėjus vainiką prie paminklo, minėjimas baigtas Kanados himnu. Ši demonstracija buvo tvarkoma labai pavyzdinai ir vadovaujama K. Deksnio ir M. Gudinsko.

A. a. ELENA PLIOPLYTĖ-STEIBLIENĖ, daug metų gyvenusi Hamiltone, mirė Toronte birželio 16 d. Palaidota šalia savo vyro Anapolio kapinėse. Laidotuviams rūpinosi dukė Dailė Turner su vyru.

A. a. C. CHOROMANSKIS, po sunkios ligos mirė Hamiltone. Palaidotas Anapolio kapinėse birželio 19 d. Paliko liūdinčią žmoną, dūtersį — Regina ir Danutę Švažienę bei sūnus Algį su šeimomis.

KLB DARBUOTOJAI — Daria, Kazys ir Klara bei Laima Deksniai suruošė Jaunimo centro salėje savo mamai Anicetai 75 m. amžiaus suakcūtią vaišes. Aniceta Deksnienė jau daug metų gieda Aušros Vartų parapijos chorą.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS choras, vadovaujamas muz. D. Darijos Deksnytės, sezono giedojimą ir repeticijas baigė vaišėmis. Choras dar giedos birželio 30 d. klebono kun. J. Liaubos, OFM, 50 m. kunigystės sukaktuvinėse Mišiose, 4.30 v.p.p. ir Sutvirtinimo Mišiose, 10.30 val.

VASAROS METU beveik kas sekmadienį popiet Hamiltono ir apylinkių lietuviai suvažiuoja į nuosavą medžiotojų klubą gegužinėms. Viena tokių rengiamų Aušros Vartų parapijos choro rugpjūčio 11 d. Visi lietuviai kviečiami paremti mūsų renginius ir savo dalyvavimu skatinti vadovus ir toliau gražiai veikti. J.K.

MAŽDAUG PRIEŠ TRISDEŠIMT METŲ įsisteigė Lietuvos karių veteranų sąjunga "Ramo-ve" Hamiltono skyrius. Laikui bėgant narių skaičius pradėjo sparčiai mažėti, nes daug paliko šį pasaulį, kiti nesveikuoja. Skyriaus valdyba sušaukė visuotinį skyriaus narių susirinkimą 1990 m. lapkričio 21 d. Susirinkimo dalyviai, matydami tokią padėtį, skyrių uždarė ir išrinko likvidacijos komisiją, į kurią įėjo: K. Mikšys, V. Sakas, J. Stanaitis ir A. Mingela. Ji esančius izde pinigų paskirstė šitaip: Pagalbos Lietuvai vajui — \$200, žurnalui "Karys" — \$100 JAV. (kan. \$119.75); Vysk. M. Valančiaus šeštadieninei mokyklai Hamiltone — \$200; Kanados lietuvių kultūros muziejui — \$260; Šv. Jono lietuvių kapinėms — \$100; "Tėviškos žiburiai" — \$70; Hamiltono lietuviškai radijo programai "Gintariniai aidai" — \$50; užmokėtos užsilikusios sąskaitos — \$69.56. Likvidacinė komisija

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont. Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankančioms Kanadoje duodame sveikatos draudą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusu keleivius į Mont-realį ir iš Montrealio.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

London, Ontario

MOTINA IRLITUANISTINĖ mokykla gegužės 5 d. buvo londoniškų ir svečių dėmesio centre. Pamaldas atlikė klebonas kun. K. Kaknevičius, pasakęs ir tai dienai pritaiktą pamokslą ir pasveikinęs visas mamytės bei mokslo metus užbaigusius lietuviškąjį atžalyną. Giedoją "Pašvaistės" choras, diriguojamas muz. R. Vilienės. Minėjimas įvyko parapijos salėje. Mokiniai scenoje šauonia pasirodė deklamacijomis, vaidyba ir kt., bet visus ypaci nustebeino mokinių choras, vadovaujamas jauno muziko Andriaus Petrašiūno. Choras labai darniai padainavo keletą lietuviškų dainų. Tenka sveikinti jaunąjį muziką ir linkėti, kad jis ir toliau tęstų taip sėkmingai pradėtą darbą. Mokyklos vedėja Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė išreiškė pasididžiavimą mokyklos jaunimu padėkojo visiems, kurie savo darbu sugebėjimai ar aukomis prisidėjo prie mokyklos išlaikymo per pirmus jos mokslo metus ir pakvietė KLB švietimo komisijos pirmininką A. Vaičiūnį tarti dži. Jis pasveikino jaunimą, mokytojus ir visus darbuotojus, pasidžiaugdamas jų pasiektais rezultatais. Visiems mokiniams ir mokytojams įteikė po labai gražiai išleistą leidinį "Mūsų mokykla 1990-91". Savo kalbą A. Vaičiūnas užbaigė, tikėdamasis Lietuvai tikrosios laisvės ir nepriklausomybės.

Mokyklos mokytojai: kun. K. Kaknevičius, G. Petrauskienė, R. Kurienė, K. Jakubaitienė, L. ir B. Naujokaiciai ir muz. A. Petrašiūnas. Mokyklos administravimu rūpinasi mokyklos taryba, kurią sudaro: pirm. ir mokyklos vedėja R. Kurienė, K. Jakubaitienė, klebonas kun. K. Kaknevičius, G. Petrauskienė, J. Naruševičius, D. Armstrong, L. Naujokaiciai ir D. Tierney. Mokykloje mokosi 28 mokiniai ir 6 suaugusieji. Suaugusiųjų klase rūpinosi G. Petrauskienė. Mokykla labai nuosirdžiai talkino KLB Londono apyl. valdybai, rašė laiškus Kanados vyriausybei, parlamentarams, popiežiui ir t.t., labai jautriai reaguodama į 1991 m. sausio 13 d. įvykius Vilniuje. Mokyklą labai nuosirdžiai rėmė visa Londono apylinkė. Finansiskai ją stambesniems aukomis parėmė: KLB švietimo komisija, paskirdama \$500, Londono lėšų telkimo skyrius paaukojo taip pat \$500, Londono moterys — \$200, parapija beatlyginimo mokyklai davė patalpas.

Londono Leonardo Eimanto mokykla atgaivinta 1990 m. vasario 16 d. Rasos Lukoševičiūtės-Kurienės dideliu pastangų ir sugebėjimų dėka. Jos dešinioji ranka — Kristina Jakubaitienė. Joms į pagalbą entuziastingai atėjo visa eilė londoniškų.

Minėjime dalyvavusios motinos apdovanotos gėlemis, o visi dalyviai pavašinti skaniais virtiniais, kuriuos šiai progai pagamino darbdėciosios M. Naruševičienė ir B. Naujokaiciai. Renginio dieną joms talkino dr. D. Armstrong ir R. Kudirkienė.

Londono ir kitų vietovių lietuviai itin yra patenkinti savo mokyklos veikla. D.E.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sask. iki...6%
santaupas 5.25%
kasd.pal.taupymo s-ta .. 4.75%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 8.75%
1 m. term.ind.mėn.pal...8.25%
3 m. term.indėlius 8.75%
RRSP ir RRIF (pensijos)...6%
RRSP ir RRIF 1 m. 8.75%
RRSP ind. 3 m. 8.75%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 14.5%
nekiln. turto pask. 1 m....10%
nekiln.turto pask. 3 m. 11.25%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gynybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

Delhi-Tillsonburg, Ont.

"Tėviškos žiburiai", a.a. Bronei Rutkauskienė mirus 1991 m. birželio 7 d., jos atminimui aukėjo: \$25 — L. Rutkauskas; \$20 — B. V. Gaiveliai; \$15 — P. Augaitis; \$10 — J. Jauneika — iš viso \$70.

Pagalbos Lietuvai vajui: \$50 — A. K. Ratavičiai; \$25 — A. Usvaltas; \$20 — J. Maciulis, A. Budreika, A. Aleliūnienė, A. Klemkienė; \$15 — E. Rasokienė, B. Gudinskas; \$10 — J. Lingaitis, A. B. Stonkai, V. Vyta, S. Beržinis — iš viso \$225.

Tautos fondui: \$20 — A. Zebertavičius; \$15 — G. Rugienius; \$10 — J. Vitas, B. Gerčienė, M. Norkus — iš viso \$65.

Nuoširdi padėka aukotojams.
J. Vitas, TP įgaliotinis

St. Catharines, Ontario

BALTIETIŲ VETERANŲ LYGA Kanadoje apdovanojo ramovėną Joną Skeivalą Laisvės medaliu. J. Skeivalas yra vienas iš tų mūsų buvusių karių, kurie per eilę metų ištikimai stovi lietuviškos veiklos sargyboje. Nėra tokios veiklos mūsų bendruomenėje, kurios jis pastoviai neremtu.

JURATĖ VYŠNIAUSKAITĖ, baigusi žurnalistiką Anglijoje, ir šiemet talkina Shaw festivaliui, kuriam priklauso trys teatrai ir kurie balandžio 19 pradžioje 13-tą vaidinimų sezoną. Nemažai ir lietuvių aplanko šiuos įdomius teatrus St. Catharines kaimynystėje, Niagara-On-The-Lake miestelyje, kuriame pastoviai gyvena kelios lietuvių šeimos, o S. M. Šetkai dar vis tebeišlaiko vasarnamį. Juratė, puikiai mokėdama anglų kalbą, padeda tautiečiams suredaguoti svarbesnius raštus. Kor.

Vancouver, B. C.

MAŽA MŪSŲ KOLONIJA vis daugiau retėja. Sausio mėn. mirė **Antanina Bielskienė** (Spokaite) 91 metų. Velionė po Antrojo pasaulinio karo atvyko į Kanadą darbars, vėliau ištekėjo už Liudo Bielskio, įsikūrė Vankuveryje, kur vertėsi viešbučių nuomojimu. Abu buvo labai nuoširdūs. Naujai atvykusiesiems padėdavo įsikurti ir net parūpindavo darbus. Vasario mėn. mirė **Ona Gulbinienė**, 87 metų. Vankuveryje vertėsi kambarių nuomojimu, daugiausia priimdama lietuvių. Kovo mėn. mirė **Stasys Macijauskas**, 87 metų, senos imigracijos. Po karo tuoj atsikviė savo broli ir padėjo jam įsikurti. Už tai brolis, dabar jau milijonieris, labai gražiai palaidojo. Tai patį mėnesį mirė **Vincas Meškauskas**, 91 metų. Dar jaunas pabėgė į Vokietiją. Čia užsidirbęs pinigų, atvažiavo į Kanadą. Mokėdamas vokiečių kalbą, gavo darbą pas turtingą vokiečių ūkininką. Tuo laiku imigrantai vargo, negaudami darbo. Jis pabėgo su ūkininko dukra, kurią vėliau vedė, ir nusipirkė ūkį Br. Kolumbijoje. Čia po karo atvykstantiems ateiviams padėdavo ir buvo vadinaamas "Dypukų tėvu". Balandžio mėnesį mirė **Stasys Dagilis**, 77 metų. J.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Loughheed & Barnard
šeimos ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaucia kitus"

Sudbury, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Naujosios Anglijos tautybų festivalyje Naticke, Mass., balandžio 19-21 d.d. meninę programą atliko Bostono lituanistinės mokyklos šokėjų ratelis, paruoštas Rūtos Mickūnienės su Lina Subatiene, ir tautinių šokių grupė "Sambūris", kurios vadovė taip pat yra Rūta Mickūnienė. Lietuviški patiekalų stalą buvo suorganizavusi Gema Phillips, rankdarbių ir suvenyrų pardavimu rūpinosi Marija Tovares-Ašmanskas.

Niujorko lietuvių gydytojų draugijos reikalai buvo aptarti metiniame narių susirinkime gegužės 4 d. Kultūros židinyje Bruklne. Susilaukta tik apie 20 dalyvių, įskaitant ir kelių gydytojų šeimų narius, iš Lietuvos atvykusį dr. A. Pliuorą. Niujorke bei jo apylinkėse yra daug lietuvių gydytojų ir dantų gydytojų, bet jie neįsijungia draugijon, nors metinis nario mokestis gydytojui tėra \$35, dantų gydytojui — \$20. Negalėjusį atvykti valdybos pirm. dr. V. Avizonį pavadavo sekr. dr. K. Šimaitienė, susirinkimui vadovauti pakvietusi dr. J. Kraučiuoną. Įdomų pranešimą apie rentgeno ir radaro vaidmenį diagnostikoje padarė rentgenologė dr. Danutė Gintnerytė-Montorfano. Skaidrėmis iliustruotas pranešimas liudijo naujus būdus, leidžiančius nustatyti pakitimus žmogaus kūno organuose ir audiniuose, ligos jiems padarytą žalą. Naujon Niujorko lietuvių gydytojų draugijos valdybon būbo išrinkti ir ją sudarė: pirm. dr. Konstancija Paprockaitė-Šimaitienė, vicepirm. dr. Petras Dičpinigaitis, sekr. dr. Dana Saldaitytė, ižd. dr. Leonida Giedraitienė ir narė dantų dr. F. Ignaitienė. Kontrolės komisiją sudarys dr. Jolita Trojanienė. Draugijos nariai buvo raginami dalyvauti šių metų Padėkos savaitgalį Čikagoje įvyksiančiame Išeivijos lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavime. Si organizacija dabar pakeitė anksčiau veikusią Amerikos ir pasaulio lietuvių gydytojų sąjungą. Mat pasaulio lietuvių gydytojų sąjungon dabar reikės įjungti ir Lietuvos gydytojus. Niujorko lietuvių gydytojų draugijos nariams buvo priminta, kad dr. Milda Budrienė organizuoja muziejinį skyrių Lituanistikos tyrimų ir studijų centre Čikagoje, kur jis yra įsikūręs Jaunimo centre.

Australija

A.a. Česlovas Valodka, Džilongan atvykęs su pirmuoju lietuvių dešimtuku 1949 m. gegužės 2 d., mirė š. m. taip pat gegužės 2 d., Džilonge išgyvenęs 42-jus metus. Velionis, atlikęs darbo sutartį geležinkelioje, vėliau iki pensijos dirbo traukinio palydovu. A. a. Č. Valodka gimė 1920 m. liepos 20 d. Raseinių apskrityje Pašvartulių kaime, augo šiauliuose. Vokietijon 1944 m. pasitraukė su gaisrininkų komanda. Džilonge velionis priklausė beveik visoms lietuvių organizacijoms, bet turbūt didžiausius pėdsakus paliko sporto klube "Vytiš", dirbdamas valdyboje ir būdamas garbės nariu. Gedulines Mišias šv. Jono bažnyčioje atnašavo kun. dr. P. Daukny, atlikęs ir laidotuvių apeigas kapinėse. Karstas buvo papuoštas "Vyčio" klubo vėliava. Su velioniu atsiveikino ALB Džilongo apylinkės valdybos pirm. O. Schrederis, "Vyčio" pirm. S. Šutas, Džilongo lietuvių sąjungos klubo pirm. J. Gai-

lius, iš Kanberos atvykęs ir bičiulių vardu kalbėjęs F. Borumas.

Argentina

Susivienijimo lietuvių Argentinėje (SLA) metiniame narių suvažiavime balandžio 21 d. buvo patvirtintas 1990 m. balansas ir aptarti veiklos planai. Vaisėse dalyvavo marijonų provincijolas kun. Viktoras Rimšelis, kun. Antanas Lubickas, MIC, ir kun. Augustinas Steigvilas, MIC. Bendrą Motinos dienos minėjimą gegužės 12 d. surengė SLA ir Aušros Vartų parapija. Jis pradėtas kun. A. Lubicko, MIC, atnašautomis Mišiomis, giedant sumąžėjusiam Šv. Cecelijos chorui.

Britanija

A. a. Antanas Vaičiūnas, gimęs Biržuose 1913 m. rugpjūčio 19 d., mirė Mančesteryje š. m. vasario 15 d. Velionis, Britanijon atvykęs 1947 m., vedė anglę, kuri mirė prieš keliolika metų. Šeimos neturėjo, lietuviškoje veikloje nedalyvavo. Palaidotas kovo 5 d. Agcroft kapinėse, apeigas atlikus kan. V. Kamaičiui.

A. a. Vladas Velička, ilgametis lietuvių namų gyventojas, kovo 17 d. mirė Šv. Karolio ligoninėje Londone. Velionis buvo marijampolietis, gimęs 1914 m. vasario 18 d. Brastos kaime, Britanijon atvykęs 1947 m. Pradžioje gyveno įvairiose darbo stovyklose, kol pagaliau įsikūrė lietuvių namuose Londone. Vertėsi namų mūrinnko ir dalytojo amatu. Prieš dešimtį metų buvo išrinktas Londono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos tarybos išdininku ir šias pareigas ėjo iki mirties. Velionies palaikai po pamaldų Šv. Kazimiero bažnyčioje palydėti į St. Mary kapines ir sudeginti krematoriume. Užkandžius laidotuvių dalyviams surengė lietuvių namų vedėjas K. Makūnas.

Pavasarinį saskrydį lietuvių sodyboje gegužės 25-26 d.d. surengė Britanijos lietuvių jaunimo sąjunga ir Londono tautinių šokių grupė "Lietuva". Dalyvių buvo susilaukta ne tik iš artimesnių, bet ir tolimesnių vietovių. Tarp jų buvo ir apie 30 tautiečių iš Lietuvos, neseniai Londonan atvykęs naujas Lietuvos informacijos centro vadovas Kęstutis Stankevičius. Sekmdienio Mišias prie lietuviško kryžiaus tarp ažuolų ir beržų koncelebravo lietuvių sodybos kapelionas kun. Aleksas Gėryba ir Londono Šv. Kazimiero lietuvių parapijos vikaras kun. Ričardas Repšys, MIC, pirmą kartą dalyvaujantis šiame saskrydyje. Pamoksle jis priminė amžinybės iškeliauvusius jau ilgametę tradiciją tapusio saskrydžio dalyvių. Mišios, skirtos Lietuvai ir Britanijos lietuviams, buvo baigtos Tautos himnu. Siemetinio saskrydžio dalyvių pasveikino Londono lietuvių namų bendrovės direktorių valdybos pirm. K. Tamošiūnas. Jaunimo sąjungos vadovai lietuvių sodybos aikštėje surengė lietuviško stiliaus gegužinę su loterija, įvairiais žaidimais, ant prekystalių išdėstytais Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui skirtais suvenyrais. Vakarines saskrydžio programos dalyvių sveikino DBLS centro valdybos pirm. E. Šova. V. O'Brieno pranešinėjamą programą atliko Londono tautinių šokių grupė "Lietuva" ir iš Gloucesterio atvykę jaunesnieji šokėjai su savo vadove M. Gelvinauskienė.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE
NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jeif norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1 (Windermere — Bloor kampas)
Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistriškas darbas, puikus lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Kultūros ir švietimo rūpesčiai

Šį pavasarį Toronte buvo sušaukti du pasitarimai vietinių kultūros ir švietimo vienetų atstovams. Balandžio 6 ir birželio 8 d.d. Anapilėje susirinko per dvidešimt organizacijų atstovų, susirūpinusių savo veiklos ateitimi. Toronto Maironio mokykla ėmėsi iniciatyvos šį pokalbį praveisti, nes vedėja G. Rinkūnaitė-Paulionienė pajuto reikalą atsiliepti į daugejančius nusiskundimus, suplaukiančius įvairiais keliais per liuanistinę mokyklą.

Švietime ir kultūroje jaučiamas trūkumas koordinacijos ir bendrų gairių nustatymo. Balandžio mėnesio pasitarime susirinkusieji atstovai turėjo progą išsakyti savo rūpesčius. Diskusijoms moderavo I. Šernaitė-Meiklejohn. Iškilo daugelis klausimų, kuriuos konkretus veiklos metų planas galėtų lengvai išspręsti. Taip pat buvo išskeltos įvairios kitos temos – finansinės paramos reikalai, ryšių su Lietuva nustatymas, vienetų kvietimo ir lankymosi sunkumai ir pasekmės.

Pokalbis sukosi apie įsteigimą naujos organizacijos, atstovaujančios kultūros ir švietimo vienetų interesams. Buvo nutarta dar kartą rinktis ir paruošti konkretų veiklos planą, skelbiną spaudoje bei nustatyti gaires ateities veiklai.

Antrame pasitarime, įvykusiam birželio 8 d., visų vienetų renginiai buvo surašyti, idant būtų ne tik perduodamos žinios visuomenei, bet svarbiausia, kad vienetų veikla nesukirytų.

HALLING ELECTRICAL

(Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
- AC langai ir sienų sekcijos
- Vėsintuvai
- Garažo durų atidarytojai

Tel. 762-9190

žiuotų, ir publikos dalyvavimas juose nebūtų skaldomas.

Daugelio buvo pareikšta nuomonė, jog išeivijos veiklą reikalinga dabar sustiprinti, visus vienetus remti, rūpintis ne tik finansine jų ateitimi, bet ir būsimais vadovais. Šiais klausimais visi susirinkusieji meninių vienetų vadovai ir organizacijų atstovai labai rimtai susirūpinę ir ieško būdų kaip juos spręsti.

Buvo grįžta prie siūlymo, jau iškilusio pirmame susitikime, kad šio pasitarimo dalyviai sudarytų vienetą, kuris keletą kartų per metus susirinktų nustatyti gaires veiklai kultūros ir švietimo srityse kaip patariamasis organas KLB apylinkės ir krašto valdyboms. Pastarųjų sudėtis keičiasi, užtrunka laiko ir pareikalauja didelių pastangų, kol įgyjamas supratimas apie tai, kas kultūrininkams ir švietėjams svarbiausia. Tuo tarpu kultūrinį vienetų vadovai lieka tie patys, su tomis pačiomis problemomis ir pageidavimais, kurie nėra išpildomi, nors mėginata daug kartų per krašto ir apylinkės tarybas juos įvykdyti.

Tačiau susirinkusiems buvo priminta, jog bendruomenė atlieka tiek, kiek jos nariai pajėgia, o mes visi esame jos nariai, ir turime neužsidaryti savo grupėse ir laukti, kad kas kitas mumis rūpintųsi, bet patys eitime arba siųstume į bendruomenės institucijas įgalotinius, kurie atstovautų mums ir mūsų interesams. Buvo pasiūlyta, kad vienetų atstovai atsilankytų sekančiame Toronto apylinkės tarybos visuotiniame susirinkime, perduotų apylinkės valdybai savo grūpių rūpesčius. Tikimasi, kad ateityje bus palaikomi glaudesni ryšiai ne tik su apylinkės, bet ir su krašto valdybomis. Norima, kad dažniau būtų sušaukiami tokių pobūdžio pasitarimai.

Dalyvių buvo nutarta, kad pokalbio išvados turi būti visuomenei paskelbtos, taip pat ir veiklos kalendorius, kuris bus papildomas ir spaudoje skelbiamas. Dlv.

A+A

ELENAI PLIOPLYTEI-STEIBLIENEI

mirus,

jos dukrai DALYTEI su šeima, mamai, sesutėms – ZOSELEI ir BIRUTEI su šeimomis Lenkijoje bei STASEI VERBICKIENEI Hamiltone reiškiamame nuoširdžią užuojautą –

Kristolaičių šeima

A+A

JONUI ŠIMKUI

Lietuvoje mirus,

dukra JANINĄ ir žentą POVILĄ JUTELIUS bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba

A+A

KLEMENSUI NAUDŽIŪNUI

mirus,

jo žmonai ir visiems jo artimiesiems reiškiamame gilią užuojautą –

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba

A+A

CEZARIUI CHOROMANSKIUI

mirus,

žmoną MARIJĄ, dukras – REGINĄ ir DANUTĘ ŠVAŽIENĘ bei jos šeimą, sūnų ALGĮ, brolius – EMILĮ su žmona ir ALEKSANDRĄ su šeima Brazilijoje nuoširdžiai užjaučiame –

Hamiltono pensininkų klubas ir dainos vienetas

A+A

VYTAUTUI KAČINSKUI

Windsore mirus,

jo mamytę ONĄ KAČINSKIENĘ, seserį EMILIJĄ KYBARTIENĘ ir jos šeimą, brolius – HENRIKĄ ir STASĮ nuoširdžiai užjaučiame –

R. Butkevičienė

J. J. Stanaičiai

L. VI. Kybartai

D. Ged. Skaisčiai

E. V. Sakavičiai

Kun. K. FULSTAS, SJ, su dalimi savo klasės auklėtinių ant Kauno jėzuitų gimnazijos stogo jaunystės dienomis

Lietuvai skirta gyvenimo dalis

Lietuviški vokiečio jėzuito žingsniai

A.a. kun. Karolis Fulstas, SJ,

kalbininkas, pedagogas, jauni-

mo auklėtojas, mirė 1991 m. va-

sario 25 d. Vokietijos jėzuitų St.

Blasien'o kolegijos namuose,

Lietuvai atidavęs pagrindinę

savo gyvenimo dalį jos džiaugs-

mo ir liūdesio dienomis, palikęs

gausų būrį auklėtinių Lietu-

voje ir išeivijoje.

Velionis gimė 1903 m. vasario

23 d. Hannoverėje, toli nuo Lie-

tuvos, mokyklos rektoriaus Fried-

richo ir Beatos Fulstų šeimoje.

Augo Rytprūsijoje ir Poznanės

srityje, kur tėvas dirbo mokyklų

inspektoriumi, o Karolis su-

sipažino su tautinėmis proble-

momis, išmoko lenkų kalbą. Po

I D. karo su tėvais grįžo Hanno-

verin, 1921 m. vasario 23 d. gavo

J. W. Goethės gimnazijos bran-

dos atestatą.

Jėzuitų ordino Vokietijos pro-

vincijos naujokynas velionis

įstojo 1921 m. gegužės 21 d. sHe-

erenberge, Olandijoje. 1923-26

m. Valkenbūre studijavo filo-

siją, 1929-31 m. — teologiją ir

kunigų buvo įšventintas 1932 m.

rugpjūčio 27 d. Teologijos stu-

dijas baigė Austrijos Innsbruc-

ke, lygiagrečiai studijuodamas

lyginamąją kalbotyrą, indoger-

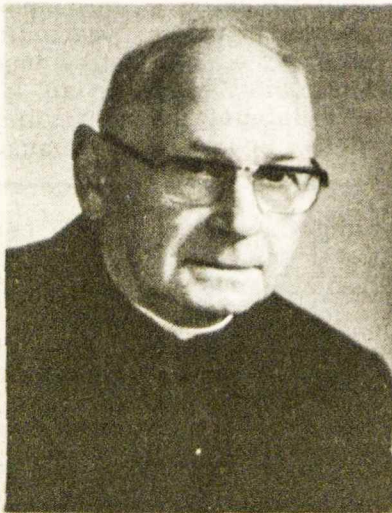
manistiką, sanskritą ir rusų

kalbą.

Pirmieji metai Kaune

K. Fulstas, dar būdamas tik jėzuitas vienuolis, nutraukė studijas Valkenbūre ir pirmą kartą Kaunan atvyko 1926 m. rudenį. Lemtingą žingsnį jam pasiūlė provincijolas kun. Bernhard Bley, SJ, norėdamas padėti darbą pradedančiai Kauno jėzuitų gimnazijai, tada turėjusiai tik tris klases. Jaunam jėzuitui teko eiti prefekto pareigas moksleivių bendrabutyje, dėstyti vokiečių kalbą I klasėje ir pačiam mokyti lietuvių kalbos.

Visus nustebino K. Fulsto, SJ, talentas kalboms. Jis greit išmoko vokiečiams tikrai sunkią lietuvių kalbą ir jau 1928 m. su pagyrimu išlaikė jos valstybinius

A.a. kun. KAROLIS FULSTAS, SJ

egzaminus žodžiu bei raštu kartu su literatūros ir istorijos egzaminais, reikalingais Lietuvoje dirbantiems pedagogams. Jam teko būti pirmuoju vokiečiu, tobulai įveikusiu šią kliūtį ir savo ateitį ilgiems metams susiejusiu su Lietuva.

Vilties atspindžiai

Kun. K. Fulstas, SJ, baigęs studijas Innsbrucke, Kaunan grįžo 1933 m. rudenį. Jėzuitų gimnazijoje, tada jau turinčioje aštuonias klases ir metines abiturientų laidas, jis dėstė lotynų, graikų ir vokiečių kalbas, Kauno kunigų seminarijoje — graikų ir biblinę graikų kalbą, Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos fakultete — biblinę graikų kalbą doktorantams. Pagrindinė darbo našta buvo skirta gimnazijai, kur kun. K. Fulstui, SJ, teko būti ir klasės auklėtoju, dalytis vilties atspindžiais su augančiais jaunuoliais, rūpintis jų dvasiniu paruošimu gyvenimo vingiams, vadovauti Marijos sodalicijai.

Gavėnijos metu kun. K. Fulstas, SJ, vesdamo rekolekcijas moksleiviams, studentams ir mokytojams ne tik Kaune, bet ir Klaipėdoje, Alytuje, Marijampolėje, Vilkaviškyje bei kituo-

se Lietuvos miestuose. Su sėkmingomis rekolekcijomis lankėsi Jurkaičių ir Kalnaberžės nepilnamečių nusikaltėlių patalose namuose, Alytaus nepilnamečių nusikaltėlių kalėjime. Jam padėjo akustinės klausos dėka be jokio svetimų akcento išmoka lietuvių kalbos tartis, įveikusi net ir kitiems vokiečiams neįkandamas mūsų kietasias „L“ raides. Savo auklėtiniais kun. K. Fulstas, SJ, juokaudamas pasakodavo, kad jis jau ne tik kalba, bet ir sapnuoja lietuviškai.

Tėviškes žiburiai • 1991. VI. 25 – Nr. 26 (2157) • psl. 5

viams, suteikta ir gen. Stasiui Raštikiui.

Tais didelės įtampos mėnesiais beveik paslaptimi liko Lietuvos episkopato susirašinėjimas su Vatikanu, kun. K. Fulsto, SJ, pastangų dėka specialiu kurjeriu per Rytprūsius pasiekdavęs nuncijų Berlyne ir Vatikane. Iš Kauno kun. K. Fulstas, SJ, išvyko su paskutiniu vokiečių transportu 1941 m. kovo 15 d. ir buvo paskirtas vikaru Klaipėdon. Ten jis tęsė ryšininko darbą, priimdamas šifruotus Lietuvos episkopato pranešimus Vatikanui, juos dešifruodamas ir perduodamas nunciatūrai Berlyne.

Paskutinieji metai Kaune

Trečią ir jau paskutinį kartą kun. K. Fulstas, SJ, Kaunan atvyko 1941 m. rudenį, kai Lietuva jau buvo okupuota vokiečių, o Kauno jėzuitų berniukų gimnazija tapusi mišria IX-tąja vidurine mokykla. Į pedagoginį darbą jis tegalėjo įsijungti profesoriui Kauno kunigų seminarijoje, bet jo laukė kiti svarbesni ir sunkesni uždaviniai. Kun. K. Fulstas, SJ, paprašytas Lietuvos episkopato, Sv. Sostui pritarus, 1941-44 m. atstovavo Lietuvos katalikams, gindamas jų reikalus Lietuva okupavusių vokiečių karinėse ir civilinėse įstaigose.

Kun. K. Fulstui, SJ, tada taipgi teko gelbėti į Gestapo pinkles patekusius savo buvusius auklėtinius ir įvairių konfesijų kitus lietuvius, ne vien tik katalikus. Ausyse šiandien ne vienam tebeskamba privačiame pokalbyje tarti kun. K. Fulsto, SJ, žodžiai: „Žinau, kad dirbi prieš vokiečius. Dirbk, bet nepalik įrodamos medžiagos. Kol jos nebus, tave galėsiu išgelbėti“. Lietuviams gelbėti kun. K. Fulstas, SJ, daugiausia naudojosi Gestapo IV-jo skyriaus viršininko Heinricho Schmitzo paslaugomis Kaune.

Kai 1944 m. vasarą sovietų kariuomenės daliniai grįžo Lietuvon, kun. K. Fulstas, SJ, padėjo lietuviams, norintiems be kliūčių pasitraukti Vokietijon ir išvengti jiems gresiančio komunistų keršto. Iki spalio 4 d. jį galėjai rasti Telšiuose ar Jurbarkė, besirūpinantį Telšių kunigų seminarijos klierikų ir kitų lietuvių išvežimu. Tik sovietams užėmus visą Lietuvą, kun. K. Fulstas, SJ, spalio 16 d. iš Rytprūsijų išvyko Berlynan. Iš ten jis lankė Breslau, Regensburge, Eichstaette, Vienoje, Miunchene apsisčiusius pabėgėlius lietuvius. Tokia kun. K. Fulsto, SJ, veikla susidomėjo Gestapas. 1945 m. kovo mėnesį jam nuo Gestapo pinklių teko bėgti iš Berlyno ir slėptis pas savo seris.

Neužbaigtas žodynas

Dar dirbdamas Kauno jėzuitų gimnazijoje, kun. K. Fulstas, SJ, su mokytoju Jurgiu Talman-

tu buvo pradėjęs ruošti „Lietuviškai vokišką žodyną“. Šį darbą jis tęsė vokiečių okupacijos metais. 1943 m. Kaune buvo išleista K. Fulsto, A. Scholzo ir J. Talmanto „Lietuviškai vokiško žodyno“ pirmoji dalis, apimanti A-N raides. Antrosios dalies išleidimą sukludė II D. karo įvykiai ir juose dingusi jau paruošta žodžių kartoteka. Vasario 16 gimnazija Vokietijoje 1970 m. išleido K. Fulsto, A. Scholzo, J. Talmanto ir J. Paškevičiaus „Lietuviškai vokišką žodyną“, kuriam antroji dalis su O-Z raidėmis buvo paimta iš 1947 m. Augsburgėje išspausdinto Juozo Paškevičiaus žodyno.

Kun. K. Fulstas, SJ, žodyno ruošon Kaune buvo įjungęs iš Vilijampolės geto ateinančių žydų kilmės felčerį Portnojų, savo buvusio mokinio Ernsto tėvą, vedusį vokiečių evangelikę. Jo ir kitų jėzuitų išgelbėtas Portnojus, sovietams sugrįžus Kaunan, gynė jėzuitus. Į kuriam laikui išsaugotas jėzuitų vienuolyno patalpas tada netgi buvo atkelti Kauno kunigų seminarijos klierikai.

“Ačiū, Fulstai!”

A.a. kun. Karolis Fulstas, SJ, pedagoginį darbą dirbęs jėzuitų St. Blasien'o kolegijoje ir ten praleidęs senatvės dienas, 1991 m. vasario 28 d. buvo palaidotas šio kurortinio miestelio Schwarzwalde kapinėse. Po skaudžių operacijų atgavęs sustiprėjusį regėjimą, velionis iki pat mirties skaitė iš Kanados oro pastu reguliariai gaunamus „Tėviškes žiburius“, gyveno Lietuvos prisiminimais ir džiaugėsi savo buvusiais auklėtiniais.

Visi vokiečių nekrologai pabrėžė a.a. kun. K. Fulsto, SJ, artimus ryšius su Lietuva, kuriai jis atidavė pagrindinę savo jėzuitiško gyvenimo dalį. Stutgarto St. Eberhardo parapojos biuletenis netgi rašė, kad dabartiniam kovojančios Lietuvos prez. Landsbergiui teko būti velionės mokiniu Kauno jėzuitų gimnazijoje.

Nekrologo autorius sumaišė du Landsbergius. Aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis, gimęs 1932 m. spalio 18 d., negalėjo būti jo mokiniu. A.a. kun. K. Fulsto, SJ, ilgus metus vadovauta klasė išaugino dabartinį dramaturgą Algirdą Jeronimą Landsbergį, gimusį 1924 m. birželio 23 d., buvusį VLIKo pirm. Kęstutį Valiūną, poetą Leoną Lėtą (Vytautą Adamkevičių), dail. Žibuntą Mikšį, chirurgą dr. Leoną Seibutį, romanus rašantį architektą Petrą Melniką, Kauno teologijos fakulteto dekaną ir buvusį ilgameitį kunigų seminarijos rektorių kun. dr. Viktorą Butkų, jau daug metų seminarijoje profesoriaujantį kun. Praną Tamulevičių (Pauza) ir daugelį kitų. Mes visi, atsisveikindami su mieluoju Fule, jam lietuviškai tariame: „Ačiū, Fulstai!“

Vyt. Kastytis (Tvardauskas)

TOUGH JOB

Find out how you can serve the community as a respected and highly-trained professional.

Applications and Career Guides are available weekdays, 8:30 a.m. to 4:30 p.m. starting June 24th from the Personnel Services reception desk, main floor, northwest corner, City Hall

Deadline for applications: August 9th, 1991.

Attend a Fire Fighter Career Information Session at the Toronto Fire Academy 895 Eastern Avenue on Wednesday, July 24th, 1991 at 7:00 p.m. OR Saturday, July 27th, 1991 at 10:00 a.m.

1990 salary range: \$33,560 - \$47,943 per annum

City of Toronto Fire Department 392-0163

TOUGH TEAM

Baltiečių demonstracija birželio 14 d. prie pagrindinės Toronto geležinkelio stoties, minint sibirinių tremimų 50 metų sukaktį

Vilniaus Saugumo pusrūsiuose

Buvau išvežta Komi respublikon, iš ten pabėgau, grįžau Lietuvon, studijavau ir vėl patekau į saugumiečių rankas

RAMULĖ-ELENA DAUGĖLIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Vėl pas tardytoją

Po to, kai pirmąją suėmimo dieną mane tardė trise, buvau perduota tik vienam tardytojui. Matyt, suprato, kad aš jokia Anglijos šnipė, kad menka žuvelė, pabėgusi iš tremties. Šimtai tokių! Tardytojas Bukauskas ar Abukauskas buvo jaunas, šviesiaplaukis, ilgo liemens, trumpų kojų. Nuoširdžiai prisipažinęs, kad tokių nusikaltėlių jis netardęs, pareiškė, kad kalbėsime rusiškai, nes jis turįs rašyti protokolus rusų kalba. Jis įteikė man "Kazbeko" pakelį, degtukų dėžutę ir liepė sėstis kitoje rašomojo stalo pusėje.

Mano likimas man buvo aiškus: treji metai lagerio ir grįžimas į tremties vietą. Bijojau tik dėl sesers, kuri buvo taip pat neoficialiai grįžus iš tremties į Lietuvą. Ji, pajutusi, kad ieško, su sūneliu išvažiavo į Ukrainą ir ten dirbo. Taip pat bijojau įkliudyti tą žmogų, kuris man padėjo įsigyti "švarų" pasą. Taigi nervintis buvo ko. Ne tiek rūkiau, kiek maigiau degtukų dėžutę. Ją, matyt, koks irgi besinervinantis tardomasis rankose turėjo, nes etiketė buvo įplėšta ir man atrodė, kad tai šuns ausys ir snukutis. Įsmeigiau į keturis dėžutės kampus degtukus-kojas; gale įkišau degtuką-uodegą ir išėjo šuniukas.

Po tūkonių cigaretes ir degtukus, kaip dera, palikau ant tardytojo stalo. Mano "kūryba" buvo įvertinta: kitą kartą man liepė sėstis ne prie stalo, bet ant kabineto kamputyje stovinčios kėdės; ir rankas, šalia cigarečių, įspraudė tik degtukų dėžutės juostelę ir saują degtukų. Gal tardytojas tą "šuniuką" įvertino kaip savo portretą? Nors mano tardytojas (bent man) nebuvo nei žiaurus, nei piktas.

Sūnelaitis

Matyt, buvo mokama už tardymo valandas, nes dažnai aš valandomis rūkydavau savo kamputyje, o mano tardytojas ramiausiai kalbėdavosi telefonu su pažįstamais ir pažįstamomis, o kartais pas jį uždavo koks bendradarbis, ir jie ramiausiai plepėdavosi. Kartą atėjo tardytojas Sūnelaitis (jis tardė Jūlytę, ir aš supratau, kad tai jis). Tai buvo dailus, aukštas vyriškis, atėjęs pasidalinti savo džiaugsmu su maniškiumi. Pasirodo, grupė saugumiečių dalyvavo kažkokioje žygyje prieš "miškinius". Už tą žygį Sūnelaitis gavo angliškos medžiagos eilutę. Supratau, kad tame žygyje žuvo jų draugas. Bet tai tik "tarp kitko", o angliška medžiaga dėmesio vertas dalykas. Mano tardytojas to laimikio Sūnelaičiui, atrodo, pavydėjo.

Tokie "aukštos moralės" žmogeliukai dažnai lėmė žmonių gyvenimą ir mirtį. Jūlytę pasakojo, kad Sūnelaitis, tas elegantiškas gražuolis, tardydamas mėgo stropiai krakštyti nosį ir tai ką iš ten išrapštydavo, tepiodavo ant rašomojo stalo apačios.

Kartą Jūlytę, grįžusi iš tardymo, į mus net nepažvelgusi, pribėgo prie sukrautų čiūžinių ir į juos galva įrėmus emė raudoti. Pasirodo, per tardy-

mą ji matėsi su savo vyru, kuris buvo iškviestas akistaton. Vyras jai pasakė: "Aš viską pasakiau, nebeištvėriau" ir ženklais, tardytojui nematant, parodė, kaip jį kankino.

Sūnelaitis nusižiovė ir Jūlytei pareiškė: "Vot, dabar kiek man darbo pridarei: visus tavo parodymus reikės parašyti".

"Operinis balsas"

Nors Saugumo sienos storos ir garso nepraleidžia, bet kartą sėdėdama ir rūkydama savo kamputyje išgirdau kito tardytojo už sienos balsą. Jis, matyt, keikė ar grasino tardomajam, kuris turbūt tylėjo ar nesakė to, ką privalejo pasakyti.

"Tardytojai, — pasakiau, — paklausyk, štai kur žūna operinis balsas — visą orkestrą lengvai perrėktų. Tokiam jokia bloga akustika nebaisi". Mano tardytojas pakėlė telefoną ragelį: "Ar negalima ten tyliai?" Matyt, anas paklausė "kodėl?" — "Paskui pasakysiu".

Balsas nutilo, bet už kelių minučių į kabinetą įžengė operinio balso savininkas — kresnas, juodaplaukis. Įėjęs kabinetau pirmiausia labai stropiai apžiūrėjo mane, paskui priėjęs prie stalo pasižiūrėdavo su maniškiumi ir dar kartą mane persmeigęs žvilgsniu išėjo.

Operinis balsas pasigirdo dar kartą. Vieną dieną mano tardytojas pareiškė, kad tardymas baigtas ir liepė pasirašyti raštą, jog tardymo metu manęs nebaugino, nekankino ir t.t. Pasirašiau.

Mano tardytoji išėjus, laukiau, kada pasirodys tas Gorodeckis, nes Saugume kalinio nė minutė nepalieka vieno. Atsidarė durys ir įėjo "operinis balsas". Atsisėdo ir emė jaukiai kalbėtis: "Sėdite su paprastomis, neinteligentiškomis moterėlėmis. Ką jūs veikiate kameroje visas dienas?" "Skaitau knygas". "O ką dabar skaitot?" Ką tik buvau pabėgusi iš Džeko Londono "Martyną Ideną".

Prasidėjo "literatūrinis" pokalbis apie knygas, veikėjus, jų charakterius, mintis ir t.t. "Martyną Ideną" "operinis balsas", matyt, buvo skaitęs, bet aš kalbėjau ir galvojau: "Sakyk, žiopy, ko tu iš tikro nori? Juk ne apie literatūrą su manimi kalbėt atkultinavai". Taip ir buvo. "Operinis balsas" emė sukti: "Jūs inteligentiška moteris ir mums galėtumėte padėti. Mes, tardytojai, galim suklysti ir t.t.". "Jūs gautumėte gerus siuntinius ir būtumėte inteligentiškos kompanijos". "Kokioj?" "Mūsų". Tyliai atsisėdau. Viskas aišku. Liūdna, nors kauk!

Ramiai pradėjau dėstyti: "Žinau, kad jums tokių žmonių reikia, bet aš tam darbiui tiesiog netinku". "Kodėl?" — "Kodėl?" — dar smarkiau riktelėjo "operinis balsas". O aš tyliai ir ramiai tęsiau: "Penkerius metus, grįžusi iš tremties, būdama Lietuvoje aš melavau, kombinavau, melavau ir melavau. Taip baigiau muzikos mokyklą, taip įstojau į konservatoriją, taip ligi šiol išlikau laisvėje. Dabar aš praradau viską. Dabar tik noriu ramiai

Nuotr. St. Dabkaus

baigti savo amžių be melo. Juk aš negaliu grįžti į kamerą pasakyti savo moterytėm, kad aš jas seksiu ir kamantinėsiu".

"Operinis balsas" net pašoko nuo kėdės, tikriausiai nustebinamas mano kvailumo. "Jūs neturite teisės niekam pasakyti, kad su manim kalbėjot". "Teisės?" — pagalvojau. Ar galima ši kilnų žodį ištarti šiuose rūmuose?

"Bet jūs vis dėlto porą dienų pagalvokit" — jau ramiau pratarė "operinis balsas". "Ne", — ramiai, stačiai nuostabiai ramiai, nes man buvo žvėriškai liūdna, atsakiau, — "aš jau pergalvojau, tikėdamasi tokio pasiūlymo". (Atvirai kalbant, tokia mintis man ir į galvą nebuvo atėjusi). Tada "operinis balsas" tik pratarė: "O, jūs labai romantiška". Jo kalbą išvertus reiškia: "Jūs didelė kvailėlė".

Pokalbio rezultatai

Mūsų "literatūrinio" pasikalbėjimo rezultatai: praleidus dieną, atsidarė kameros durys, ir buvau iššaukta su "daiktais" (s veščiam), įsodinta į uždara sunkvežimį ir išvežta į Lukiškių kalėjimą, o iš ten į lagerį.

Prieš išvežimą buvo dar du susitikimai: su fotografu ir nematomu teismu.

Vieną dieną lydintysis sargas mane nuvedė ne pas tardytoją, bet pas fotografą. Čia judrus žmogeliukas padarė mano abiejų rankų nuospaudą, nu-

Dainą bei muziką lydi rūpesčiai

Pasikalbėjimas su Dalia Viskontiene, Dainų šventės repertuaro komisijos pirmininke

— Praėjo VII Dainų šventė, pareikalavusi daug darbo ir rūpesčių. Toks renginys buvo Jums, Dalia, didelė atsakomybė. Jūs gi buvote šios šventės širdis — repertuaro planuotoja ir vykdytoja. Visuomenei bus įdomu išgirsti Jūsų rūpesčius, pastangas, džiaugsmą, kurie nesurašyti jokioje programoje ar skelbime. Todėl ir ryžausi su Jumis pasikalbėti. Sakykite, kas paskatino Jus pasiimti šias dideles ir atsakingas pareigas?

— Rengdamos paskutinio kultūros kongreso koncertą Toronte, mes abi su Rita Kliorie ne iš Klivlando turėjome labai pozityvią patirtį, todėl ir nepabūjom šios atsakomybės planuojant Dainų šventę. Mes abi turime dar palyginti jaunos kartos aktyvius chorų ir manėme, kad svarbu juos daugiau įtraukti į dainos meilės procesą. Žinoma, pagrindinė motyvacija buvo troškimas, kad Dainų šventė įvyktų, kad joje dainuotų mažų ir tolimų vietovių chorai, o svarbiausia,

fotografavo iš priekio, o paskui liepė į fotoaparatus atsukti šonu. Saugume besėdint kažkodėl labai augo mano galvos plaukai. Fotografas priėjęs patarė mano plaukus. Kas per familiarumas, pagalvojau, o fotografas, lyg supratęs mano mintį, pasiteisino: "Reikia, kad ausis gerai būtų matoma". Taigi Saugumas gali mane surasti ne tik pagal pirštus, bet ir pagal ausis.

Ne taip lengva pasislypti Anglijos "šnipei"! Pavaikarjė prieš išvežimą į Lukiškių kalėjimą mane nuvedė į kabinetą, kuriame sėdėjo keli saugumiečiai. Vienas jų perskaitė man nuosprendį: esu kaltinama pagal tokį straipsnį (neatsimenu kokį); ypatingasis susirinkimas OS (osoboje soveščianije) man paskyrė trejus metus lagerio ir įsakė grąžinti į tremties vietą.

Mano tardytojas, matyt, nesiorientavo mano byloje, nes vis sakė: "Tą pasakysit teisme". O to teismo nei mačiau, nei girdėjau, kaip ir visi be teismo ištremtieji ir iš to neteisėto tremimo grįžę namo.

Nematė to OS, nei jis mūsų nematė, bet gavom trejus metelius lagerio ir buvom grąžinti į tremimo vietą.

Taigi buvau "sutvarkyta" ir galėjau būti vežama į Lukiškių kalėjimą, o iš ten į lagerį.

(Pabaiga)

kad į lietuvišką dainavimą būtų įtraukti vaikai ir jaunimas.

— Ko siekėte ir kokią pagrindinę sudarėte programą?

— Mūsų sąlygom, kai visi chorai išsklaidyti ir chorų lygis yra labai įvairus, sunku remtis kokybe. Todėl sudarėm programą, kad parodytume mūsų lietuviškos dainos įvairumą ir patrauklumą ir kad visas pasirodymas būtų daugiau spektaklis. Tam ir įtraukėm vaizdines priemones: gyvulikus, šviesų efektus ir tautinius šokus. Mėginome skirti daug dėmesio vaikams ir jaunimui, kaip pvz. Dariaus Polikaičio "Aš čia gyva...", kartu su mūsų tradicine muzika. Norėjom parodyti ir išryškinti dalyvaujančias kelias kartas, bet, deja, pakvietus pranešėja kino žvaigždę, daug kas vyko ne taip, kaip pradžioje planuota.

— Atrodo, nesate labai patenkinta pranešėjos pasirodymu?

— Gaila, bet turiu prisipažinti, kad, mano manymu, tokiems iškilmingiems renginiams reikia ne tokio tipo žmogaus. Pirmiausia, nelabai supratom, kodėl nebuvo duota progos mūsų jaunimui, žmonėms pasireikšti ir visiems suvažiavusiems leisti pasididžiuoti, kad mes pajėgiam išauginti sąmoningų, lietuvišką žodį valdančių ir mūsų meno dvasią suprantančių žmonių.

Muzikė DALIA SKRINKAITĖ-VISKONTIENĖ

Tokiems renginiams nereikia pranešėjos, o reikia programos įvedėjos, surišėjos ir atskirų programos momentų išryškintojos. Ann Jillian kūrė savo spektaklį — mėgino būti žvaigždė, bet, deja, nesuprato nei dainų šventės prasmės, nei programos nuotaikos, nors skriptas D. Bindokienės buvo kruopščiai paruoštas. Žmogus, išaugęs svetimoje aplinkoje ir nesupratus lietuviškos dvasios, negali jos perduoti. Gaila, bet šios žvaigždės parinkimas buvo mūsų sąmoningo ir gąubaus jaunimo užgavimas. Linkėtina, kad ateityje tokie sprendimai nepasikartotų.

— Šiame Jūsų pasisakyme skamba lyg ir nusivylimo gaidė? Ar išgyvenote ir kitokių nesklaidumų?

— Būsiu atvira ir paminėsiu kai kuriuos išgyvenimus, kurių tektų ateityje vengti. Čia buvo rengtas grandiozinis dalykas — Muzikos ir dainų šventė, bet mums susidarė įspūdis, kad tai buvo Čikagos šventė. Prioritetai buvo viskas, kas vyko prieš Dainų šventę. Pritrūko laiko Dainų šventės repeticijomis, ypač su orkestru, nes vyko opera — "tikras" menas. O chorai ir jų dirigentai — daugiau "saviveiklinio" žanro. Laimei, ši galvosena išsilygino šventės metu, kai pajuto mūsų profesionalumą. Organizatoriai ne visada suprato choristų ir chorų dirigentų

poreikius bei siekius. Pvz. pakvietus kino žvaigždę, sumažėjo biudžetas šviesų efektams. O būtų reikėję tuos pinigus panaudoti gal atskraidinimui iš Los Angeles vaikų choro. Taip pat gaila, kad ši Dainų šventė nebuvo profesionaliai rekurduota. O to jau nebepakartosime.

— Jūs išreiškėte didelį susirūpinimą prieauglio įtraukimu. Koks skaičius buvo chorisčių ir kaip jie buvo pasiruošę?

— Tiesa, kad man rūpi prieauglis, nes jei mes neįtrauksime jaunų ir neduosime jiems progos pajusti, kad jie svarbūs ir mums reikalingi, mes juos prarasim. O parengti gerą choro dainininką užtrunka ketvertą-penkertą metų. Šventei buvo užsiregistravę apie 800 chorisčių. Iki paskutinės minutės nežinojom, kiek jų atvyko ir kiek ateis scenon. Buvo nepilnai 600 suaugusių, 250 vaikų bei jaunimo ir 200 šokėjų. Chorisčiai buvo gerai paruošti, bet buvai ir tokių, kurie atėjo scenon be generalinės repetitijos arba kai kurias dainas dainavo pirmą kartą. Gaila, kad nebuvo skirta pakankamai dėmesio visų chorų dirigentams, kurie atliko visą juodą darbą. Jeigu jų neturėtume, nebūtų kas dainuota.

— Dalyvavo visa eilė jaunų muzikų-dirigentų. Tai turbūt geras ženklas ateitį?

— Tai labai svarbus ir pozityvus dalykas. Dirigavo talentingi jauni dirigantai. Bet, jei norime juos išlaikyti lietuvių tarpe, turime juos remti, sudaryti jiems sąlygas ugdyti savo talentus ir gauti gerą profesinį pagrindą. Nedaug jų gyvena iš muzikos. O dirbant už darbą, sunku pilnai išugdyti kūrybinį potencialą. Su dėkingumu noriu paminėti du jaunus pagalbininkus šviesų efektams — Čuplinską ir Beržanskį, nors neturint pakankamai lėšų, reikėjo labai ribotis. St. Baras ir V. Momkus buvo visada mus suprantantys ir remiantys. Nijolė Pupienė šokiųringai įjungė tautinius šokus.

— Kaip žiūrite į ateitį?

— Žmonės yra atratę dainuoti. Reikia sugrąžinti dainą į lietuvių gyvenimą, kad išliktų dainų šalies vaikais. Reikėtų krepiti ypatingą dėmesį į priaugančią kartą. Gal padėtų įvedimas dainos vienetų prie tautinių šokių grupių — nustoję šokti, dalis pereitų į dainininkus. O svarbiausia — reikėtų organizuoti mažesnius regioninius renginius, kad sustiprintų mažesnius ir toliau nuo centro gyvenančių bendruomenių motyvaciją bei norą dirbti. Būtina kultūrininkams susirinkti, numatyti konkrečius ateities planus ir tokiu būdu pradėti rūpintis kūrybinio proceso. Žinoma, mes turime išmokyti pripažinti ir įvertinti vieni kitus, pasireiškiančius kad ir menkiausiomis pastangomis. Buvo miela, kai pasibaigus Dainų šventei, mūsų vaikai mums dėkojo, kad juos priėmė ir bendrą būrį. Sol. Jonas Vaznelis atėjo kiekvienam paspausti ranką ir užtikrinti, kad visada dainuos kartu.

Šiuo metu yra būtina nedelsiant susirinkti muzikinio repertuaro komisijos narius ir chorų dirigentams pošventiniam įvertinimui, jei norime išnaudoti užsidėgusį potencialą ir užtikrinti ateities kūrybinį procesą. Nežinau, kas šiai minčiai duos eiga — gal šventės rengimo vadovai, gal Kanados ir JAV bendruomenių kultūrinių sričių vadovai.

— Dėkoju, Dalia, už išreikštas mintis bei rūpesčius. Tikiu, kad tai bus naudinga ateitį. O Tavo ir visų kolegų darbas yra žodžiais ir padėkom neįvertinamas. Žinok, kad mes dėmesingai lydim kiekvieną Jūsų moštą, didžiuojamės Jūsų pasiūlytimu. Esu tikra, kad ieškosim būdų būti naudingais tame kūrybos procese. Irena Lukoševičienė

SIUNČIAME JŪSŲ ŠEIMOMS IR DRAUGAMS SIUNTINIUS Į

LIETUVĄ, ESTIJĄ, LATVIJĄ, GUDIJĄ, UKRAINĄ, MOLDAVIJĄ, LENINGRADĄ, MASKVĄ

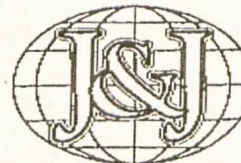
NAUJA – UŽ TORONTO RIBŲ NEMOKAMAS SIUNTIMO (STAIGOS TELEFONAS 1-800-661-0210. Siųskite šiuo adresu: 63 Galaxy Blvd., Unit 7, Etobicoke, Ontario M9W 5P1

- Siunčiame naujų ar senų drabužių siuntinius, nemažesnius 5 kg arba 12 svarų. NĖRA MAKSIMUMO RIBOS.
- Standartinius, reguliariai pristatomus maisto ir vaistų siuntinius.
- Per 14 dienų, skubiai pristatomus maisto siuntinius.
- Greitai pristatome JAV dolerius – per 7 darbo dienas tiesiog iš rankų į rankas jūsų nurodytam asmeniui.
- Reguliariai pristatome per 3-4 savaites (JAV dolerius ar rublius tiesiog iš rankų į rankas).
- Besilankantiems Kanadoje duodame draudą ir darome iškviatimus.
- Pasiunčiame gėles.

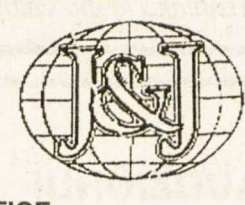
TORVIL Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT Co.

Head office: 63 Galaxy Blvd. unit 7
Etobicoke, Ontario M9W 5P1
Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321
404 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

"TORVIL" Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT Co.

HEAD OFFICE

63 Galaxy Blvd. unit 7, Etobicoke, Ontario M9W 5P1
Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario, Canada M6R 2M9
Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

PER 14 DIENŲ

STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI Į:

- LIETUVĄ
- ESTIJĄ
- LATVIJĄ
- UKRAINĄ
- GUDIJĄ
- MOLDAVIJĄ
- MASKVĄ
- LENINGRADĄ

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška iriša
knygas bei žurnalus
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

“TŽ” redakciją pasiekė mokslinė siunta iš Vilniaus — du egzemplioriai naujo žurnalo “Mokslas ir Lietuva”, “Science, Arts a. Lithuania” 1991 m. 2 nr. Tai nauja pastanga išeiti į platųjį Vakarų pasaulį, kuriame gyvena išsišklaidžiusi mūsų išeivija ir kuriame plačiausiai vartojama anglų kalba.

Redakcijos žodyje rašoma: “Šio žurnalo tikslas... yra padėti sujungti tas pastangas, ypač intelektualų, pasaulio lietuvių mokslininkų, nutiesti tiltus tarp jų ir Lietuvos, tarp lietuvių tautos ir kitų demokratinių pasaulio tautų mokslininkų, padėti geriau pažinti vieni kitus, išsiaiškinti, kiek gali praturtinti intelektualinį pasaulio lobyną Lietuva ir kiek pasaulis — Lietuva”.

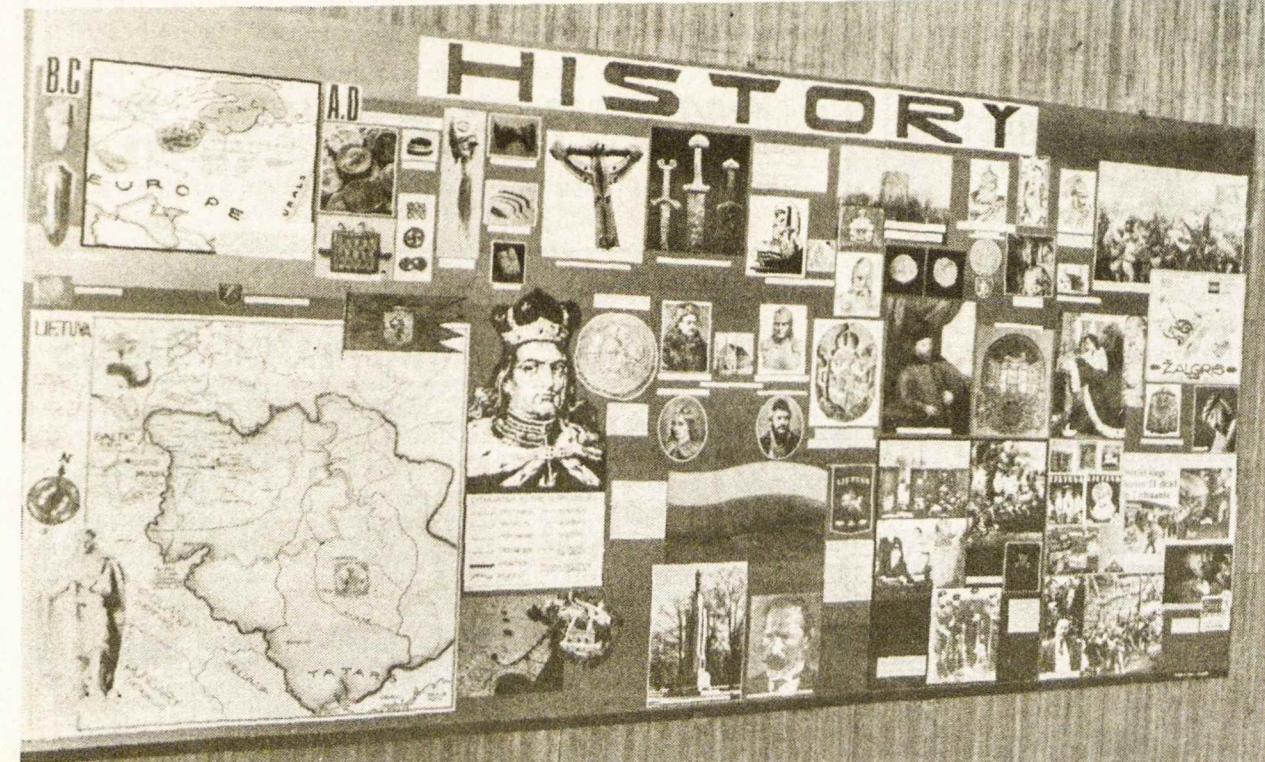
Užmojis didelis, vertas atidaus išeivijos dėmesio, bet pirmieji žurnalo leidėjų žingsniai dar gana kuklūs. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, išspausdinta po vieną tūkstantį minėto žurnalo, tačiau jo keliai Vakarų pasaulin dar gana sunkūs. Tai pripažįsta ir pati žurnalo redakcija įvadiniamame žodyje: “Gailla, kad kol kas mūsų ryšiai su tais tautiečiais (t. y. išeivijos mokslo žmonėmis, “TŽ”) yra menki, nedaugelis jų atsiliepė į kvietimą prisidėti prie žurnalo leidimo. Galbūt iki daugelio ir neatėjo žinia apie šį žurnalą, jo tikslus. Susižinojimą truko ne tik jūros ir vandenynai, bet labiausiai spygliuotų vielų užtvartos, saugomos iki dantių ginkluotų sovietinių kareivių. Tačiau tikimės, kad mus skiriančios užtvartos bus išgriautos, mus pripažins pasaulis. Ir tai įvyks tuo greičiau, kuo labiau mes susitelksime įvardan tos Lietuvos”. Tikimės, kad vienas iš tokių telkimosi židinių bus ir šis žurnalas.”

Šio užmojo įgyvendinimui gali daug padėti mūsų išeivija, ypač angliškai kalbančiuose kraštuose. Ją begi reikia pasiekti. Tai įmanoma per akademinius sambūrius, profesines draugijas (inžinierių, gydytojų, kunigų), per suinteresuotus asmenis. Kai jie gaus į rankas bent vieną žurnalo numerį, — susidomės ir užsiskakys — įėjus ne visi, tai bent sąmoningoji jos dalis.

O susidomėti yra kuo. Žurnalo turinyje yra per 20 straipsnių, gildenančių liuanistinę tematiką akademiniame lygyje ir panaudojančių naujausius duomenis. Štai pvz. straipsnis apie antropologines mūsų šaknis, žilą praeitį, dabarties mokslinius laimėjimus Lietuvoje, lietuvių kalbą, kultūrą, politiką ir t.t. Tai moksliniai straipsniai, kurių duomenimis galima drąsiai naudotis akademiniuose sluoksniuose. Jie yra prieinami ir tiems, kurie lietuvių kalbos nemoka. Žurnalas pateikia liuanistiką anglų kalba.

Atsiųsta paminėti

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RA-DIJAS. 50 metų gyvavimo aukstinio jubiliejaus programai 1991 m. gegužės 19 d. Viršeliui panaudotas a.a. dail. Telesforo Valiaus piešinys. Leidinyje apstu nuotraukų, vaizduojančių prof. Jokūbo Stuko vadovaujamą radijo programos “Lietuvos atsiminimai” veiklą Niujorke, daug sveikinimų ir informacinės medžiagos.

Lietuvos istorija vaizduojantys žemėlapių ir paveikslai Karavano “Vilniaus” pavidijone Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

Kad straipsniai nebūtų per daug “sausai”, žurnale apstu atitinkamų iliustracijų — Lietuvos vaizdų, asmenų nuotraukų, statistikų. Kai kurios nuotraukos yra spalvotos.

Imponuojantis ir žurnalo formatais — truputį didesnis už knyginių, tekstai spausdinami trimis ir dviem stulpais. Tik angliškoje laidoje kai kurie straipsniai per daug suspausti, sugrūsti — labai ap sunkina skaitymą. To reikėtų vengti ir moderninti teksto išdėstymą.

Žurnalo pavadinimas “Mokslas ir Lietuva” tiksliai, sklandžiai ir trumpai išreiškia jo paskirtį bei apimtį. Mokslo sąvoka apima visus mokslus — humanitarinius, tiksluosius ir techninius. Anglų kalba daro skirtumą tarp humanitarinių ir tikslųjų mokslų. Dėl to angliškasis žurnalo pavadinimas išėjo ilgesnis ir ne toks sklandus — “Science, Arts a. Lithuania”. Tokį skirtumą liudija ir lietuvių katalikų mokslo akademijos angliškame savo pavadinime.

Vyriausias “Mokslo ir Lietuvos” redaktorius — akademikas Algimantas Liekis, meninė redaktorė — Vida Kuraitė, lietuviško teksto stilistas ir redaktorius — Juozas Misevičius. Leidėjas — akcinė bendrovė “Lituanus”, kurios generalinis direktorius yra Edmundas Jušys. Be to, sudaryta ir patariamoji taryba, kurion įeina beveik vien profesoriai iš Lietuvos ir JAV institucijų. Nematyti nė vieno atstovo ar atstovės iš Britanijos, Vokietijos, Prancūzijos, Kanados, Australijos, P. Amerikos, nors tenai taip pat yra lietuvių akademikų.

Redakcijos adresas: Lithuania, 232600 Vilnius, Gedimino pr. 3, kamb. 21. Metinė prenumerata 36 JAV dol. (oro paštu). Prenumeratos pinigų siųsti: Standard Federal Bank, 4192 So. Archer Ave., Chicago, IL 60632-1890, USA. Lituanus account nr. 1101252347. Informaciją apie įmokėjimą ir nurodymą kokių adresu siųsti žurnalą pranešti šiuo adresu: Lithuania, 232600 Vilnius, Gedimino pr. 3, k. 21. Pr. G.

“Lietuviai Manitoboje”

Dokumentinis leidinys apie jų įsikūrimą, gyvenimą ir veiklą

Lietuvių istorija Kanadoje tebėra neištirta ir neparašyta. Bene stambiausias bandymas ta linkme buvo leidinys “Lithuanians in Canada”, išspausdintas 1967 m. Tai buvo sudėtinis leidinys, apžvelgęs lietuvių veiklą įvairiose srityse. Tai daugiau informacinio pobūdžio leidinys, kurio autoriai nesirijo leisti ir platesnes istorines studijas. O jų reikėtų, norint išsamiau aprašyti lietuvių kūrimąsi, gyvenimą ir veiklą Kanadoje.

Ligišioliniai darbai, pasirodę viešumoje, yra dalinio pobūdžio. Dr. M. Danytė parašė veikalą apie pokario lietuvių imigraciją. Kiti autoriai rašė lietuvių spaudoje gana fragmentiškai apie Kanados lietuvių. Iki šiol nėra parašytos pilnos Kanados lietuvių istorijos, nėra nė sutelktos dokumentacijos ta tema. Reikėtų tuo reikalu susirūpinti ir pradėti bent dokumentinės medžiagos rinkimą, juoba, kad jau veikia Ka-

Dalis choristų operos “Lietuviai” pastatyme Čikagoje

Nuotr. J. Tamulaučio

Lietuviško tautiškumo klausimas angliškai

V. BAGDANA VIČIUS

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Šalkauskio klausimas

Šitaip ateitininkiškai aptaręs lietuvių chartos vedamąsias mintis kaip ateitininkų ateitininkų organizaciją lietuviškoje bendruomenėje žiūrėjęs van Reenanas kaip į branduolinį junginį. Lietuvių chartą jis laiko dviejų reikšmingų Lietuvos ideologų dvasiniu junginiu, būtent: prof. St. Šalkauskio ir kun. M. Krupavičiaus. Kadangi Šalkauskis yra labiau ryškus ateitininkijos ideologijos formuotojas, tai jam šios knygos autorius skiria daug dėmesio.

Šalkauskis savo studijas pradėjo Maskvoje ir Samarkande, vidurinėje Azijoje. Ten jis susipažino su Solovjovo filosofija, Čadajevu mintimis ir slavofilų sąjūdžiu. Dėl to jis nesivaržė kalbėti apie “tautos protą”. Į šviesuomenę Šalkauskis žiūrėjo kaip į tautos tapatybės išraišką (126-7 p.). Ateitininkų sąjūdis, pasak van Reenano, Šalkauskiui veikiant, pasidarė pilnu dvasios ir kūno junginiu. Sekdamas Solovjovu, Šalkauskis mokė, kad “visuomenė yra tobula individas, o individas yra kondensuota visuomenė” (128 ps.). Taigi, pa-

sak van Reenano, ką Rusijos šviesuomenė svajojo XIX š., tai ateitininkai įvykdė (129 psl.). Šalkauskis nugalėjo rusišką pozityvizmą tuo būdu, kad priėmė Pijaus X šūkį “Visa atnaujinti Kristuje”.

Studijuodamas toliau Šveicarijoje, Šalkauskis turėjo progos susipažinti su vakarietiškomis romantinio tautiškumo atstovais, ypač su Friedrichu Wilhelmu Schellingu, ir jo galvosenos kaip kuriuos brožuus įjungė ateitininkiškon ideologijon (129 psl.). Net Hegelio filosofijos įtakos van Reenanas yra linkęs įžvelgti ateitininkiškos ideologijos struktūroje. Tokiu būdu iš šios apžvalgos išeina, kad Šalkauskis tikrai stovi Rytų ir Vakarų pasaulio takoskyroje. Schellingo filosofija čia susijungia su Solovjovo dvasingumu (121 p.).

Šalkauskio idėjų junginys yra naudingas tautinės realybės studijoms. Tačiau ir van Reenanas yra pastebėjęs, kad modernūs ateitininkai nepilnai supranta Šalkauskį. Ir tam yra pagrindas, nes Šalkauskis į ateitininkiją yra atėjęs jau kaip į sukurtą visuomeninį organizmą. Jo kūrėju reikia laikyti prof. Pr. Dovydaitį. Pastarasis tačiau turėjo labai gvą Bažnyčios, kaip bendruomenės, sąmonę. Ji jam nebuvo

Leidinyje matyti ir tam tikras planas — medžiaga suskirstyta pagal temas. Tai atspindi ir turinyje. Po įvadinio žodžio eina skyrius “Pirmieji ateiviai”, toliau — “Kanados lietuvių bendruomenė Winnipege”, “Šv. Kazimiero parapija”, “Lietuvių šeštadieninė mokykla”, “Folklorama — tautybių festivalis”, “Manitobos lietuvių klubas”, “Mirusieji”. Tuo būdu pavaizduotas lietuvių gyvenimas Manitoboje iki 1990 metų.

Tai vertinga medžiaga Kanados lietuvių istorijai. Ją rašančiam nebereikės knistis po lietuvių ir kanadiečių laikraščių, ieškant medžiagos apie Manitobos tautiečius. Leidinys vertingas dar ir ta prasme, kad jame yra ir grynai dokumentinės medžiagos — kai kurių svarbesnių organizacijų protokolų atspaudai, istorinės nuotraukos, nespausdinti organizaciniai pranešimai ir pan. Taigi Manitobos lietuvių jau turi dokumentinį savo veiklos rinkinį, sutelktą vieno asmens su prel. Bertašiaus ir kitų talka.

Įvadiniamame žodyje E. Fedaras rašo: “Tai buvo mano pirmas toks šios knygos paruošimas darbas ir jis nėra tobulas, bet tai geriau, negu visiškai nieko nepadaryti. Kodėl tai dariau? Dėl to, kad liktų žinių ateičiai, kad ir čia — tolimoje Manitobos provincijoje kūrėsi ir gyveno lietuviai”.

Tai geras pavyzdys ir kitom lietuvių apylinkėm. Reikia telkti archyvinę medžiagą, ją tinkamai tvarkyti, saugoti ir perduoti Kanados lietuvių muziejui-archyvui. Atėis laikas, kai tokia archyvinė medžiaga bus labai vertingas turtas.

Dalis archyvinės medžiagos apie Kanados lietuvių yra sutelkta valstybiniame Kanados archyve, bet labai nedaug. Yra jos ir kai kuriuose provinciniuose archyvuose, bet irgi tik nuotraukos. Dabar laikas telkti tokią medžiagą savose rankose, kad ji nežūtų, o paliktų pėdsakus apie Kanados lietuvių. Pr. G.

vien individų rinkinys. Ta Bažnyčios samprata nėra ryški Šalkauskio ideologijoje.

Ateitininkijos dvasios vadas prel. Pranas Kuraitis, nors palinko į Šalkauskio pusę renkanti federacijos vadą ir su juo ilgai bendradarbiavo, atsiitraukdamas nuo Dovydaičio, tačiau savo filosofijoje pasižymėjo tiesos pažinimo visuotinumu. Dėl to tiesos pažinimo negalima suvesti su jokios vienos tautos tradicija. Verta atkreipti dėmesį į tai, kad, nepaisant jo glaudaus bendradarbiavimo su Šalkauskiu, jo studijų jis niekada nesiėmė analizuoti. Taigi ateitininkijos idėjinis turinys yra sudėtingesnis, negu jo formalūs pareiškimai gali parodyti.

Tautiškumas ir katalikybė

Kaip matėme, van Reenano studijos uždavins yra rasti vietos tautiškumui žmonijos organizavimosi pastangose. Jis tos vietos tautiškumui davė kur pasigenda. Jos neturi JAV politinė galvosena. Ji savo politinė sąrangon priima įvairių tautų žmones, tačiau tik kaip atskirus individus, bet ne kaip savos tautinės tradicijos atstovus. Dėl to lietuviškas tautiškumas čia negali pasidaryti izoliuota tvirtovė (253 psl.).

Taip pat ir katalikybės autorius nelaiko pakankamai palankiai nusiteikusia tautiškumo išlaikymui. Katalikybė jis vadina pankatalikiškumu, tai reiškia per daug palinkusią visuotinumui kryptimi (255 psl.).

Kalbant apie modernią katalikybę, bent po Antrojo Vatikano susirinkimo, reikia pasakyti, kad šio susirinkimo tėvai tautiškumo problema įjungė į savo svarstymus kaip gvą mūsų laikų problemą.

Tai galima suprasti iš šitokio tos problemos aptarimo konstitucijoje “Bažnyčia dabartiniame pasaulyje”: “Ką daryti, kad didėjęs kultūrų bendradarbiavimas, kuris turėtų užmegyti tikrai vertingą pokalbį tarp įvairių grupių ir tautų, nedrumstų visuomeninio gyvenimo, negriautų protėvių išmintis ir nestatytų į pavojų kiekvienai tautai savito pobūdžio?” (II Vatikano dokumentai I, “Krikščionis gyvenime” leidinys, 1967 m., 231-232 psl.).

Iš šio problemos aptarimo aiškėja, jog moderniai katalikybei negalima daryti priekaišto, kad ji tautinės problemos nesupranta ar nevertina, nors ji kokios užbaigtos formulės šios problemos sprendimui nepateikia. Greičiau Antrojo Vatikano tėvai atsakymą į šį klausimą rasti palieka pačiai katalikiškai visuomenei. — “Kaip ugdyti naujos kultūros dinamizmą ir skleidimąsi, kad nežūtų ištikimybė paveldėtomis tradicijoms? Tai yra opus klausimas, derinant kultūrą, kuri kyla iš nepaprastos mokslo ir technikos pažangos su kultūra, kurią turi įvairios tradicinės klasikų studijos” (232 psl.).

Į van Reenano knygą “Lietuviška diaspora: nuo Karaliaučiaus ligi Čikagos” tenka žiūrėti kaip į vertingą pastangą nagrinėti tautinę problemą.

LITHUANIAN DIASPORA: KOENIGSBERG TO CHICAGO by Antanas J. van Reenan. University Press of America, Inc., 4720 Boston Way, Lanham, Maryland 20706, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Vysk. Antano Baranausko “Anykščių šilelis”, išverstas į anglų, japonų, latvių, lenkų, rusų, ukrainiečių, vokiečių kalbas, pernai pasiekė ir italų skaitytojų jų gimtąja kalba. “Anykščių šilelį” (“La selva di Anykščiai”) išleido Potencos universiteto leidykla (Casa Editrice Il Salice, Potenza, 1990). Vysk. A. Baranausko poemą italų kalbon išvertė kalbininkas, baltistas prof. dr. Guido Michelinis, Milano universitete dėstantis bendrąją kalbotyrą ir lietuvių kalbą. Studijas jis yra gilinęs Vilniaus universitete, Lietuvos mokslų akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institute, lietuvių kalbos duomenis panaudojęs savo veikale “Teksto lingvistika ir indoeuropiečių prokalbė: pasyvas” (1981).

Specialių konteinerių Vilniun kovo 25 d. iš Niujorko iškeliavo dail. Vytauto Kašubos 82 skulptūros darbai ir 40 piešinių. Siuntontaiigi buvo įjungta Lietuvos dailės muziejams skirtų dail. Adomo Galdicko paveikslų likusioji dalis, keli dail. Jono Rimšos, dail. Elenos Urbaitės bei kitų lietuvių dailininkų kūriniai. Dailės darbams, ypač skulptūroms, reikia saugaus įpakavimo įvairių formų dėžėse. Skulptūrų įpakavimo išlaidas padengė patys dailininkai Aleksandra ir Vytautas Kašubos. Lėšas konteineriui išsiųsti sutelkė teatralė ir bibliotekininkė Beatričė Kleizaite-Vasare, jas rinkusi iš savo bičiulių, menai ir Lietuvai artimų žmonių, didėlę dalį pridėjusi pati.

Lietuvių muzikos šventėn Čikagoje buvo įjungtas ir baletas vakaras, surengtas Marijos aukštesniosios mokyklos salėje gegužės 22 d. Programą atliko su Lietuvos operos ir baletu teatro vyr. baletmeistieriu Vytautu Brazdyliu iš Vilniaus atvykę baletu solistai — Loreta Bartusevičiūtė, Aušra Gineitytė, Jonas Katakinas, Petras Skirmantas, Edvardas Smalaks, Eglė Špokaitė ir Jolanta Valeikaitė, grupė orkestrantų su čikagiečių pianistu Manigirdu Mokeičiu. Baletu šokiams buvo naudojamos į juosteles įrašyta muzika. Orkestras programą papildė muzikinėmis ištraukomis iš Juozo Pakalnio baletu “Sužadėtinė”, G. Kuprevičiaus ir A. Remesos pjesėmis. Baletų ištraukose vyravo šokio duetai (pas de deux): L. Bartusevičiūtės ir J. Katakino — iš J. Levenskio “Silfidės”, J. Valaitytės ir P. Skirmanto — iš P. Čaikovskio “Miegančios gražuolės”, A. Adamo “Žizel”, E. Špokaitės ir E. Smalako — iš L. Delibo “Kopelijos”, L. Bartusevičiūtės ir E. Smalako — iš L. Minkaus “Don Kichoto”. Atskirai reikėtų paminėti L. Bartusevičiūtės ir J. Katakino šokin perkelta G. Mahlerio religinę kompoziciją “Pieta”, A. Gineitytės atliktą G. Saint-Saens “Gulbę”. Gausūs žiūrovai džiaugėsi šiais ir kitais baletu vakaro programon įtrauktais kūrniais.

Atsisveikinimo koncertas gegužės 28 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje užbaigė lietuvių muzikos šventę Čikagoje. Koncerto programą sutrumpino sol. Virgilijaus Noreikos susirgimas. Iš jos teko išbraukti jo numatytą padainuotą ariją iš R. Leoncavallio “Pajacų”, duetus su sol. Irena Milkevičiūtė iš G. Verdzio operų “Traviata” ir “Otello”. Koncertan negalėjo įsijungti ir sol. Jonas Vaznelis. Tad Čikagos lietuvių operai atstovavo tik jos dirigentas Alvydas Vasaitis, vyrų choras ir sol. Dana Stankaitė, padainavusi ariją iš A. Ponchiello operos “La Gioconda”. Palydą visiems parūpino iš Vilniaus su dirigentu Vytautu Viržiniu atvykęs simfoninis orkestras, atskirai atlikęs V. Bellinio operos “Norma” uvertiūrą. Koncerto dalyviai žavėjosi sol. Vincento Kuprio padainuota Mefistofelio serenada iš Ch. Gounod “Fausto”, ariją iš Algimanto Bražinsko “Kristijono”, sol. I. Milkevičiūtės atliktomis arijomis iš G. Puccinio “Madame Butterfly”, V. Bellinio “Normos”, sol. Arvydo Markausko pasirinkta ariją iš U. Giordano operos “Andrea Chenier”, su choru nuskambėjusia populiariąja Udrio daina iš Vytauto Klovos “Pilėnų”, kitais koncerto programon solistų įtrauktais kūrniais. Choras ją papildė chorinėmis ištraukomis iš G. Verdzio operų “Nabucco” ir “Rigoletto”. Atsisveikinimo koncertą užsklėndė A. Ponchiello “Lietuvių” antrojo veiksmo baigminė scena, atlikta viso operos ansamblio — simfoninio orkestro, solistų ir choro.

Gabrielės Petkevičaitės-Bitės 130-tąjį gimtadienį panevėžiečiai paminėjo jos vardu pavadintoje viešojoje šio miesto bibliotekoje. Filologijos dr. Viktorija Daujotytė aptarė lig šiol kritikos nevertintą G. Petkevičaitės-Bitės romaną “Ad astra”. Poetė Judita Vaičiūnaitė dalijosi mintimis apie humanistinę velionės rašytojos veiklą, įtaką anuometinei aplinkai. Minėjimo dalyviai gimtajame G. Petkevičaitės-Bitės Pužiniškyje aplankė atnaujintą namą, kuriame dabar yra nuolatinė jos kūrybą ir gyvenimą atspindinti paroda. Įdomių rodimių turi ir memorialinis G. Petkevičaitės-Bitės muziejus Panevėžyje, bet jis minėjimo dieną buvo užrakintas.

A. a. kun. Antanas Liesis, MIC, gimęs 1912 m. sausio 20 d. Dusetų parapijoje, kunigu išventinis Kaune 1939 m. rugsėjo 17 d., mirė Alytuje š. m. gegužės 17 d. Velionis, ateistinis sovietų režimui sustabdžius vienuolių veiklą, dirbo daugelyje Panevėžio vyskupijos parapijų, pasižymėjo Šv. Rašto vertimais į lietuvių kalbą. Bendradarbiaudamas su Lietuvos vyskupijų liturgine komisija, padėjo tobulinti liturginius ir katekizmų tekstus. 1970-72 m. išvertė visą “Psalmyną”, kuris Lietuvoje buvo išleistas 1973 m. Bostone — 1974 m. Velionis taipgi buvo išvertęs nemažai ištraukų iš Senojo Testamento pamokomųjų ir poetinių knygų, rankraščiuose palikęs Giesmių giesmės, Jobo ir Patarlių knygų vertimus. Palaidotas Marijampolės marijonų kapinėse šalia poeto kun. J. Tilvyčio (Žalvarnio), profesorių kunigų J. Toraičio, J. Grigačio, misionierių kun. J. Andzuliio bei kitų pašaukimo brolių.

Žemaitijos liaudies teatro šventės balandžio 6-7 d.d. įvyko Kretingoje, balandžio 20-21 d.d. — Mažeikiuose. Kretingoje vietinis muzikinis liaudies teatras su vaidino O. Pleirytes-Puidienės drama “Skirmunda” (rež. E. Radzius), Klaipėdos laisvasis teatras — Dž. Skunglo pjesę “Smuklė” (rež. B. Šarka), Rietavo teatras — G. Marekaitės “Eglės namas” (rež. S. Eigirdas). Komedijas žemaitių tarme buvo pasirinkusios dvi Plungės kultūros namų liaudies teatro grupės: viena — Žemaitės “Tris mylimas” (rež. V. Noreika), kita — G. Petkevičaitės-Bitės ir Žemaitės “Velnių spąstuose” (rež. V. Korenka). Šventei Mažeikiuos Telšių Žemaitės teatras atvežė Dž. Parolio pjesę “Keistuolė misis Sevidž” (rež. K. Brazauskas), Šiaulių “Rūtos” teatras — A. Gelmano “Suolelį” (rež. V. Dargis), Kelmės jaunimo teatras — J. Erlicko “Kolumbo gimtadienį” (rež. A. Armonas), “Akmenės cemento” kultūros rūmų jaunimo dramos studija iš Naujosios Akmenės — J. Solovičiaus “Keistą elgetą” (rež. V. Bladykaitė), Skuodo kultūros namų teatras — S. Zlotnikovo pjesę “Vyras atėjo pas moterį” (rež. R. Norvilas), Raseinių kultūros namų teatras — B. Sivicko “Šmėklą” (rež. V. Butkus). Kretingos liaudies teatro rež. A. Lenkauskas, sutelkęs vietinius aktorius ir pasikvietęs Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultetą baigusius kolegas režisierius, šiai šventei paruošė nuotaikingą A. Labišo komediją “Trisdešimt septyni pono Mantaduanos su”.

Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino metai, skirti jo mirties 650-tosioms metinėms, buvo pradėti balandžio 28 d. specialia iškilme Senuosiuose Trakuose. Ten, kur senąją Trakų pilvietę primena išlikę gynybiniai grioviai, buvo pasodinti ąžuoliukai, iš kurių išaugs ją apsupianti ąžuolų giraitė. Ugnies sutartinę prie uždegto aukuro atliko folklorinio ansamblio “Kūlgrinda” dainininkės. Kalbėjo Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis, Gedimino metų iniciatyvinės grupės pirm. Romas Batura — Vilniaus pedagoginio instituto docentas, kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys, Lietuvos tautybių departamento direktorė Halina Kobeckaitė, Trakų rajono tarybos pirm. Šarūnas Linkus, tautinių bendrijų atstovai. Aukuro liepsnomis Aukščiausiosios tarybos pirm. V. Landsbergis uždegė Pasaulio lietuvių sporto žaidynėms skirtos ugnies deglą. Prie aukuro iškilmingą priesaiką Lietuvai davė naujieji Šaulių sąjungos Vilniaus rinktinės nariai, ilgai skambėjo eilėraščių posmai, dainos Lietuvai ir jos didžiajam kunigaikščiui Gediminui. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	8 %
180-364 d. term. ind.	8 %
1 metų term. indėlius	8 %
2 metų term. indėlius	8 1/4 %
3 metų term. indėlius	8 1/2 %
1 metų GIC-mėn. palūk. ...	8 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk. ...	9 %
2 metų GIC-met. palūk. ...	9 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. ...	9 1/2 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ...	8 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	9 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	9 1/4 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	9 1/2 %
Taupomąją sąskaitą	7 1/4 %
Kasd. pal. taupymo sąsk. ...	7 1/2 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ...	5 3/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	nuo 11 3/4 %
Sutarties paskolas	nuo 11 3/4 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	1 metų 10 1/4 %
2 metų 10 1/2 %	
3 metų 10 3/4 %	
Su keičiamu nuosimčiu	1, 2 ir 3 metų 9 3/4 %

Draudžiamas asmeninės ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmeninės paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 49 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia
jūsų namo
vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl
nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8 **232-9000**
rea: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos
skaitytuvą (kompiuteri)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Klivlano "Žaibas" 1991 m. balandžio 13-14 d.d. Čikagoje, metinėse ŠAL-FASS-gos pirmenybėse, vyrų B klasėje laimėję krepšinio čempionatą Nuotr. Sig. Krašausko

SPORTAS

—Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Meisteris Švedija

Stebėjau televizijoje visus pasaulio ledo ritulio pirmenybių susitikimus, girdėdamas po JAV – Kanados rungtynių ilgus 11 tūkst. žiūrovų švilpimus, kadangi jų nuomone, Dede Samas savo kaimynei "pado-vanojo" penkis reikalingus įvarčius. Tačiau visai teisingai amerikiečių karių dienraštis "Stars and Stripes" rašo, kad tai buvo "mental toughness" ir "scoring touch". Mat Kanada turėjo daug vilčių laimėti aukso medalį, jeigu Švedijos – Sov. Sąjungos rungtynės pasibaigtų lygiomis, tačiau klevio lapo atstovai turėjo laimėti penkių įvarčių skirtumu, nes šių trijų valstybių taškų santykis būtų vienodas 4:2. Skandinavijos ir sovietinių žaidėjų susitikimas baigėsi staigmena – švedų pergale 2:1, nustumiant Kremliaus atstovus į trečią vietą. Tad kanadiečiams nebuvo reikalingi tie penki įvarčiai, sukėlę daug kritikos V. Tichonovo ir švedų trenerio pusėje. Girdi, koks tikslas buvo JAV treneriui rungtynių pabaigoje keisti vartininką šeštu puolėju, neturint pergalės vilčių? Be to, kaip galima 25 sek. laikotarpyje įkirsti net du įvarčius ir pagrindinį net vieną sekundę prieš rungtynių pabaigą. (Kodėl ne?). Gan šaltokas JAV treneris T. Taylor at-sako, kad jie jokios "love affair" su Kanada neturi, siekdamas tik komandos pergalės. Kanados treneris D. King spaudai pareiškė, kad tai Šiaurės Amerikos sportinis mentalitetas, kai žaidėjai iš trenerio laukia dar vieno mėginimo.

Švedų rinktinės trenerio padėjėjas spaudai pasakė, kad amerikie-tis gavo "kyši", nes per 25 sekundes neįmanoma įkirsti du įvarčius. Spaudos, radijo ir televizijos bendradarbiai po pirmenybių su-darė simbolinę pasaulio ledo ritu-liaus rinktinę: vartininkas Burke (Ka-nada) – lietuvių kilmės. (Jo mama yra Simonaitytė, gyvenanti Toronte, Red.). Gynėjai – Kasatonov, Fetisov (Sov. Sąjunga), puolėjai – Kuri (Su-o-mija), Rundguist (Švedija), Kamens-ki (Sov. Sąjunga). Iš kanadiečių žai-dėjų man patiko Fleury, Sakic, Ma-couuw, Larmer. Čekoslovakijos rin-ktinėje žaidė lietuviška pavarde Leo-nas Gudas.

Ateinančiais metais pirmenybėse dalyvaus net 12 valstybių, suskirs-tytų į du pogrupius. A grupėje žais Švedija, JAV, Suomija, Vokietija, Italija, Lenkija. B grupėje – Sov. Są-junga, Kanada, Čekoslovakija, Švei-carija, Norvegija, Prancūzija. Ta-čiau tikrom pasaulinė pirmeny-bėms yra laikomos Kanados taurės varžybos, kuriose dalyvaus visi le-do ritulio profesionalūs žaidėjai. Jos įvyks rugsėjo mėn. Kanadoje.

K. Baronas

P. Amerikos sportininkai į Lietuvą

Mažai kas iš Pietų Amerikos lietuvių iki šiol buvo girdėję apie 1991 m. Lietuvoje rengiamas IV-sias PLS žaidynes. Paštas iš Europos labai nereguliarus, o taip pat nebuvo užmezgę ryšių su žaidynių org. komi-tetu Lietuvoje.

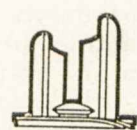
Neseniai pas juos lankėsi "Tėviškės" draugijos pirmininkas Vlaclovas Sakalauskas ir jis nušvietė padėtį. Susidomėjo P. Amerikos sportininkai, sporto darbuotojai ir pra-dėjo organizuoti. Nors jau kiek ir vėlu, tačiau tikimasi, kad jie nu-sis į PLS žaidynes komandą ar pa-vienius sportininkus. Kiek žinoma, vyks žinomas stalo tenisininkas Stasys Metrikis iš Argentinos ir garbės svečių tarpe bus Viktoras Cielinskas, kuris žaidė 1948 m. ir 1952 m. Urugvajaus olimpinėje krepšinio rinktinėje ir Helsinkio olimpiadoje laimėję bronzos medalį.

Detroito "Kovo" ledo ritulininkai 1991 m. balandžio 13 d. ŠALFASS-gos metinėse žaidynėse Čikagoje, laimėję meistro titulą

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707. Savininkas – Tom Thompson

Toronto miestas**SVARBUS PRANEŠIMAS**

Toronto mieste atmatos nebus išvežamos
1991 m. liepos 1, pirmadienį –
Canada Day

Normalus pirmadienio atmatų išvežimas
bus atliktas liepos 4, ketvirtadienį.

Laikykite Toronto švarų išnešdami atmatas
atitinkamom dienom. Niekados nedėkite sudužusių
stiklų ar kitokių aštrių daiktų į plastikinius maišus.

Nicholas Vardin, P. Eng.,
miesto inžinierius ir igaliotinis,
viešųjų darbų ir aplinkos skyriaus

Kviečiami stalo tenisininkai

Tėvynė Lietuva, stojusi į laisvės,
tiesos ir nepriklausomybės kelią,
visų mūsų sporto šventėje tikisi su-burti ir mažosios raketės gerbėjus.

Respublikos stalo tenisininkai jau žaidė atrankinius varžybų tur-nyrus ir laukia svečių iš visų lietu-vių bendrijų. Rašykite mums Lietu-vos stalo teniso federacijos adre-su. Tautiečių delegacijos prima-mos prieš keturias dienas iki varžy-bų pradžios.

Stalo teniso turnyrai įvairiose am-žiaus grupėse – nuo jauniausių iki vyriausių – vyks Alytuje 1991 m. lie-pos mėn. 28-31 d.d., taigi bus proga ir pasitreniruoti, ir sportuoti, ir pa-sisvečiuoti. Nuosirdžiai kviečiame mūsų Tautos vienybės šventėje su-šokti ir linksmą mažo kamuoliuko šoki.

Pasaulio lietuvių IV sporto žaidy-nių stalo teniso varžybų pravedimo Alytaus mieste organizacinis komite-tas. Lietuvos stalo teniso federacija

Leidiny pas PLS žaidynes

"Draugo" sporto apžvalgoje 1991 m. balandžio 19 d. laidoje rašo V. G.:
... "Baigiamas laužyti žaidynių leidinys, kurio redaktorė yra Roma Grinbergienė. Jo turinys aprašy-mai 1-mos tautinės olimpiados Kau-ne 1938 metais, 1-mos, II-ros ir III-čios žaidynės išėivijoje, trumpas išėivijos sportinio gyvenimo aprašy-mas ir pasirošimas IV-toms PLS žaidynėms, o tuo pačiu ir antrajai olimpiadai.

Šiuos visus aprašymus sutrumpino ir anglų kalba paruošė Sigita Ra-manaušienė ir Vytautas Grybauskas. Buvo manyta, kad 10,000 egz. šio leidinio būtų galima pigiau at-spausdinti JAV arba Kanadoje. Pa-sirodė, kad ne tik spausdinimas žymiai brangesnis, bet dar prisidė-tų nemažos pergabavimo išlaidos.

Garbės daktaro laipsnis Valdui Adamkui

JAV vakarų regiono gamtos apsaugos įstaigos direktoriui, o taip pat ir ŠALFASS-gos pirminin-kui V. Adamkui Calumet College of St. Joseph Indianoje 1991 m. gegu-žės 11 d. suteikė Garbės daktaro laipsnį. Kaip žinome, tokį laipsnį jis jau yra gavęs prieš pora metų Vilniaus universitete. Tai antras, V. Adamkaus pagerbimas.

IFBB prezidentas Lietuvoje

Ben Weidner, filosofijos daktar-as ir IFBB prezidentas iš Montrea-lio, lankėsi Lietuvoje ir atgabeno apdovanojimus, skirtus Lietuvos veikėjams už nuopelnus žmonijai, už valią ir ištvermę siekiant nepri-klausomybės. Tuos apdovanojimus jis įteikė Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkui Vytautui Lands-bergiui.

Ben Weidner yra Pasaulio atletinė-s gimnastikos federacijos preziden-tas. Jis prižadėjo daryti viską, kad Lietuva būtų priimta šios federa-cijos ir kad dar šiemet galėtų da-lyvauti Europos bei pasaulio čem-pionatuose. V. G.

Ateitininkų žinios

Studentų ateitininkų vasaros stovykla "Ugnis" įvyks š.m. rugpjū-čio 23-25 d.d. Ateitininkų namuose Lemonte, 12690 Lemont, IL 60439, ir rugpjūčio 25-29 d.d. "Dainavos" stovyklavietėje. Prašome registruotis iki liepos mėnesio pabaigos pas Rimą Prakapą: 49 Norse-man St., Etobicoke, Ont. M8Z 2P7, tel. (416)-233-4486 arba Vyta Čup-linską tel. (819)-595-9451. Kvie-čiame visus!

Skautų veikla

- Sveikiname "Šatrijos" tunti-ninkę ps. Astą Šimkuvienę, sulau-kusią jaunos paukštytės.
- "Romuvos" stovyklos registra-cija vyksta lėtokai. Registrato-rius mielai atsiųs reikalingus blan-kus. Kas dar jų negavo, skambinti v.s. F. Mockui tel. 489-7735.
- "Rambyno" skautų tunto fo-tografijų albumas, dovanotas St. Dabkaus, kur nors yra paslėptas. Būtų malonu, kad jis vėl grįžtų į tūntą 40 metų veiklos sukakties proga. M.

- A.a. Vlado Kazlauskio at-minimui Lietuvos skautams au-kojo: \$50 – S. Kuzmas, A.S. Kazlaus-kai; \$20 – G. A. Valiūnai, E. J. Čup-linskai, N. Liačus; \$10 – F. Mockus, D. Keršienė, E. Kazakevičius, V. Montvilas.

HALLING CONTRACTING (Estonian)

- Atnaujinimai – visų rūšių
- Koklinių plytelių (tile) įdėjimas
- Vandentiekio vamzdžių taisymas
- Dažymas
- Vėdinimo įvedimas
- Elektrinio šildymo taisymas

Tel. 762-9190 Lic. E 1044

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už \$45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemos į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaid-res pakeičiame į video.
KODĖL MOKĖTI DAUGIAU!
Skambinkite tel. 244-1822.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 % už 90 dienų term. indėlius	
8 % už 6 mėnesių term. indėlius	
8 % už 1 m. term. indėlius	
8.25% už 2 m. term. indėlius	
8.25% už 3 m. term. indėlius	
8.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
9 % už 1 m. GIC invest. pažym.	
9.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	
9.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
9 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
9.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
9.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8 % už namų planą - OHOSP (variable rate)	
7.25% už taupymo sąskaitą	
7.50% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
5.75% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	10 %
2 metų	10.25%
3 metų	10.50%
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	9.75%
(variable rate)	
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 87 milijonus dolerių

MasterCard Kredito kortelė

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1,
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas
Namų įkainojimo skyrius

YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linija):
416-773-3779 FAX 1-416-836-1029
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgicijų, palikimų, investicijų. (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI
PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

AMBER GLOBUS LTD.

SUPAŽINDINA JUS SU NAUJAIS PATARNAVIMAIS, PALAIKANT RYŠIUS SU LIETUVA ARBA KITOMIS BALTIJOS RESPUBLIKOMIS

- pristatome oro paštu siuntas per maždaug 3 savaites (drauda įskaičiuota)
- pristatome vertingą valiutą jūsų artimiesiems asmeniniu būdu
- parūpiname lėktuvų ar traukinių bilietus
- išskvietimus ir vizas
- bet kokių kelionių draudas (įskaitant ir Kanados lankytojam)

Kainos yra labai prienamos ir jūsų pageidavimai bus prižiūrimi su dideliu atidumu bei paslaugumu. To jūs esate vertas!

Smulkesnių informacijų teikia:

AMBER GLOBUS LTD.,
2300 Bloor St. W., 2nd Floor, Toronto, Ontario M6S 1P2.
Dėl telefono prijungimo sunkumu prašome kreiptis tiesiogiai mūsų adresu

PARDUODAME ĮVAIRIŲ PLOČIŲ BATUS

Bon Ten SHOES SPECIALIZING IN WIDE WIDTHS SINCE 1953

LADIES SHOES	LADIES BOOTS	MEN'S SHOES
• FASHION • DRESS	• WIDE WIDTHS	• SIZES 4-13
• CASUAL • CORRECTIVE	• EXTRA WIDE CALFS & FOOT	• WIDTHS EEE-EEEE
• SIZE 3-13	• SIZES 4-12	• SIZES 4-13
• WIDTHS D-EEE-EEEE	• WIDTHS D-EEE-EEEE	• WIDTHS D-EEE-EEEE
	(NOT ALL SIZES IN EACH STYLE)	

Always a size & width better

783-1702 783-8839
684-A EGLINTON WY. W. of BATHURST

Išrinko naują indėnų vadą

Kanados indėnus jungianti Pirminių tautų konferencija Winnipege atsisveikino su šešerius metus jai vadovavusiu G. Erasmus ir naujuoju vadu išrinko iš cree genties kilusį advokatą Ovidą Mercerdį. Pirminių tautų konferenciją šiuo metu sudaro balsavimo teisę turintys 633 indėnų genčių vadai, atstovaujantys pusei milijono Kanados indėnų. Oficialiai adv. O. Mercerdis tapo visų Kanados indėnų vadu, bet jo išrinkimas pilnai nepašalinęs nesutarimų tarp į šį rinkusių genčių vadų. Gyvenama viltimi, kad šį kartą tie nesutarimai bus sumažinti, nes adv. O. Mercerdis yra patyręs indėnų teisių gynėjas, kietas, bet taikios taktikos atstovas.

Adv. O. Mercerdis žada siekti į senąsias sutartis su čia buvusių įtrauktų Kanados įsipareigojimų patvirtinimo ir jų pavidėdžių savivaldos teisių įgyvendinimo. Kova nebus lengva, nes adv. O. Mercerdis negalės kalbėti visų čia buvusių palikuonių vardu. Jis yra išrinktas tik 500.000 pilnateisių Kanados indėnų vardu. Tų teisių neturi su rezervatais ryšius nutraukę indėnai ir metisai. Atskirai veikia ir Kanados eskimai. Tačiau ir Pirminių tautų konferencijos jungiamas pusmilijonis Kanados indėnų adv. O. Mercerdžiui duos pakankamą svorį, su kuriuo turės skaitytis visos Kanados ir provincijų vyriausybės. Spaudoje jau pasigirdo balsų, kad adv. O. Mercerdis gali tapti Kanados būsimos vienuoliktosios provincijos premjeru.

Kanados indėnų nusivylimą dabartiniu gyvenimu atskleidžia statistiniai šiaurinės Ontario dalies duomenys, apimančys padažnėjusius jų nusižudymus Sioux Lookout srityje prie Manitobos sienos. Pastarajame penkmetyje ten buvo užregistruotos net 43 savižudybės, nors indėnų tėra apie 15.000. Seniau žudydavosi 20-30 metų amžiaus indėnai, o dabar jau žudosi jaunesni – 14-25 metų. Pagausėjo ir paauglių indėnų nusižudymai, beveik susilyginę su indėnų. Seniau merginų nusižudymas būdavo labai retas.

Statistika liudija, kad 15-24 metų amžiaus indėnų nusižudymas yra penkeriopa dažnesnis už kitų to amžiaus Kanados gyventojų. Ne visos indėnų savižudybės būna sėkmingos. Dažniais atvejais tie bandymai baigiasi Sioux Lookout ligoninėje, bet ir jie gausėja. 1987 m. ši ligoninė turėjo 70 nusižudymų bandymų indėnų pacientų, o 1990 m. – jau 143. Ontario indėnų vadai dabar patvirtino naują sutartį su dabartine šios provincijos vyriausybe, jų gentims leidžiančią tiesiogines derybas, kai jos liečia tik provincinius reikalus ir nepažeidžia Kanados konstitucijos.

Žmogaus teisių premijas kasmet paskiria diktatoriaus plk. Moamaro Gadafo Libijos vyriausybė. Laureatais pasirenkami abiejų Amerikos kontinentų čia buvusių atstovai, siekiantys laisvės ginkluotojoje kovoje prieš savo krašto policiją ir kariuomenę. Kasmet paskiriama plk. M. Gadafo propagandai tarnaujanti dvidešimt viena premija. 1990 m. premijų paskirstyme nebuvo užmiršti ir ginkluoti mohawk genties indėnai, barikadomis sustabdę eismą Kvebeko Kanadatos ir Kahnawako rezervatuose.

Kvebeko mohawkai norėjo, kad premija būtų įteikta čia buvusių teisių gynėjui Leonardui Pelletierui, bet jį JAV teismas už žmogžudystę yra uždaręs kalėjime. Plk. M. Gadafis savo premiją turėjo įteikti trim kitiems Tripolin atvykusiems Kvebeko mohawk genties indėnam. Įvairių kaltinimų dėl praėjusios vasaros įvykių susilaukė apie 150 mohawkų, bet tik keliems Kvebeko teismas paskyrė nedideles bausmes. Dabar teismą sustabdė nesibaigiantis advokatų ginčas, kad mohawkai yra suvereni tauta, kurios pagal savo įstatymus negali teisti ne tik Kvebekas, bet ir Kanada. Tokios diskusijos teisme liudija, kad Kanados indėnams nereikia ginkluotos kovos, nes jie savo teises gali ginti teismuose.

Kanada diplomatinis ryšius su komunistiniu Vietnamu užmezgė 1976 m. Pernai Otavoje buvo atidaryta Vietnamo ambasada, o Kanada vis dar neturėjo savo atstovo Hanojuje. Diplomatinė Kanados misija ten bus atidaryta š. m. liepos 1-ją, kuri yra Kanados diena. Užsienio reikalų ministrė B. McDougall pranešė, kad misijoje dirbs tik jos reikalų vedėjas Marius Grinius, atsakingas Kanados ambasada Tailandijoje. Atidarytos diplomatinės misijos dėka Kanada turės daugiau žinių apie žmogaus teisių reikalus Vietname, galės skatinti reformas, geriau paruošti finansinės paramos planus.

New Brunswicko provincijos Monctone mieste praėjusią savaitę įvyko istorinis trijų Kanados Atlanto provincijų premjerų ir ministrų susitikimas tarpprovinciniams varžtams sumažinti. Į dvi dienas trukusius posėdžius įsijungė premjerai: Frank McKenna – New Brunswicko, Joe Ghiz – Prince Edwardo salos, Don Cameron – Nova Scotijos. Posėdžiuose buvo nutarta pašalinti kai kuriuos pasenusius įstatymus. Vaziuojant autobusu iš vienos provincijos į kitą, dabar kelionė bus galima tęsti tuo pačiu autobusu. Keleiviams jo nereikės pakeisti kitos provincijos autobusu jos teritorijoje.

Žvejai savo laivų remontui dabar galės naudotis ir kitų provincijų įmonėmis. Firmoms bus leista dėl valdžios užsakymų varžytis ne tik savoje, bet ir kitose dviejose provincijose. Taipgi buvo nutarta reikalauti lėšų iš Otavos Trans-Canada greitkeliui praplatin-ti. Daugiau pakeitimų bus padaryta posėdyje 1992 m. V. Kst.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo
bei pardavimo
bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

- Patarnauja lietuvių kalba.
- Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

**Pirkite namus
geresnei savo atečiai**

SKAITYTOJAI PASISAKO

MIELI TAUTIEČIAI,

Džiugu pranešti, kad po ilgo laukimo bei nerimo š. m. gegužės 17 d. Dallas Childworks International institute atliktos operacijos Lietuvos Siamo dvynekams – Vilijai ir Vitalijai Tamulevičiams, vadovaujant instituto direktoriui dr. Kenneth E. Salyer.

Vilijai atlikta pilna veido ir kaukolės rekonstrukcinė operacija – atitaisyta akiduobių asimetrija, naujai suformuotas kaukolės skliautas bei padengtas buvęs kaulo defektas demineralizuotu kaulu. Operacija truko 11 valandų.

Vitalijai – su numatytu po anališkios operacijos galimu odos trūkumu – buvo įsodinti du poodiniai ekspanderiai, kuriuos plečiant bus tempinama jos galvutę dengianti oda. Pagrindinė operacija jai numatoma maždaug po mėnesio.

Pooperacinis abiejų sesučių periodas sklandus.

Nusiskundimų neturi, vėl žaidžia ir džiaugiasi viena kita. Namų jaukumą joms suteikia visa širdimi atsidavusi bei globojanti V. ir M. Vygantų šeima.

Išsamiau apie gydymo eigą bus aprašyta po galutinės Vitalijos operacijos. Bus paminėti visų vardai, kurių gera valia ir mielaširdingumu buvo įgyvendinta ši svajonė sesučių gyvenime. Telydi visus palaime. Dr. Česlovas Vaičys

NUOŠIRDŽIAUSIAS AČIŲ

Likimui lėmus, geriems žmonėms padedant, šiemet vasario mėnesį atvykome į Jungtines Amerikos Valstybes. Mūsų dukroms – Vilijai ir Vitalijai Tamulevičiams buvo reikalingos atstatomosios operacijos. Kelionės įkvėpėjas buvo mūsų gydytojas dr. Č. Vaičys. Jis susisieko su Dallas

Childworks tarptautiniu institutu, išrūpino kelionei reikalingus dokumentus, pradėjo rinkti aukas.

Su didžiuliu nerimu širdyje įlipome į lėktuvą ir su persėdimu Niujorke, atskridome į Dallas miestą. Tačiau baimė pradėjo greitai sklaidytis, pamačius mus sutinkantį didžiulį būrį žmonių. Buvo labai sujaudinti ir dėkingi.

Nuo pat pirmųjų dienų aš ir mano dukros buvome rūpestingai globojami, jautėme nuolatinį dėmesį. Gyvenome – R. ir St. Zukų, M. ir V. Vygantų, V. ir R. Brown šeimos ir jautėmės kaip namuose, kaip viena šeima – tik mums buvo skiriama dėmesio ir šilumos. Dažnai susitikdavom su D. ir V. Gyliais, A. ir O. Liobiais, J. Vizgirdaite ir kitais Dallas lietuvių bendruomenės nariais bei amerikiečiais, kurie stengdavosi mums visapusiškai padėti. Visus ir suminėti sunku – tiek daug puikių žmonių sutikome. Ir visi norėjo mus kuo nors pralinksminti, pradžuginti, padraštinti. Mergaitėms čia labai patiko. Daug naujų žaislų, knygų, daug gerų tėtų ir dėdžių. Būdami Dallas mieste, neįsivaizdavome, kad esame taip toli nuo namų, nuo artimųjų – taip nuoširdžiai mumis visi rūpinosi.

Savo ir vyro vardu norėčiau padėkoti visiems, kurie padėjo mums atvykti į Ameriką, rūpinosi lėšų kaupimu, aukoj pinigų, globojo mus visapusiškai. Visiems, visiems kuo nuoširdžiausias ačiū. Būkite sveiki ir laimingi. Tegul padeda jums visiems Dievas.

Daiva Tamulevičienė

• Spaudai parama būtina: be lietuviškos spaudos nebus nė Tėvynės laisvos.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker

1531 Mosley St., Site 311, Box 79,
Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į

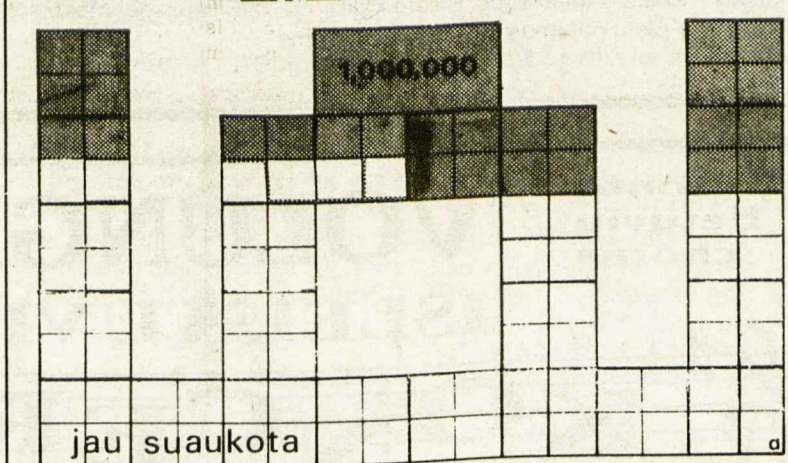
Angelę Šalvaitę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121,
namų tel. (705) 429-6428.

Pagalbos Lietuvai vajuos aukos

\$500 – P. B. Markušis, V. Žitkus;
\$250 – Toronto lietuvių namų moterų būrelis; \$200 – P. Kondrotas;
\$100 – a.a. M. Meškauskas atm. S. Geidukytė, a.a. Barboros ir Jono atm. R. Geidukytė, V. Anyšienė, A. Kuncaitis, P. Dalinda; \$20 – a.a. E. Andriulionienės atm. W. V. Memering.

A.a. B. Rutkauskienės atminimui: \$50 – A.K. Ratavičiai; \$25 – A. Usvaitas; \$20 – A. Klemkienė, A. Aleliūnienė, A. Budreika, J. Mačiulis; \$15 – E. Rasokienė, B. Gudinskas; \$10 – J. Lingaitis, A. B. Stonkai, B. V. Vytai, S. Beržinis.

KLB valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams.

MILIJONAS DOLERIŲ
LIETUVAI

ar jau atidavei savo dalį?

Čekius rašyti: Kanados lietuvių bendruomenė – PLV
Aukus siųsti: Pagalbos Lietuvai vajuos (PLV),
1011 College Street, Toronto, Ontario M6H 1A8 Canada.

AUDRA
travel
CORPORATION

**KELIONĖS Į
LIETUVĄ
1991 metais!**

Dar turime laisvų vietų, skridimams į Lietuvą:
liepos 19 iki rugpjūčio 4
rugpjūčio 2 iki rugpjūčio 18 arba 25
rugsėjo 13 iki rugsėjo 29 arba spalio 6
spalio 11 iki spalio 27.

ISAS

Galime parūpinti
vizas ir viešbučius. SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM
DENMARK NORWAY SWEDEN

Maloniai kviečiame naudotis mūsų paslaugomis:

- * Užsakant keliones į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis
- * Gaunant vizas į Lietuvą
- * Sudarant išskvietimus giminėms bei draugams iš Lietuvos viešnagai į Kanadą
- * Išperkant bilietus giminėms iš Lietuvos į Kanadą
- * Išperkant draudimus visais atvejais
- * Užsakant pervežimą autobusų Montrealis-Torontas-Montrealis
- * Perduodant vaistus ir pinigų giminėms bei draugams Lietuvoje
- * Užsakant ekskursijas po Torontą ir jo apylinkes lietuvių kalba (nuo gegužės 19 d.)
- * Siunčiant proginis sveikinimus į Lietuvą

Smulkesnė informacija teikiama visais šiais klausimais
pirmadieniais-penktadieniais 9.30 v.r. – 5 v.p.p.

2100 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada
Tel. (416) 769-2500, FAX (416) 763-6279

ENCHANTE INC.
IMPORTERS EXPORTERS

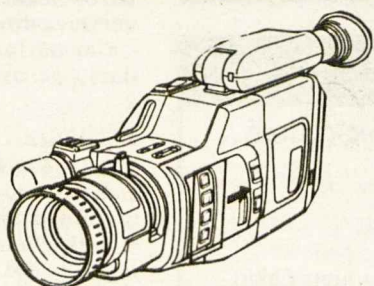
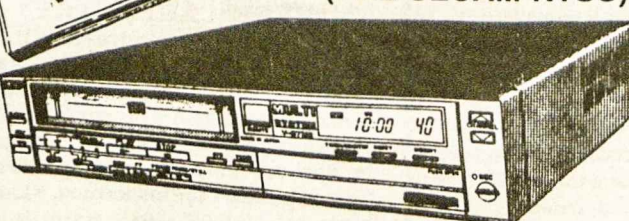
110220 V • MULTI-SYSTEM • TV • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA
TEL: (416) 769-0631
FAX: (416) 769-0586

2938 Dundas Street West,
Toronto, Ontario, Canada
M6P 1Y8

220V – 50 Hz
Video players – (PAL-SECAM)
nuo – \$199.99

Video kasetės
(PAL-SECAM) E120
\$2.60

Multisystem VCR's
nuo – \$529.99
(PAL-SECAM-NTSC)

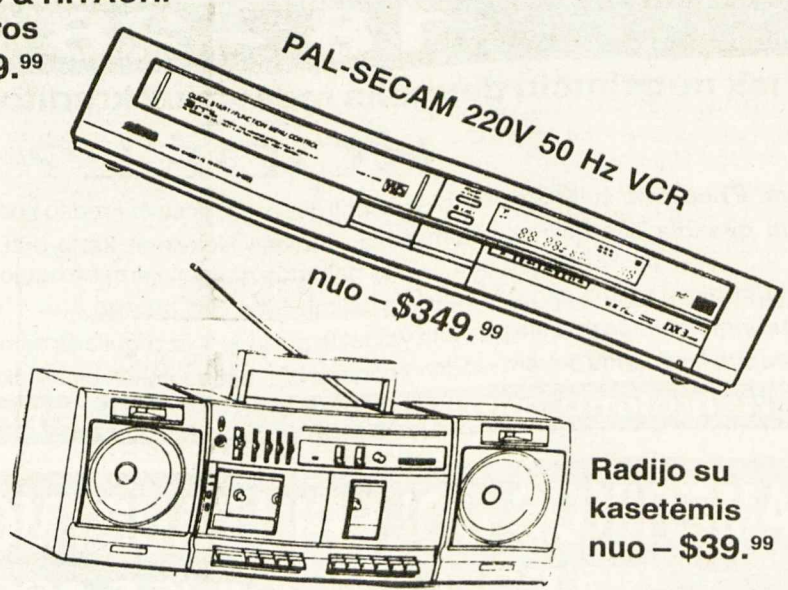
PANASONIC & HITACHI
Video kameros
nuo – \$1199.99

VHS
PAL SECAM

Mes taip pat pakeičiame
video juostas iš PAL į
NTSC ir iš NTSC į PAL
Speciali kaina 3v. tik \$30.

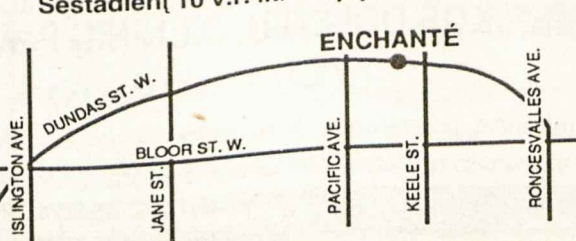
Taisome
ir
turime
naujų
dalių
Vilniuje,
Lietuvoje

Audio
kasetės
90 minučių
tik \$0.75

Radio su
kasetėmis
nuo – \$39.99

Atidaryta
Pirmad. ir antrad. 10 v.r. iki 6 v.v.
Trečiad, ketvirtad., penktad. 10 v.r. iki 8 v.v.
Šeštadienį 10 v.r. iki 4 v.p.p.

LIETUVIŲ VAIKŲ

DARŽELIS,

vedamas Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų, jau registruoja vaikučius nuo 2,5 iki 6 metų amžiaus ateinantiems mokslo metams. Skambinti telefonu 534-5773 Toronte.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Bloor ir Jane gatvių kampas

Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:

įstaigos (416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2

Weston, Ontario M9N 1J2

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 240-0594

(24 valandas)

FAX 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio
bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

prie Windermere Ave.

Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas

įstaigos (416) 763-3362

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonai – (416) 864-2734

1-800-387-1883 (toll free)

- Turi daugiau kaip 13 metų patyrimą investicijų srityje
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" 1-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

Century 21

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

FAX 233-0285

Tel. 233-3334

3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE
BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė – telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA – INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121 FAX 533-1122

TORONTONT

Anapilio žinios

— Ateinantį sekmadienį bus renkama arkivyskupijos įsakyta antroji rinkliava mergaičių Marygrove vasaros stovyklai.

— Susituokė Kęstutis Eimantas su Tanya Glencross.

— KLK moterų draugijos mūsų parapijos skyrius gavo iš Motinos Teresės laišką, kuriame ji dėkoja už aukas ir praneša, kad jau atidarė savo skyrių Lietuvoje, Kretingos mieste.

— Kanados lietuvių muziejaus archyvo Anapilėje lankymo valandos: sekmadieniais nuo 12 v.r. iki 6 v.v. ir pirmadieniais nuo 12 v.r. iki 5 v.p.p.

— Šiais metais Toronto arkivyskupijoje pradėdami Santuokai pasiruošimo mokytojų kursai. Tokiais mokytojais gali tapti visos krikščioniškai gyvenančios santuokinių poros. Mūsų parapijai tokių mokytojų labai reikia, kad jie galėtų tinkamai gyventi mūsų parapijoje besiruošiančius tuoktis jaunuosius. Šie kursai prasidės rugpjūtį 18, trečiadienį, ir vyks trečiadieniais iki gruodžio 4 d. Jeigu atsisrasti galinčių pasiaukoti šiam darbui, prašome skambinti klebonijon tel. 277-1270. Registracija šiems kursams vyksta iki birželio 30 d.

— Mišios birželio 30, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Laimutę Kucaitytę, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Joną Gaivelį.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietinė dalyvavo 250 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: dr. S. Spurga, S. Spurgienė iš Vilniaus; M. Jankevičius iš Šiaulių; M. A. Janušai-Pursas, Vancouver, B.C.; D. Mistautas iš Windsor. Su svečiais supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos narys ir Lietuvių slaugos namų komiteto pirm. J. V. Šimkus.

— LN bei "Atžalyno" gegužinė Boyd Conservation vietovėje įvyks liepos 14, sekmadienį, 12 val. Norintys važiuoti autobusu registruojasi LN raštineje tel. 532-3311 arba "Vilniaus" namuose pas Algį Vaičiūną. Kelionė nemokama. Autobusas išeis nuo LN 11 v.r. ir 11.10 v.r. nuo "Vilniaus" namų ir grįš 7-8 v.v.

— Lietuvių namų poilsio stovykla Tėvų pranciškonų stovyklavietėje "Kretinga" Wasagoje vyks rugp. 10-18 d.d. Del registracijos skambinti V. Drešeriui tel. (416) 231-2661 vakarais nuo 7 v.v. 233-4446 arba A. Suksauskui tel. (416) 244-2790.

— LN biblioteka bus uždaryta liepos ir rugpjūčio mėn.

— Kazys Dulkys iš Kelowna, B.C., atsiuntė \$500 čekį slaugos namams su prierašu: "Gerb. slaugos namų darbuotojai! Gerai suprantu tamstų padėtį ir siūnčiu nors mažą auką". Nuosirdžiai dėkojame už finansinę ir moralinę paramą.

Aukos slaugos namams

\$1,000 — P. Gumbinas, Niagara Falls, Ont., E. G. Kuchalskiai, A. Kuzmarskis savo žmonos Genovaitės atminimui, A. Mačiulaitienė, E. Mačiulaitis, A. J. Paršeliūnai, Brampton; \$500 — K. Dulkys, Kelowna, B.C.; G. Montvilienė, La Salle, P.Q.; \$400 — P. J. Gabrėnė, St. Catharines; \$300 — O. Kudzmanė, Hamilton; \$250 — P. Bražiūnas, Kelowna, B.C.; J. Z. Didžbaliai, A. Dragašienė, J. S. Miškiniai, Niagara Falls, Ont., L. Radzevičius, V. Sapkenė, Kelowna, B.C.; \$200 — B. Z. Tumosa, A. Valienė; \$113.25 — S. Dilukienė; \$100 — V. Anyšienė, B. Abramaitienė, J. M. Pakuliai, La Salle, P.Q., S. Putrimienė, A. Riauba, Brampton, V. D. Šaltmirai, V. A. Simkai, P. K. Šukevičiai, M. V. Tamulioniai, J. B. Vaidotai; \$50 — I. Girdušienė, M. Preksaitienė, T. Urbantienė, Sarnia, Ont.; \$30 — U. Palulis a.a. Uršulės Majauskienės atminimui.

A. A. Vladio Kazlauskio atminimui \$100 — R. V. Augaičiai, Collingwood; \$50 — R. Greco, J. Meiklejohn, dr. J. Yčas; \$45 — T. B. Stanuliai; \$20 — G. Balčiūnienė, A. N. Banellai, E. Lorencienė, I. Punkrienė, S. Rukša, V. L. Sendžikai, V. Skrinškas, V. Skukauskas, J. Tamulionis, F. Timukas, A. Vingevičienė, A. Zalagėnas; \$10 — E. Kuzmickienė, V. Montvilas. Iš viso fonde yra \$544,981. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba galima siųsti tiesiogiai šiuo adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Parama spaudai

Lietuvių fondo valdyba, įvertindama lietuviškos spaudos reikšmę išeivijoje ir suprasdama nelengvas leidimo sąlygas, kreipėsi į Pelną skirstymo komisiją, prašydama spaudai paramos. 1990 m. pelno paskirstyme "Tėviškės žiburį" 40 metų jubiliejaus proga buvo paskirta tūkstantis dolerių. Siunčiame čekį \$1,000 (JAV), linkėdami nepavargti, bet su įprasta energija ir pasišventimu dirbti lietuviybės išlaikymo bei Lietuvos nepriklausomybės pilnutinio atstatymo labui. Alė Steponavičienė, valdybos sekretorė, reikalų vedėja

IEŠKAU RUSIŠKAI kalbančios namų prižiūrėtojos, kuri galėtų gyventi kartu. Skambinti tel. 737-3505.

Prisikėlimo parapijos žinios

— "Volungės" choras liepos 12 d. išvyksta viešnagai į Lietuvą, kur duos visą eilę koncertų įvairiuose Lietuvos miestuose. Ta proga išleistuvinis koncertas įvyks liepos 10 d., 7.30 v.v. mūsų salėje. Status galima užsisakyti pas N. Simonavičienę tel. 239-7226. Sekmadieniais bilietus galima įsigyti salėje.

— Pakrikštyti: Bianca, Rūtos (Girčytės) ir Eddie Del Zotto dukrelė; Justin-Vaclovas, Dainos (Jurevičiūtės) ir Bruno Baronačiū sūnus.

— Susituokė Edvardas Rasiulis ir Aleksandra Arani.

— Birželio 20 d. palaidotas a.a. Vladas Kazlauskas, 89 m., ir a.a. Gailutė Preiksaitienė, 56 m.; birželio 24 d. palaidotas a.a. Petras Gorys, 65 m.

Registracija į vasaros stovyklą dar vyksta. Registracijos blankus galima gauti klebonijos raštineje. Lietuviškai kalbantiems vaikams stovykla "Kretingos" stovyklavietėje Wasagoje prasideda birželio 29 d. ir baigiasi liepos 13 d. Lietuviškai nekalbantiems lietuvių kilmės vaikams stovykla bus liepos 14-27 d.d. Daugiau informacijų galima gauti pas L. Kulavičienę tel. 766-2996 ar pas R. Jaglowitz tel. 622-9919.

— Mišios birželio 30, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Gražulių šeimos mirusius, 9.20 v.r. — už a.a. Oną Balsienę, 10.15 v.r. — už a.a. Platoną Preibį, už a.a. Eugeniją Smalenskienę, 11.30 v.r. — prašant Lietuvai laisvės.

Algis Medelis liepos viduryje važiuoja į Lietuvą. Reikalingi paslaugų Lietuvoje kreipkitės tel.1-416-434-1847. Inf.

Toronto lietuvių pensininkų klubas rengia gegužinę High Parke liepos 17, trečiadienį, nuo 11 v.r. iki 4 v.p.p. Dėl smulkesnių informacijų skambinti S. Dervinienei tel. 767-5518, J. Kondratienei tel. 766-6437, T. Kobelskienei tel. 760-8003.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukuoja: \$100 — L. V. Morkūnai.

Kanados lietuvių muziejaus archyvo statybos vajui aukuoja: \$100 — J. Staškevičius.

Inž. Marius Jankevičius iš Šiaulių, lydimas V. Jankaičio, lankėsi "Tėviškės žiburiuose" ir paliko \$20 auką.

Janina ir Edmundas Lauciai iš Lietuvos, lydimi Bronės Rukšienės, Birutės ir Felikso Ankudavičių, lankėsi "Tėviškės žiburiuose", paliko \$20 auką.

Dr. Saulius Spurga, savaitraščio korespondentas, Salomėja Spurgienė, lydimi Joanos Kurnaitės, lankėsi "Tėviškės žiburiuose" ir pasidalino įspūdžiais iš Lietuvos.

"Tėviškės žiburių" leidėjų metinis susirinkimas įvyko birželio 20 d. redakcijos patalpose Anapilėje. Pirmininkavo V. Krikščūnas, sekretoriavo kun. J. Staškus. Praeito susirinkimo protokolą skaitė St. Prakapas. Valdybos pranešimą padarė pirm. R. Sakalaitė-Jonaitienė, kartu visų susirinkusiųjų vardu padėkojama dr. S. Čepui už sėkmingai ir ilgai eitas "TŽ" leidėjų pirmininko pareigas. Išdo reikalais kalbėjo J. Danaitis, redakcijos — prel. Pr. Gaida, o revizijos — V. Aušrotas. Rotacine tvarka kitai valdybos kadencijai buvo perrinkta R. Sakalaitė-Jonaitienė ir A. Šimonėlienė. J.

Aukos Vasario 16 gimnazijai

\$8,000 — Kanados lietuvių fondas; \$1,000 — "Parama" kredito kooperatyvas; \$25 — J. Kalendra, J. Z. Didžbalis.

KLK švietimo komisija nuosirdžiai dėkoja aukotojams ir toliau skatina lietuvių visuomenę nepamiršti vienintelės lietuvių gimnazijos išeivijoje ir jai dosniai aukoti. Dabartinio laiko aukos gimnazijai labai reikalingos, nes vomkiečių valdžia reikalauja, kad lietuviai trečdajį visų išlaidų patys apmokėtų. O tai nemažai. Siemet aukos Vasario 16-tos gimnazijai labai sumažėjo.

Taip pat raginame tėvus siųsti savo vaikus mokyti Vasario 16-tos gimnazijoje. Gimnazija tikrai puikiai paruošia išeivijos jauniui lietuviškai veiklai, vadovavimui. Nesvarbu lietuvių kalbos mokėjimas. Nemokantiems ar silpnai mokantiems lietuvių kalbą yra specialios klasės. Visiems mokiniams, vykstantiems ten mokyti, KLK švietimo komisija parūpina kelionės išlaidų apmokėjimą, o mažiau pasiturintiems — ir stipendijas. Šiuo metu iš Kanados Vasario 16-tos gimnazijoje mokosi septyni mokiniai.

KLK švietimo komisijos Vasario 16 gimnazijai remti nars — Aušra Baršauskienė, Aušra Karkienė

IX latvių dainų festivalis Kanados Toronte

Birželio 29, šeštadienį, 10 v.r. — 12 v.v. Royal York viešbutyje (Board Room), 100 Front St., įvyks baltiečių dainų festivalių (Baltic Song Festivals) simpoziumas, kurio pranešėjai — dr. Romas Toi, dr. Tonu Parming, dr. Solveiga Miežitis, Dalia Viskontienė, Moderatorius — Kate Troemel. Pranešėjai palygins trijų Baltijos tautybų dainų festivalių panašumus ir skirtumus.

Liepos 2, antradienį, 8 v.v. Northern Secondary School patalpose — Latvijos operos koncertas (Concert of Latvian Opera), įėjimas \$20, \$15; **liepos 3, trečiadienį**, 8 v.v. Roy Thomson salėje — religinės muzikos koncertas (Concert of Sacred Music), įėjimas \$20, \$17, \$15; **liepos 4, ketvirtadienį**, 2 v.p.p. Roy Thomson salėje — chorinis koncertas (Choral Concert), atliekamas Latvijos radijo valstybinio choro, įėjimas \$20, \$17, \$15; tą pačią dieną 8 v.v. MacMillan teatre — kamerinės muzikos koncertas (Concert of Chamber Music), įėjimas — \$20, \$15; **liepos 5, penktadienį**, 2 v.p.p. Roy Thomson salėje — orkestrinis koncertas (Orchestral Concert), įėjimas \$30, \$25, \$20, \$15; **liepos 6, šeštadienį**, 4 v.p.p. Maple Leaf Gardens — festivalio chorų koncertas (Concert of Festival Choirs), 800 dalyvių, įėjimas — \$25, \$21, \$17, \$13; **liepos 7, sekmadienį**, 3 v.p.p. Maple Leaf Gardens — tautinių šokių pasirodymas (Folk Dance Spectacle), 800 dalyvių iš Kanados, JAV ir Latvijos, įėjimas — \$25, \$19, \$13. Dėl informacijos skambinti tel. (416)-769-5784. Lietuviai mielai kviečiami dainų festivalio renginiuose dalyvauti. Inf.

PADĖKA

Nuosirdi padėka visoms rengėjoms ir viešnioms už surengtą labai garbų mergvakarį ir vertingas dovanas.

Su nuosirdumu — Elona Murzaite

Pranešimas

A+ PETRAS JANUŠKA,

gyvenęs Ontario Windso-re, mirė **1986 m. liepos 28 d.** Palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, Kanadoje.

Liūdinti žmona, sūnus ir dukros

Liūdinti šeima, minėdama penkerių metų mirties sukaktį, prašo gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti savo maldose jo vėlę.

A+ A

VYTAUTUI KAČINSKUI

mirus,

jo seseriai, "Talkos" tarnautojai, EMILIJAI KYBAR-TIENEI reiškiamo nuosirdžią užuojautą —

"Talkos" valdyba, komitetai ir tarnautojai

1991-1992 METŲ TORONTO MAIRONIO MOKYKLOS NAUJŲ MOKINIŲ REGISTRACIJA

Prašome užpildyti:

Mokinio pavardė, vardas

Gimimo data

Adresas ir telefonas

Registracijos mokestis \$50.

Siųsti: Irenai Wilkinson, 2783 Kinnerton Cres., Mississauga, Ont. L5K 2B3 (telefonas 822-0302)

LIETUVIŲ LIUTERONŲ IŠGANYTOJO PARAPIJA maloniai kviečia Jus atsilankyti į PASAULIO LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ SINODO SUVAŽIAVIMO UŽDARYMO KONCERTĄ-PIETUS

1991 m. liepos 7, sekmadienį, 2 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose, 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario.

Stalai — vietos numeruotos. Bilieto kaina — \$20. Bilietus galima užsakyti pas E. Steponą tel. 622-5896. Koncerto-pietų pajamos — Slaugos namams.

"Mūsų vienybė — Kristuje!"

Toronto lietuvių choras

"VOLUNGĖ" kviečia visuomenę į savo IŠLEISTUVINĮ KONCERTĄ

"Tegul skamba mūsų dainos..."

1991 m. liepos 10, trečiadienį, 7.30 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje,

1021 College Street, Toronto, Ont.

(įėjimas — \$8 asmeniui.

Stalų bei bilietų užsakymus priima Nijolė Simonavičienė tel. (416) 239-7226.

18 - 28%

Tiek nuošimčių daugelis mokate už kredito kortelių paskolas.

KODĖL?

Kodėl nepaimti sutarties poskolas (Contract Loan) iš savo kredito kooperatyvo?

Šią paskolą bus galima automatiškai pervedti kiekvieną kartą, kai tik pritrūks pinigų jūsų čekių sąskaitoje. Ją bus galima pakartoti daugelį kartų be naujo prašymo paskolai.

Ją atmokėti galima pagal susitarimą dalimis arba visą iš karto.

Nuosimčiai imami už šią paskolą yra tokie pat kaip ir už reguliarią asmeninę paskolą (žiūrėk mūsų skelbimą.)

Taupyk ir solinkis savam kredito kooperatyve, bet nemokėk plėšikiškų nuošimčių svetimiesiems.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

AMERIKOS DOLERIŲ TAUPYMO SĄSKAITOS (US DOLLAR SAVINGS ACCOUNTS)

"PARAMOS" KREDITO KOOPERATYVO valdyba praneša, kad nuo 1991 metų liepos 15 dienos, atidaromos

AMERIKOS DOLERIŲ, DIENINIŲ PALŪKANŲ TAUPYMO SĄSKAITOS (US savings accounts).

Palūkanos prirašomos kiekvieno mėnesio gale. Tai naujas ir naudingas patarnavimas kooperatyvo nariams. Smulkesnė informacija gaunama raštineje.

Telefonas 532-1149

MONTREALQUE

Pirmųjų į Sibirą trėmimų penkiasdešimtmecio minėjimas buvo surengtas Pabaltiečių federacijos birželio 14 d. Šv. Jono ev.-liuteronų šventovėje. Organizavę ir vadovavo Montrealio estų bendruomenė. Patalpa nėra erdvi, bet arti dviejų šimtų dalyvių nesunkiai sutilpo. Pradėta vainiko padėjimu prie altoriaus. Minėjimą atidarė federacijos Montrealio skyriaus pirm. P. Moldre. Pagrindinę kalbą pasakė šio rajono Kanados parlamentaras Warren Almand, primindamas kovo mėnesį parlamente vienbalsiai priimtą Lietuvos siekius paremiančią rezoliuciją. Stebėjosi, kaip šitame amžiuje galėjo būti tokios žiaurios deportacijos. Išskaičiavo, kiek buvo panaudota prekinčių vaگونų žmonėms vežti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Montrealio ukrainiečių atstovas pareiškė so-

lidarumą ir užuojautą. Sekė eku-meninės pamaldos. Kiekvienos tautybės dvasiškis savo kalba sukalbėjo maldą. Giedotos giesmės palydėtos himnais. Lietuviams atstovavo kun. Stasys Šileika ir Montrealio vyrų okteta pakaitęs kvartetas, vad. muz. Aleksandro Stankevičiaus. Minėjimas baigtas Kanados himnu. Labai gražiai išspausdintoje programoje įdėti ir visų trijų tautų bei Kanados himnai.

Ada ir Vilius Peteraičiai giminių ir artimųjų tarpe atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Sukaktuvinkai reiškiasi visuomeninėje, ypač mažlietuvių, veikloje.

Lilė (Jonelytė) ir Yves Mainville susilaukė trečio sūnaus, o Kristina (Niedvaraitė) ir Linas Piečiai — pirmgimės dukrelės. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai — Automobilių — Prekyba — Apsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel.: 722-3545 Res.: 256-5355

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B.

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$29,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 1/2%	Taupymo — special.	5 1/2%
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 1/2%	Taupymo — kasdienes	5 %
180 d. - 364 d.	7 1/4%	Einamos sąsk.	3 1/2%
120 d. - 179 d.	7 %	RRIF — RRSP — term.	8 3/4%
60 d. - 119 d.	7 %	RRIF — RRSP — taup.	5 1/2%
30 d. - 59 d.	7 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 10 %, asmenines — nuo 11 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

Gėlių parduotuvė "Victoria",

416 Roncesvalles Ave. (prie Turner & Porter laidotuvių namų).
Paruošiamės gėles įvairioms progoms — vestuvėms, laidotuviams ir t.t.
Prieinamos kainos. Pristatome Toronto mieste nemokamai.
Skambinti tel. 536-1994.

BALTIC CONSTRUCTION

Namų įrengimai ir pataisymai:
* medžių pjovimas * tvoros * dažymas * stogai * prieplaukos (decks) * įvairūs cemento darbai (masonary) * "drywall" * "security" sistema
I kainojimas nemokamas. Pensininkams nuolaida.

15 metų patirtis. Skambinti Paulius Stanevičius tel. (705) 428-6502, 444-0116 Wasaga Beach ir Toronto apylinkėse

PADĖKA

Nuosirdžiai dėkoju dukrai Daliai ir visoms pagalbininkėms už tokią didelę staigmeną mano gimtadienio proga. Dėkoju visiems iš arti ir toli atvykusiems, ir tiems kurie negalėjo dalyvauti, už tokią vertingą dovaną.

Dar kartą nuosirdus aiči, linkėdama geros sveikatos, su meile — Aldona Vaškevičienė

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

CATERING

Maistas gaminamas visom progom — vestuvėm, krikštytom, laidotuvių, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučilienei tel. (416) 626-5184.

"LEDAS" REFRIGERATION
Taisau — visų rūšių šaldytuvus; automobilių vėsinimo sistemas; skalbimo bei džiovimo mašinas. Darbas garantuotas, prieinama kaina.

RAIMONDAS JARECKAS
tel. (416) 536-8390 Toronte.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvius namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Noršką (didesnius kiekius pristatų į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.

GĖLĖS VESTUVĖMS

Meniška paruošiamos gėlių puokštės visam vestuvių pulkui. Kreiptis į Valę Siminkevičienę tel. 595-9761 Toronte.